

Brassói Lapok

XL. évfolyam
205 szám.

Főszerkesztő

Szele Béla dr.

Vasárnap

1934. évi szeptember 9

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lei. Brassóban 70 lei. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lei. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lei. — Külföldre: negyedévre 300 lei, félévre 600 lei, egész évre 1200 lei. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 3 lei, páros (bal) szövegdoldalon 6 lei, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lei négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztő 83.

Pergőtűz alatt

Hosszu és nehéz évek folyamán nem egyszer fordult elő, hogy valamelyik román újság bőszen nekünk rontott és az életünket követelte. Vártuk és álltuk ezeket a rohamokat, amelyeknek tónusa, stílusa és dallama szinte kottaszerűvé merevedett. Valahogy úgy képzeltük már, hogy román lapíróinknak megvan az erre a célra berendezett külön rágalom-magazinja és naptári előjegyzés szerint hol ezt, hol azt a vádat akasztják le a fogasról.

Hol válaszoltunk, hol nem ezekre a bőszi kirohanásokra, amelyek soha, egy pillanatig sem tántorítottak el bennünket becsületes és tiszta célkitűzéseinktől.

Pár hét óta ez az időközönkénti lövöldözés csunya pergőtűzzé fajult. Nem ma-lik el nap, hogy egy vagy két bukaresti újság neki ne rohanjon a Brassói Lapok-nak.

Az előkelő Universaltól az egylejes Credinţai, a Viitorul-on át a Tara Noastrán keresztül, hol ez, hol az harap belénk. Megérezte, hogy itt egy szisztematikus maffia rendezésében, nem a pusztán véletlen összjátékáról van szó.

A támadások hol ezt, hol azt a cik-künket pécézik ki és egy-egy hazugul lefordított mondat körül viczorogva, egyszerűen kinyalabolják a magazin egész rágalom-rakományát és mind ránkakasztják.

Igy tehát: irredenták, kommunisták, nemzetgyalázók, Horthy-bérencék, magyar kémek, zsidók és börtöntöltelékek vagyunk egyszerre. És végül, ebben az összes támadók megegyeznek: el kell tiporni bennünket, el kell némitani minket és hol a hatóság, amely ezt türi?!

Ez a szinte reinhardtii rendezésben folyó szisztematikus háború — ismételjük — kezdett kissé gyanussá válni.

Nem vagyunk annyira elbizakodottak, hogy ezt a velünk szemben kifejtett nagy igszekezetet természetesnek találjuk.

Jó, jó, álljuk a harcot és nem futamodtunk meg soha, de még sem hisszük, hogy a román sajtó egyedül csak bennünk látna azt az egyetlen akadályt, amelynek elhárítása estén az elfajult sovinizmus diadalmasan kitűzheti lobogóját az ostromlott várfalakra.

Azt sem hisszük, hogy a román lapok a konkurenciális ellenfelet látnak bennünk. Mi igazán nem vesszük el az Universal egyetlen olvasóját sem.

Mi van hát itt, milyen beestelenség készül itt, amelyhez ezeket az újságokat felhasználják?!

Megmondjuk.

Bukarestet az utóbbi időben a lecsúszott magyar egzisztenciák szörnyű hada lepte el. Ezek egyrésze, mint állhirlapíró és mint valódi szigurancspieli keresi kenyerét.

Ezeknek nagy érdemeket kell szerezni a kispénzért és ezek azok, akik évek óta járják a hivatalokat a beestelenül elferdítve lefordított cikkeinkkel és de-nunciálnak hitványul és gazul.

Ezek járják most a román lapok szerkesztőségeit is és felháborodottan bökdös-

Nagyon megélnékült a belpolitikai front

A nemzeti-parasztpárt döntőfontosságú vasárnapja előtt

Vajda már Bukarestben van, Maniu érkezését is várják — A vezetőség kész a legerélyesebb eszközökkel is biztosítani a központi végrehajtóbizottság vasárnapi ülésének nyugodt lefolyását

A kormány félhivatalosa a Skoda-ügy bűnőseinek példás megbüntetését igéri

Bukarest, szeptember 8

Nagy felélénkülés jellemzi a belpolitikai helyzetet, mely azokkal a készülődésekkel magyarázható meg, amikből a nemzeti-parasztpárt vasárnapi végrehajtóbizottsági gyűlésének különös jelentőségére lehet következtetni. A fővárosi lapokban egymással ellentmondó hírek látnak napvilágot, de maguk a nemzeti-parasztpárti körök sincsenek tisztában az-azal: mi is fog történni vasárnap, békét vagy még élénkebb és elkeseredettebb háboruszkodást hoz a nyiltszíni összecsapás, melyre úgy Vajda, mint Maniu tá-bora már most lázasan készülődik. Az ellenzéki pártok egyre fokozódó figyelemmel kísérik a fejleményeket, a kormánypart lapjai is nagy cikkeket szentelnek a kérdésnek s a helyzetet természe-

tesen álláspontjuknak megfelelően kommentálják és állítják fel a nemzeti-parasztpárt belső vívódásának diagnózisát.

Vajda bukaresti tárgyalásai

Vajda Sándor, aki csütörtökön este indult el Kolozsvárról, ma reggel Hatie-ganu Emil volt miniszter társaságában Bukarestbe érkezett.

A délelőtti folyamán Angelescu volt bankkormányzó és D. R. Joanitescu volt miniszter látogatását fogadta, akikkel hosszasan tanácskozott. Az újságírók kérdéseire kijelentette, hogy nem nyilatko-zhatik vasárnap estig, mert semmilyen formában nem akar elébeugni a köz-ponti végrehajtóbizottság döntésének.

Maniu érkezését péntek estére várják.

Szankciókat ígér a kormány félhivatalosa

Maniunak a Skoda-bizottsághoz inté-zett levelét a nemzeti-parasztpárti buka-resti hivatalos lapja vezető helyen, feltű-nő szedéssel hozza. Politikai körökben ebből arra következtetnek, hogy a párt vezetősége azonosítja magát Maniu ál-láspontjával és a jövőben mindent meg-tesz, hogy Maniu az ismert jegyzőkönyv-hamisítási ügyből kifolyólag teljes elég-tételt kapjon.

A kormány félhivatalosa a Skoda-ügy-gyel kapcsolatban a következőket írja:

— Egyes lapok erőlyesen követelik, hogy a parlamenti vizsgálóbizottság fog-jon ismét munkához. Hangoztatják, hogy vannak egyes, a Skoda-pörben és a vizs-gálóbizottság előtt többször szereplő sze-mélyiségek, akik türelmetlenül várják, hogy újabb adatokkal egészíthessék ki a vizsgálat eddigi eredményeit mintha egy-év óta nem lett volna elég idejük és al-kalmuk megmondani mindent, amiről az ügygel kapcsolatban tudomásuk van.

— Tegnap egyébként tanácskozássra ültek össze a bizottság előadói és elhatá-rozták hogy jelentéseiket szeptember 10-ig az albizottságok elé terjesztik. Az első plenáris ülést szeptember 15-én tartják.

— Ne higgye hát senki, hogy a vizsgá-lat megáll a közúton és a bűnösök el-kerülhetik méltó büntetésüket. A közvé-leleményt, mely világosságot és szankció-kat követel, nem lehet semmilyen mes-terkedéssel tévútra vezetni.

Tatarescu visszaérkezett, jelenleg poeni birtokán tartózkodik

Tatarescu miniszterelnök ma déli egy órakor a Simplon-expresszel Filiasra ér-kezett. Onnan gépkocsin poeni birtokára ment, ahol Inculiet és Teodorescu minisz-terek fogadták.

A miniszterelnök vasárnap résztvesz a szármiszegetezuai ünnepségeken. Ked-den Bukarestben lesz és ő fog elnökölni az összehívott minisztertanácson.

A Hivatalos Lap királyi dekrétumot közöl, melynek értelmében a mai nappal megszűnik Angelescu miniszterelnöki és Paul Angelescu tábornok hadügyminisz-teri helyettesítése.

Ismét beszélnek a kabinet újja-szervezéséről

A fővárosi sajtóban újabb hírek jöt-tek forgalomba a kabinet újjaszervezé-séről. Az Adeverul úgy tudja, hogy Ta-tarescu néhány napon belül végrehajtja a kabinet újjaalakítását, hogy elégtételt nyújtson mindazoknak a belső csoport-oknak, melyek az utóbbi időben ilyen értelmű követelésekkel léptek fel. A lap szerint három miniszteri tárca cserél gazdát. Sassu földművelésügyi minisztert a szenátus elnökének választják meg, Nis-tor munkügyi miniszter már tárcát kap

Mihalache követet küldött Maniuhoz

Mihalache tegnap este fogadta Pop Ghi-ta volt alminisztert, Maniu egyik leg-bizalmasabb emberét, aki a pártelnöknek átnyújtotta a szovátai határozatot. A hi-vatalos látogatást hosszú megbeszélés kö-vette, melynek során Mihalache megbizta Pop Ghi-tát, hogy Maniunak a maga ré-széről bizonyos közléseket tegyen.

Pop Ghi-ta még az éjszaka folyamán elutazott Bukarestből, hogy Mihalache üzenetét továbbítsa az Erdélyben tartó-zkodó Maniunak.

Madgearu, aki tudvalevőleg az elmúlt napokban közvetített a párt két erdélyi vezére között, a következőket jelentette ki az újságíróknak:

— Nem mondhatok mást, csak annyit, hogy Maniu és Vajda a fővárosba érke-znek. Hogy aztán mi lesz... Legyenek tü-relemmel a vasárnapi ülés befejeztéig.

Mirto Eduard volt miniszter, aki részt-vett a vajdisták kolozsvári értekezletén, ma délelőtti hosszú telefonbeszélgetést folytatott Mihalacheval. A fővárosi lapok kolozsvári tudósítóinak így nyilatkozott:

— Látogatásomnak csupán tájékozá-dási jellege volt. Nem estünk és nem fo-

nek mondatainkra, amelyet az elmúlt szerkesztő megfelelő dühvel fogad.

És ez a szörnyű társaság az utóbbi idő-ben megerősítést kapott.

Ez a szenny beszivárog mindenüvé! A mai levegő kedvez nekik és nem nehéz ebben a sovinszta légkörben szikrát csi-holni, amely a mi házunkat akarja fel-gyújtani.

Üzenjük tehát a bukaresti lapoknak, hogy egyrészt brigantikát szolgálnak ki, másrészt pedig eszközeivé szédülnek azoknak, akiknek csakugyan üzleti érde-

kük volna a mi elnémitásunk.

Tisztességes harcra kiállunk mi szíve-sen, de csak akkor, ha ez elvi harc és szemtől-szembe állunk az ellenféllel.

Ezzel azonban biztosan tudjuk, hogy a szerkesztői hátaik mögött sötét gang-szterek bujtak meg, akiket lehet, hogy nagyon rövidesen fülüknel fogva fogunk onnan kiráncigálni.

Egy kérésünk van csupán a szerkesztő urakhoz. És pedig az, hogy ezt a cikket kivételesen megbízható tolmáccsal fordít-tassák le.

Tessék kíváncsi és elcsodálni!

4. sz. SZELVÉNY a B. L. szeptemberi regény-ajándékára.

1—15-ig számmal ellátott 15 db szeptemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934. szeptemberi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók **Bukarestben:** a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizománynál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10). **Brassóban:** a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizománynál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Teodorescu ipar és kereskedelemügyi minisztert pedig nem politikai jellegű maras állásba nevezik ki. Teodorescu helyébe Jamandi Viktor belügyi alminiszter, a liberális ifjuság vezére kerülne, míg a földművelésügyi tárcát Manolescu-Strunga földművelésügyi alminiszter kapná.

Pop Vallér dr. volt igazságügyminiszter is egyik legjobb eséllyel induló jelöltje ezeknek a kombinációknak. Az erdélyi minisztérium élére neveznék ki, teljesen önálló hatáskörrel.

Legújabb bukaresti jelentéseink szerint hivatalos körökben nem tudnak a kormány ilyen értelmű újjászervezéséről. Az elterjedt hírek nem a miniszterelnök intencióját, hanem csupán egyes csoportok és egyének óhaját fejezik ki.

Petróleumkutatás Magyarországon

Miskolc, szeptember 8.

A borsodmegyei Bükkhegység alján petróleumkutató furásokat kezdtek. A kutatásokat ellenőrző külföldi tudósok megállapítása szerint a hegység alján, 150 méternyi egy föld alatt, bitumen-réteg és nagy kiterjedésű petróleumtávak vannak. A furások eredményét nagy érdeklődéssel várják.

Amerika állami kezelésbe akarja venni a fegyver- és lőszergyártást

Páris, szeptember 8.

A Temps newyorki jelentés alapján foglalkozik az amerikai szenátus fegyvergyár-ellenőrző bizottságának a munkájával. A lap szerint a vizsgálat során produkált leleplezések célja az, hogy az **Új Nemzedék** kormányra ruhessék a fegyver- és lőszergyártást.

Massaryk beleg

Prága, szeptember 8.

Néhány cseh lap közlése szerint a kormány elhatározta, hogy Massaryk köztársasági elnök egészségi állapotáról orvosi jelentést ad ki, mert a külföldi sajtóban a valóságnak meg nem felelő hírek terjedtek el az elnök betegségről. Massaryk állapota egyébként javult, s az utóbbi napokban rendes kezelőorvosán kívül Pelmar dr. neves egyetemi tanár is betegágya mellett van.

Hitler meghívott a nürnbergi hétre egy magyar képviselőt is

Budapest, szeptember 8.

Az Új Nemzedék közlése szerint Hitler német kancellár sajátkezűleg írott meghívót küldött Meeser András képviselőnek, akit a nürnbergi nemzetiszocialista ünnepségekre hívott meg. Meeser András német összeköttetései eddig is ismeretek voltak, sőt politikai körökben arról is beszélgettek, hogy a képviselőt földművelésügyi államtitkárrá nevezik ki s így értékesítik Magyarországot javára a német kormányval való jó összeköttetéseit.

Minisztertanácsi jegyzőkönyv készült a kivélti prémiumról

Bukarest, szeptember 8.

A kivélti jutalmak kérdésén minisztertanácsi jegyzőkönyvvel szabályozta a kormány. A tengeri után 2800, az árpa után 3000 lej fizetnek vagononként. Prémiumot csak a nem kompenzációs alapon kötött üzletekből származó devizák alapján folyósítanak.

Ismeretlen utasok borzalmas autókatasztrófiája Geni közelében

Genf, szeptember 8.

Genf és Lausanne között az országúton egy teljes sebességgel rohanó külföldi autó, valószínűleg kormánytörés következtében kicsapódott az úttest szélére, ott agyonlapított két embert, majd az út mellett tatóngó mélységbe zuhant.

A javaslat, mely fölötté áll a köznap

Az utasok közül kettő meghalt, három halálosan megsebesült.

A megindult vizsgálat nem tudta megállapítani sem az áldozatok személyazonosságát, sem a katasztrófa közelebbi okát.

Antonescu igazságügyminiszter nyilatkozott Váradon a törvények egységesítéséről

Elkészült az új egységes büntetőtörvény

Nagyvárad, szeptember 8.

Az ügyvédek országos kongresszusán nagy beszédet mondott **Antonescu** igazságügyminiszter, akiről tévesen közölték, hogy Párisba utazik. Hangsúlyozta, hogy a törvények egységesítését mielőbb végre kell hajtani. Bejelentette, hogy az új büntető kódex, mely jelenleg a parlament két házának törvényelőkészítő bizottsága előtt fekszik,

az őszi ülésszak folyamán törvényerőre emelkedik.

A javaslat, mely fölötté áll a köznap politikának, a latin szellemet tükrözi vissza. Ennek a szellemnek a jegyében kell megalkotnunk minden törvényünket — jelentette ki a miniszter. A tartományok törvénykezéséből vegyük át mindent, ami jó és itassuk át azzal a szellemi örökséggel, amit őseink hagytak ránk s melynek legfőbb jellemvonása: a világosság, szabotosság és a rendszeresség. A miniszter végül biztosította az ügyvédek a kormány legmesszebbmenő támogatásáról.

A tordai pénzhamisítók Kolozsvárra szállították

A Székelyföldön helyezte el a hamispénz nagyrészét a főhamisító

Kolozsvár, szeptember 8.

A tordai „pénzhamisító tröszt” tizenhárom letartóztatottját teherautón Tordáról Kolozsvárra szállították. A tizenhárom vádlott neve: **Campeanu Vasile, Campeanu József, Bányai Jenő, Bajcs Lajos, Orosz Béla, Méhes István, Bányai Teréz, Dávid Sári, Geisler Károly, Berkovits Dezső, Márkus Péter, Léb Sámuel és Hecht Márton.**

A kolozsvári ügyészség folytatja az ügyben a vizsgálatot, mert pénzhamisítási ügyek letárgyalására azok a törvényszékek illetékesek, amelyek itélőháza mellett dolgoznak.

A tordai kihallgatásnak különben rend-

külül érdekes részletei voltak. **Campeanu** például azt vallotta, hogy havonként mindössze nyolc-tízezer lej értékű hamis huszlejt hoztak forgalomba, ezt sem Tordamegyében, hanem a Székelyföldön, ahol gabonát vásárolt a malmának.

Bányai ékszerész elmondotta, hogy milyen hosszú, évekig tartó kísérletezés után tudták előállítani a rézből készült ezüsttel befuttatott százlejeseket. Bányai a szembesítésnél drámai jelenetek között vágta szemébe édesanyjának, hogy ő bízta fel a pénzhamisításra.

A vádlottak nagyrésze különben beismerő vallomást tett.

Már nemzetiségi alapon kezelik a munkásokat is?

Megkezdődött a „rostálás” egyes nagy magánüzemekben is A kolozsvári szakszervezeti értekezlet a legfontosabb pontok közé sorozza a kisebbségi kérdést

Temesvár, szeptember 8.

A kisebbségellenes hajza korántsem csak a kisebbségi középosztály ügye. Kisebbségi minőségű keservesen megérzi és amugyis keserves létminimuma elvesztésével fizeti meg a kisebbségi ipari munkás is.

Az új törvény, amely a termelés nacionalizálásáról szól, tudvalevőleg kétértelmű. A parlamentben annakidején azt mondták, hogy „román állampolgárok” előnybehelyezéséről van szó a külföldiekkel szemben. A hivatalos lapban megjelent fogalmazás azonban már nem volt ilyen világos. De egészen világos és félreérthetetlen volt a törvény alkalmazása a gyakorlatban.

A dolog kezdődött az állami, megyei és városi üzemeknél és más munkahelyeknél. Hogy milyen tömeges elbocsátások folynak országsszerte nyelvviszga üriügye alatt vasútnál, üthivatalokban, városi üzemeknél, stb. — azt már megirtuk ezerszer. De már érezhető a „rostálás” a nagyobb magánvállalatoknál is. Ha az aradi Astra-gyárba új munkást

felvesznek, az csak román lehet. Hasonló jelenségről értesülnek a munkásszervezetek Kolozsvárról is, a Dermata-gyárból. Tekintettel az időnkénti leépítésekre, szabadságolásokra, személyzetváltozásra — a kisebbségi elem rövidebb-hosszabb idő alatt kezd kihullni a nagy magánüzemekből is. Resicán kisebbségi tisztviselőket építettek le és már keringenek a vészhirek a kisebbségi munkások elbocsátásáról is.

A brádi és vajdahunyadi vasipari üzemekben a munkásság 90—95 százaléka többségi. Csak néhány nélkülözhetetlen kisebbségi szaktanerőt tartottak meg, — amíg pótolni tudják őket.

A munkáskérdésbe is belevitt kisebbség ellenes politikának az elhibázott voltára mutat az is, hogy erőszakosan szaporítják az ipari munkanélküliek amugy is ijesztően nagy számát. A tanonciskolák csakugy öntik magukból a frissenült vasutasokat, gépészeket s más ipari munkásokat. Társadalmi átcsoportosítás folyik: a román agrárlakosság köréből veszik az anyagot az új és „a kisebbségiek-

A szépség megóvása minden nő álma...

A FLOREAL 1-es krém óvja reggeltől estig, üditi és frissen tartja arcát.
A FLOREAL 2-es krém megtisztítja bőrét a szeplő és pattanástól, elmulasztja az arc vörösségét.

Floreal-krém korunk legfokétebb szépségápoló szere.

Képviselő: **Drogueria Centrala Pap Károly, Oradea, Bul. Reg. Ferd. 11.**

nél megbízhatóbb” nemzeti munkásanyaghoz. Az ipari munkásság száma nő és már nemcsak a kisebbségek, hanem rengeteg elhelyezkedni nem tudó román munkás is szaporítja a munkanélkülieket, a „felesleges emberek” táborát. Az eljárás végeredményben nem az ország és a belső nyugalom konszolidálásához vezet, hanem csak rontja és mérgezi a helyzetet. Ilyenformán a kisebbségi munkásság körében egyre keserűbb lesz a hangulat, Erdélyben és a Bánságban egyaránt. Nem többségi társaik szájából irigylük a kenyeret, de a magukét féltik. A munka mindenkinek egyformán kímár!

A fent vázolt helyzet arra vezetett, hogy a nemzetközi világnézeti alakra helyezkedő munkásszervezetek fokozott figyelmet kezdnek szentelni a kisebbségi kérdésnek. Szélsőséges és mérsékelt szervezetek egyaránt. A szociális harcot összekapcsolják a kisebbségi harccal.

Meg fog nyilvánulni ez a szeptember nyolcadikán és kilencedikén Kolozsváron lezajló értekezleten is, amikor a szociáldemokrata párt s az amszterdami irányzatú szakszervezetek tartanak együttes erdélyi tartományi gyűlést.

A temesvári szervezett munkásság köréből hallatszók hírek szerint az értekezlet szónokai teljes terjedelmében szólnyegre hozzák a kisebbségi kérdést is és még részletesebben fogják vázolni a fentiekben csak röviden leírt igazságtalanságokat. Szinte arra lehet számítani, hogy a magát nemzetközinek nevező szervezet megbeszéléseinek homlokterében a nemzetiségi sérelmek kérdése áll majd. Az ellenmondás csak látszólagos: valójában teljesen érthető és logikus, hogy a nemzetközi egyenlőség hívei a nemzetiségi sérelmek ellen foglaljanak állást.

k. g.

Megkezdtek Rintelen kihallgatását

Bécs, szeptember 8.

Újabb bécsi jelentés szerint Rintelen állapota annyira megjavult, hogy a katonai ügyesség megkezdhetette a kihallgatását. A volt római osztrák követ eddigi vallomásától nem adtak ki jelentést.

Fokozódik az érdeklődés a brassói ÁGISZ kiállítása és divatrevüje iránt

Brassó, szeptember 8.

Az ÁGISZ háziipari és népművészeti kiállítása egyre fokozódó érdeklődés mellett tartja nyitva kapuit. A kiállítást tömegesen felkereső brassóiakon kívül tegnap angol, holland, svájci és német látogatók is voltak és nagy elismeréssel nyilatkoztak a kiállított termékekről.

Vasárnap ese 9 órakor a kiállítás termében színes és ötletes divatrevü zárja be a kiállítást. A próbák már szorgalmasan folynak és előreláthatóan ez a divatrevü eseménye lesz a kezdődő brassói szezonnak.

Szerencsés számok

Bukarest, szeptember 8.

Az Állami Osztálysorsjáték pénteki húzásán a következő sorsjegyek nyertek nagyobb összegeket:

1 millió lej nyert: 28220, százötvenezer lej nyert: 32252, 5697, negyvenezer lej: 1343, 16195, huszezer lej: 7176, tízezer lej: 8309, 12954, 35357, 54774, tízezer lej: 22362, 35475, 5988, 67709.

NARCISSE BLEU
A LEGKEDVELTEBB
PARISI KÖLNIVIZ
Mary.
CSOKALLO
AJKPIROSITO.

VALASSZK E KIVÁLO
GYÁRTMÁNYOKAT NE TEVESSEK
BESZE MAS GYÁRTMÁNYOKAL
ROMANIAI VEZÉRKÉPVELET-N-H-BALTHAZAR-BUKAREST-SELARI

Az amerikai sztrájk csütörtöki veszteséglistája: 10 halott, 45 sebesült

Egyes helyeken minden gyár, a festőmunkások ötven százaléka csatlakozott a sztrájkolókhöz — Green-Villeben fel akarták robbantani a villamosműveket

London, szeptember 8.

Az amerikai textilsztrájkokról Londonba érkezett jelentések szerint a sztrájkolók száma 340 ezerre emelkedett. A sztrájkmozgalom vezérkara minden erejét megfeszíti, hogy a sztrájkolók számát rohamosan szaporítsa s ezzel a kudarcot elkerülje. A munkásság körében mindegyesre nagy a elkeseredés, hogy a számítások nem váltak be s a világtörténelem legnagyobb sztrájkjának elképzelt munkabeszüntetés egyes vidékekre korlátozódó munkásharcokká töredezett szét.

A sztrájkvezérkar fokozódó tevékenysége következtében egyre szaporodnak a fegyveres harcok és véres verekedések. A délkarolinai Homepathban a sztrájkolók összecsaptak a rendőrséggel. A csütörtök hat halott és 11 sebesült áldozata volt. A csütörtöki nap veszteséglistája egyébként 10 halott és 45 sebesült.

Ujabb jelentések szerint a sztrájkmozgalom erősen terjed s egyes helyeken valamennyi gyár munkásai csatlakoztak. A festőmunkások fele is abbahagyta a munkát s ezzel nagy zavarba hozta a munka-

adókat, akik nem számítottak ilyen méretű csatlakozásra. Ennek ellenére a munkaadók hallani sem akarnak az egyezkedésről.

Délkarolinában 21 nemzetiségi zászlóaljat mozgósítottak. Greenvilleben a rendőrségnek az utolsó pillanatban sikerült megakadályoznia a villamosművek felrobbantását. A sztrájkolókat rajtakapták, amint a falak mentén robbanóanyagot helyeztek el. Tűzharc keletkezett, amelynek során mindkét félről sokan megsebesültek.

Megnyílt a Népszövetség 81-ik ülészsaka

A francia küldöttség erős küzdelme Oroszország felvételének érdekében — A svájci kormánynak tudomásáraadták, hogy a Népszövetség Bécsbe költözködik, ha tüntetés lesz az orosz felvétel ellen

Titulescu a Temps-nek is nyilatkozott

Genf, szeptember 8.

A Népszövetség 81-ik ülészsaka pénteken délelőtt az elnöki tanács ülésével megnyílt. A tanács ülése kétszakaszos lesz. Az első, amely pénteken kezdődött, két napig tart. Ezt követi a Népszövetség teljes ülése, majd utána a tanács ülésének második szakasza következik.

Franciaország nagy erővel vonult fel a tanácskozásokra s már most elkövet mindent, hogy Oroszországnak a felvételét biztosítsa, helyesebben: hogy elejét vegye minden zavaró mozzanatnak s lehetőleg az állandó tanács tagság ügye is keresztülvihető legyen.

A „LELEPLEZETT PUCOS-KISÉRLET...”

A genfi sajtóirodák jelentése szerint Franciaország annyira szíven viseli Oroszország felvételének az ügyét, hogy már most, az első tanácsülésre, valószínű puccsot készített elő ennek érdekében. A francia küldöttség megkezdte a tanács elő akarta terjeszteni javaslatát, amelynek elfogadása Oroszországnak az állandó tanács tagságra való jogát ismerte volna el. A franciák ugy számítottak, hogy rajtaütéssel kész helyzet elé állítják a teljes ülést, amelynek a felvétel ügyében döntenie kell. Ha az elnöki tanács kimondja azt, hogy Oroszországnak joga van az állandó tanács tagságra, valóban nevétséges helyzetbe kerülne a Népszövetség, amennyiben e határozat után még ellenvetéseket tesz a felvétel kérdésében. A francia küldöttség azt akarta ezzel a rajtaütéssel, hogy az ellenzék lehetetlen helyzetbe hozza, illetve elhallgattassa.

A „puccs-terv” azonban az egyik francia kiküldött többszöri beszédje folytán nyilvánosságra került s így elvesztette rajtaütésszerű jellegét. A francia küldöttség erre úgy határozott, hogy a javaslatot nem terjeszti elő, viszont diplomáciai úton tovább folytatja a munkát s mindent elkövet, hogy a felvétel simán menjen és sikerüljön Oroszországnak az állandó tanács tagság megszerzése is.

HA SVAJC NEM ENGED, A NÉPSZÖVETSÉG BÉCSBE KÖLTÖZKÖDIK

Oroszország felvételének ebben a pillanatban már csak egyetlen komoly európai ellensége van s ez maga Svájc, amely „vendégül látja” a Népszövetséget. A svájci kormány „leszereklésre” megkísérelt eddigi francia kísérletek eredménytelenek maradtak s még kínosabb az, hogy maga a svájci közvélemény, a nép is Oroszország ellen van s tüntetésekre készül. A rendőrség hírei szerint a svájci nemzetiszocialisták elhatározták, hogy megzavarják a Népszövetség teljes ülését, amikor tárgyalni kezdik a felvétel ügyét.

A készülő tüntetés híre nagy izgalmat keltett nemcsak Genfben, hanem a külföldi delegációk körében is. Franciaországot azonban nem lehet könnyen megfélemlíteni. Közlötte svájci kormánnyal, hogy amennyiben a Népszövetség ülésének tüntetések zavarják meg, úgy nyomban javasolni fogja, hogy a gyűlés költözzék át Bécsbe, annál is inkább, hiszen már nem is mai terv, hogy a Népszövetség székhelyét Bécsbe tegyék át.

MAGYARORSZAG PENZÜGYI ÉS GAZDASÁGI HELYZETE A NÉPSZÖVETSÉG ELŐTT

A Népszövetség külügyi főbizottságában Imrédy magyar pénzügyminiszter csütörtökön egyórás előadást tartott Magyarország pénzügyi és gazdasági helyzetéről.

A gyűlés a magyar előterjesztés meghallgatása után nagyon gyorsan lezajlott, amiből arra következtetnek, hogy a bizottság kielégítőnek találta a jelentést. Imrédy egyébként még egy egész hétig Genfben marad s igyekszik kapcsolatokat találni az európai gazdasági és pénzügyi élet irányítóival. Csütörtökön Buresch osztrák pénzügyminiszterrel volt hosszú tanácskozása.

MÉG EGY TITULESCU-NYILATKOZAT

Titulescu román külügyminiszter Párisból

való elutazása előtt a Tempsnek is adott nyilatkozatot.

— Örömmel tapasztalhattam — mondotta —, hogy párisi tárgyalásaim során a fontosabb kérdésekben a vélemények találkoztak, sőt azonosak voltak. Meggyőződésem, hogy egyik állam sem vállalná a felelősséget, hogy a Szovjetnek a Népszövetségbe való belépését megakadályozza.

A továbbiakban kijelentette Titulescu, hogy nagy meglepéssel fogadja Barthou francia külügyminiszter római látogatásának a tervét. Ennek a kisanant csak örülhet, mert Barthou Rómában előmozdítja majd a dunai biztonság megvalósítását.

Francia politikai körökben is megerősítik azt a hírt, hogy Titulescu maga is Rómába utazik, mindjárt a népszövetségi ülészek befejezése után.

Habsburg-vita a locarnói békeértékeztetésen

A román delegátus Habsburg-ellenes javaslata

Bécs, szeptember 8

A bécsi lapok jelentése szerint a locarnói békeértékeztetésen heves vita keletkezett a Habsburg-kérdés miatt.

Pella román kiküldött javaslatot terjesztett be, amely azt mondotta volna ki, hogy a kongresszus tiltakozik a Habsburgok visszatérése ellen,

mert az utódállamok hallani sem akarnak a restaurációról.

A javaslat ellenzői azon a véleményen voltak, hogy ez Ausztria és Magyarország belügyeibe való beavatkozást jelentené, ami pedig nem lehet célja a békekonferenciának.

A gyűlölködő Ghibu professzor is megjelent a temesvári piaristák telekpörének tárgyalásán

Szeptember 10-én hirdeti ítéletet a bíróság

Temesvár, szeptember 8

A magánulajdon se szent, ha kisebbségi kezében van?

Ilyesmire vagyunk kénytelenek gondolni a temesvári piarista telek esete után.

Elevenítsük fel kissé az előzményeket. A piarista rend, amely gimnáziumában anyai nemzedéket nevelt fel, telkét a rajtaütő épületekkel együtt 1907. évben kapta Temesvár városától cserében. A város egyenlő értékű ingatlant kapott érte. Ezt a vagyont iratta át meglepetészerűen és elkeseredő módon Temesvár városa, illetve annak nem választott, hanem ideiglenesen kinevezett vezetősége. A város beadványa főleg Onisifor Ghibu professzor emlékiratára támaszkodott. Van-e kisebbségi, ki e nevet nem ismeri?

A város átiratási kérvényéhez csatolt Ghibu-féle emlékiratban ilyesmi olvashatók:

— A temesvári piarista gimnáziumról már 1920-ban megállapították, hogy az irredentizmus és kommunizmus fészke. (Egyszerre mindkettőt! Azt hittük, ez a képtelen kettős „vád” elcsépelten kiment már a divatból!)

— A piarista-rend becsapta a hatóságokat, azoknak jóhiszeműségével visszaelt és ennek tulajdonítható, hogy az egykori magyar piarista-rend vagyonát ártírták a romániai piaristarendre...

— Személyes kockázatot kellett viselnem, amikor Kolozsváron a rend irattárból egy iratot kellett kivennem...

Mit ért ezalatt a professzor, azt nehéz kitalálni. A piaristák Kolozsváron, akár

csak Temesváron, természetesen készséggel bocsátják és bocsátották mindig rendelkezésre irattárukat a miniszteriumi felhatalmazással rendelkező professzoroknak.

A másik aktamelléklet a Plopu Gheorghe volt semmitőszéki bíró által készített jogi szakvélemény amely a piaristarend jogi személyiségét vitatja. Ezzel szemben a rend, illetve jogtanácsosának dr. Blum Sándornak a memoranduma kimutatja, hogy a piarista rend az 1928-iki kultusz törvény értelmében, az összes többi egyházi szervezetekkel együtt, elnyerte az elvitathatatlan jogi személyiséget. Ennek megerősítésül szolgál a román állam és a Vatikán közt kötött konkordátum is. A telekkönyvi hatóság tulépte törvényadta hatáskörét, mikor érdemben megsemmisített egy jogerős tulajdonjogot. Ez csak rendes törvényzéki határozat alapján lehetséges. A város nem veheti vissza azt a vagyont, amit nem is ajándékozott annakidején, hanem csak egyenértékű vagyonért elcserélt.

Megjegyzni még a beadvány, hogy Ghibu Onisifor professzor és Plopu volt semmitőszéki bíró voltaképp nem is illetékesek arra, hogy az ügybe beleszóljanak. A per csak a város és a piaristarend között folyik.

A piaristák vagyonának elkobzása alkotmányellenes — ez a végső következtetés.

Ez röviden a jogi vita lényege, ezen az alapon kezdődött meg az ügy tárgyalása szeptember hetedikén a temesvári törvényszék előtt.

A TÁRGYALÁS

A tárgyaláson újabb jelentés szerint nem hoztak ítéletet, hanem a kihirdetést szeptember tizedikére halasztották.

A piarista rend képviselőjén dr. Bíró Vencel, a romániai piaristák rendfőnöke, dr. Gyárfás Elemér szenátor és több ügyvéd jelent meg. A várost Cimponeriu városi ügyész képviselte több román ügyvéd élén.

Érdekes jelenettel kezdődött a tárgyalás. Ghibu Onisifor kolozsvári egyetemi tanár, a római katolikus status ellen irt támadó könyvek és röpiratok szerzője is megjelent és szót kért. A törvényszék azonban nem engedte beszélni azzal az indoklással, hogy nem ügyvéd és nem is érdekelt.

Cimponeriu városi ügyész vitatta a piarista rend jogát a kérdéses telekre és kijelentette, hogy az erdélyi piarista rend nem egyéb, mint a magyarországi rend fiókja.

Gyárfás dr. előbb a tárgyalás elhalasztását kérte azon a címen, hogy a telekkönyvi átírással szemben még ki sem kézbesítették a piaristáknak.

A törvényszék rövid tanácskozás után elutasította az elhalasztásra vonatkozó kérést.

A piarista rend jogi képviselői ezután bebizonyították, hogy a piarista rend szétválasztása még 1921-ben megtörtént, a kultusz törvény intézkedése szerint önálló jogi személyiség és az alkotmány nyílt, súlyos megsértése lenne, ha jogos tulajdonát elbennék.

A perbeszéd elhangzása után a törvényszék úgy döntött, hogy szeptember tizedikén hirdeti ítéletet.

Szövőgyárak és kötődék!

Allandó raktáron.

Ipari-fonal,

Bdl. Kette és Schuss, Strumpfgarn és Pinkeps.

Szövőcérna, pamut és Grohmann színes fejtek minden számban.

BUMTEX

S. A. CLUI, Str. Ștefan O. Iosif No. 4.

Borzalmas éhínség pusztít Szlovenszko és Ruszinszko lakossága között

Mindennapossá váltak az elkeseredett éhségtüntetések, amelyek elfojtására most gépfegyveres katonaságot vezényeltek ki

Prága, szeptember 8

A Polednj List című prágai lap megdöbbentő részleteket közöl Szlovenszko és Ruszinszko népének kibírhatatlan nyomorúságáról. A lap szerint a nincstelenség olyan rettenetes méreteket öltött, hogy az emberi önérték legalsó fokáig lezüllyedt lakosság szinte napról-napra rendez éhségtüntetések, amelyek súlyos zavargásokban robbannak ki.

A prágai lap arra is rámutat, hogy a felvidéki csendőrség létszáma egyáltalán nem elégséges a zavargások elhárítására s ezért a kormány erélyes intézkedésre

szánta el magát az éhezők nyugtalanító tömegeivel szemben. A belügyminisztérium és a hadügyminisztérium ugyanis foglalkozott a zavargások kérdésével és azt a határozatot hozta, hogy a nyomortól lefotózott vidékeken az elégedetlenkedők ellen kivezényelt csendőri karhatalmat gépfegyverekkel szerelik fel. A csendőrség már meg is kapta az utasítást arra, hogy a tüntetések elfajulása esetén használja a gépfegyvereket.

Holott a nyomorvidékek lakosainak inkább kenyérre és megélhetésre volna szükségük!

Felrobbant az új orosz sztratoszféraléggömb

Közvetlenül a felszállás előtt történt a szerencsétlenség, amely megsemmisítette a hatalmas léggömböt

Moszkva, szeptember 8

Irtózatosszerű szerencsétlenség történt tegnap a moszkvai repülőtéren, ahol az USSR nevű hatalmas sztratoszféraléggömböt éppen indulásra készítették elő. Ugy látszik, hogy az oroszok ezzel az új felszállással akarták kiküszöbölni azt a csorbát, amely a legutolsó sztratoszféraléggömb felszállást kísérte. Ezúttal már az induláskor teljes kudarcot vallott a merész vállalkozás.

A szükséges telefonjelentések szerint az USSR a felszállás előkészítő munkálatai közben hirtelen, óriási dörrenéssel felrobbant és a hatalmas méretű léghajó néhány perc alatt teljesen megsemmisült.

Az egész Oroszországban mély megdöbbenést kiváltó szerencsétlenségről eddig minden közeli részlet hiányzik s így azt sem lehet sejteni, hogy szerencsétlenség, vagy merénylet okozta-e a hatalmas léghajó pusztulását.

Nemes Ferenc riportja:

Kolozsvári jó sok, van belőlük jó sok...

„Iparág”, amely „fügét mutat” a válságnak! Mit jelent a „Prof.” rövidítés?

Ahány név, annyi városnegyed vagy vezérelve a megtollasodáshoz!

A „beugratás” magas iskolája

Kolozsvár, szeptember 8.

Az általános döglődés közepette feltétlenül szivderítő jelenség, hogy akad még Kolozsvárt olyan „iparág”, amely mintegy 30 embernek nyújt nyugodt, fölünyes és kényelmes egzisztenciát...

Nem olyan időköt élünk, hogy ilyesmi mellett minden csodálkozás nélkül el tudjunk siklani... Harminc azonos ipart folytató halandó, Kolozsváron belül, egyaránt előnyös üzletmenettel, olyan szokatlan valami, hogy írni muszáj róla... Nem irigységből, hanem meghökkenésből! — Suszter és lakatos, timár és asztalos, ki győzi valamennyit elszámolni, nyomorultabban tengődik, mint az utcséli koldusok és ugyanakkor harminc ember „fügét mutat” a krízisnek, amelyről talán tudomása sincsen... Mert a sokszorososan megkeresett „mindennapi betevő falaton” kívül nemcsak ruházatkészítésre telik, hanem a mai polgár ritkább igényeit is fennakadás nélkül ki tudja elégíteni...!

Hát nem csodálatos? Mindezt azért, mert az én életem további folyását állítólag éppen úgy ismerik, mint az Önét, vagy a harmadikét... Jóllehet a jövő talán sohasem volt bizonytalanabb, mint mostanság! Magunkfajta polgár, aki nincsen barátságban a mági-kus erővel, sokkal óvatosabb annál, hogy akár a holnapra gondoljon, ők azonban játszva közlik velünk várható sorsunkat, előre néhány rongyos évre, módosabbaknak esetleg 120 esztendőre...

Hatvan és hatszáz lej között mozog a kolozsvári jósnők és jó sok tarifája... Kik hogy lehet beugratni!

A befektetés ezzel szemben a legcsekélyebb. Tenyere többnyire minden jóslató félnek van, sőt egy pohár zaccos fekete-kávé is akad a ház körül... Aki viszont egy apró csupor mélyen maradó „zacc” erejéig sem hajlandó valamit investálni, az egy pohár vízből jósol, amit „agy-rádió”-nak neveznek. A vizet később meg lehet inni, hogy kárba ne menjen!

Még előzetes képzettség, vagy rátermettség sem kell hozzá! Nincs is. A vak-

merőség sokkal kelendőbb és szükségesebb kellék ez esetben, mint akár egy négy elemről tanuskodó bizonyítvány.

Aminek hiánya viszont korántse gátol egyesekeket abban, hogy nevük elé bigygyesszék a hangzatos „Prof.” rövidítést, a mi teljes egészében általában mint „professzor” él a köztudatban... És itt van a tévedés! A kutyaszorítóba került jó, a kitől valamelyik tapintatlanabb ember mégis megkérdezi, hogy a kérdéses rangnak milyen alapja van, egyszerűen így vágja ki magát:

— „Prof.” az annyi, mint „professzionist”! Hivatásos jó vagyok, kérem! Tovább aztán nem tanácsos érdeklődni, mert a „hivatásos” minősítést már sokkal

körülményesebb megmagyarázni!...

Abból a — csak a stilszerűség kedvéért írom így! — „zaccból” viszont, amit a helybeli jó sok együttesen alkotnak, meg lehet énekelni sőtétnek látjuk a hiszékenyebb kolozsvári tömegek felvilágosultságát... Harminc embert ilyen alapon „kitartani”, nemcsak könnyelmű, hanem végzetes dolog! A pártfogás melegágyából újabb és újabb jóspalánták kelnek ki, mindannyian feneketlen zsebekkel, amelyek a kisemberek utolsó lejeinek jóvoltából idővel úgy megdagadnak, hogy a jövdelemből — adataink alapján állítjuk — titkárt, sőt gépiró kisasszonyt lehet tartani!

Ami dukál is, nemde? Egy „Prof.”-nak? Hát persze, hogy persze...

A taktikázás hiskatéja

Az imént említett tettünk bizonyos tarifákról, amelyek olykor hat „szutyás” körül járnak... Ezt a summát azért nem lehet olyan könnyen „leguberálni”, mert vannak egyes taktikai fondorlatok, amelyek kisebb összegek formájában szükség-szerűségekként megelőzik...

Im' hallja, nyájas olvasó! Tegyük fel — bár Ön sokkal modernebb és gondterheltebb embernek ismerem —, hogy jóslatni akar... Olvasta, hogy 23 lejért bizonyos helyen nemcsak horoszkópot, hanem egy talizmánt is kaphat, a mennyiben a kérdéses összeget az adott címre eljuttatja...

— Talizmán? — dünnyög Ön. — Nem rossz! A horoszkóp se kiskutya! Huszonhárom lejért... Sag schon, egyszer nem megyek moziba!

És elküldi a „dohányt”.

Mire kap egy levelezőlapot, néhány soros szöveggel, amiből megtudhatja, hogy 100 lej ellenében közlik az Ön előtt álló „jelentős fordulatot”...

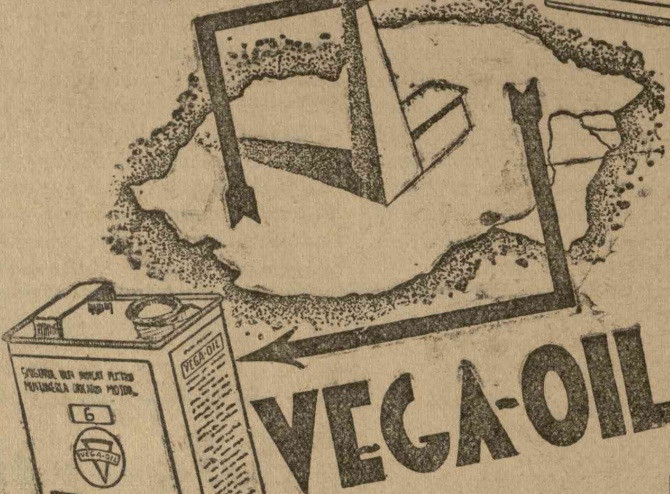
— Isten neki! — nyögi Ön. — Ha már benne vagyok...! Legfeljebb nem talpaltam meg a cipőmet!

És újfent elget tesz a felhívásnak!

Tényleg érkeznek valami jóslás, arról a „bizonyos fordulat”-ról viszont ismét csak

ULEIURILE ROMANESTI
DE CALITATE SUPERIOARA

OSIN

VEGA-OIL

DISTRIBUTIA

On, ha férfi és viszont...

Mert az határozottan kellemetlen lenne, ha kegyed fiatalember létére megtudná, hogy egy magas, kékszemű fiú gondol szerelemmel Önre, sőt rövidesen férjhez is megy és boldog anyja lesz!...

Még rossz hírét vinné szegénykének, a ki kegyednek a szó szoros értelmében „a javát akarja”... Azt a „javát”, amivel kiki rendelkezik!

Mert az kell neki...

A „jav”...

*

A jósnők és a jó sok lankadatlan konjunkturájára misem jellemzőbb, minthogy egy és ugyanazon „Prof.” vagy „Madame”, miután egy-egy városrészt letarolt, más néven és más fertályban üti fel a tanyáját... Egy-egy névvel átlag három hónapig lehet „kihuzni”. Csak az a bibi, hogy több tulajdonnév van, mint városrész és így azokban a bizonyos hónapokban, amit egy városnegyedre szánnak, alaposan kell dolgozni... Igaz viszont, hogy mire valamelyikük egész Kolozsvárral „elkészül”, az „első” negyedben már azt is elfelejtették, hogy ott járt valaha... Meg aztán ismét új néven tisztelhetik!

A helybeli jó sok pompás üzletmenetének természetesen elannyira híre megy, hogy Kolozsvárt olykor a messze Regából is felkeresik a céhbellek. Egy bukaresti orvos felesége például, aki néhány hetet töltött itt, nemcsak kitünően élt a jóslásból, hanem egy gépkocsira valót is félretett!

Aki nem tud megélni, jöjjön Kolozsvárra jósnak!

Bár azok részéről, akik ezt a riportot végigolvassák, nem nagy jövőt jó sokok nekik!

Vizsont nem is kérek 600 lejt érte!

— Epe- és májbetegségeknek, elsősorban epehólyagkatarrus, epeköképződés és sárgaság eseteiben a mindig enyhe hatású természetes „Ferenc József” keserűvíz a hasi szervek funkcióját élénkebb tevékenységre serkenti.

Forradalmi megmozdulás Tuniszbán

Páris, szeptember 8.

Párisba érkezett hivatalos jelentés szerint a tuniszi bennszülött lakosság újra forradalmi izgalomban van. Sahel vidékén a lakosság fellázadt és megütöközt a francia védőerőségekkel. A harcban 1 csendőr és 3 bennszülött meghalt, sokan megsebesültek. A francia hadvezetőség erősítő csapatokat rendelt a veszélyeztetett rend megőrzésére.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük 1. hó 15-én lejár, a mai napon postautóval küldjük ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautóval felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatálagos küldésében megszakítás álljon elő.

Dr. BREHMER,

a berlin-dahlemeri élettani intézet vezető orvostanára, hosszas tudományos kutatások eredményeképpen megtalálta a rák kórokozóját.

— Dévai hírek. A város református társadalma több ízben foglalkozott már az egyház által megépítendő kultúrpalota tervével. A tervezetek a napokban megtartott egyházi közgyűlésen konkrét formát nyertek, amennyiben elhatározták, hogy a kultúrpalota építését jövő tavasszal megkezdik. A kultúrpalota tervét az egész megye magyarsága osztatlan örömmel fogadta. — A „Kis-akadémia” elnevezésű intellektuális kör rendezésében megkezdett történelmi és természettudományi előadásorozat a város művelt lakossága körében élénk visszhangra talált. — A református férfiszövetség legutóbbi ülésén Parádi Ferenc főorvos, a vallamosáramokozta balesetről tartott előadást. A főorvos érdekes előadását nagyszámú közönség hallgatta végig. — Dinu Bratianu látogatása után meggyeszerre elterjedt a hír, hogy Olteanu megyefőnököt a bukaresti Semmitőzsekhez helyezik át és helyébe Farcasiu, jelenlegi polgármester lép. Illetékes helyről a meghatározottabban cáfolják az alaptalanul szárnyrakelt áthelyezési híreket.

— Vasúti karambol Angliában. Londonból jelentik: Glasgow város mellett két, teljes sebességgel rohanó személyvonat összeütközött. A vasúti szerencsétlenségnek 2 halott és 40 sebesült áldozata van.

— Felrobbant a padlóviasz. Budapestről jelentik: Az újpesti Reichardt festőárnyár pincéjében a kemencén egy nagy üstben forralt padlóviasz felrobbant. A szétfröcsenő forró folyadék négy munkást életveszélyesen megsebesített.

— Tizenötévi fegyházra ítélték a kétszeres gyilkos cigányt. Karánsebesről jelentik: A karánsebesi törvényszék csütörtökön foglalkozott Tincu János cigány ügyével, aki ez év április harmincadikán feltékenységi rohamában agyonlőtte Ruvilia Toma cigánylegényt, mert megtudta, hogy feleségével viszonya van. Majd Erdélyi Pál felesége nagybátyjával végzett, mert az le akarta fogni, mikor a fiatal legényre emelte revolverét. Feleségét is halálra sebezte, de az asszony idejében elmenekült. A törvényszék 15 évi fegyházra ítélté.

— Kolozsvári hírek. Kolozsvárt elszaporodtak a sebtolvajlások. Rele Nicolae nádasberendi földműves feljelentést tett a rendőrségen, hogy a vásáron zsebéből 950 lej tűlt ki. A nyomozás gyors eredménnyel járt. Lázár Miklós cigányt elfogták, aki bevallotta, hogy ő lopta meg a gazdát és egyéb tolvajlást is beismert. — Grünfeld Dávid kereskedő zsebéből Wallerstein Leib ismert sebtolvaj emelt ki egy aranyórát. Elfogták és átadták az ügyészségnek.

★ Dr. H. Grünfeld szemorvos és szemopertor, a bécsi szemklinika volt orvosa, a prágai német szemklinika volt tanársegéde, Cluj, Calea Regele Ferdinand 43-45., rendelőjét megnyitotta.

— Szörénymegyei hírek. Tarkó Sándor lugosi fényképész műtermébe ismeretlen tettesek betörték és 10 ezer lej értékű fényképészeti anyagot elloptak. A rendőrség megindította a nyomozást. — Kri-csó községben Carabas János 29 éves legény bosszúhöl felgyújtotta Vojk György szénaboglyáját. A tettest bekisérték a lugosi ügyészségre. — Kasovetz Ilona tisafai lakosnő olyan szerencsétlenül ug-

rott le a mozgó szekérről, hogy a kerek-ek mindkét lábán keresztül-gázoltak. A súlyosan sérült asszonyt a lugosi kórházba szállították. — Mircea Péter kis-szurdaki lakos régi haragosát, Popovici Porfir, a táncmulatságon bicskájával súlyosan megsebesítette. Sérülésével kórházba szállították. A tettes eltűnt. A csendőrség bevezette a nyomozást. — Lugos város a volt „Kincstári ispánsági” épületet, amelyben hosszú időn keresztül a felsőkereskedelmi iskola működött, átengedte „Kulturház” célokra. Az épületet jövőre tatarozni fogják és teljesen átalakítva és kibővíve nyitják meg a nagyközönség számára.

ABLAK

Temesváron dühöng a béke és egyetértés, legalábbis vasárnapig és a sport terén. Mint ismeretes, a kolozsvári Romania „kidriblizte” a TAC-nak, a temesvári kisebbségi csapatnak a zöld gyepen elért 5:0-ás eredményét, amely után a TAC került volna be a Nemzeti Bajnokság első osztályába. A kártyakeverésben segített a Romanianak a kolozsvári zsidó csapat, a Haggibbor, (egyébként halálos ellenség a Romániával), állítólag lokalpatriotizmusból: beadványban bizonygatta, hogy egyik játékosát a TAC igazolatlanul kiköcsönözte. Viszont Temesváron is ki-ütött a lokalpatriotizmus és a TAC összes vetélytársai, románok, magyarok, németek, sajtó és sportvezérek, egyszerűan fajra, nemzetiségre, klubra való tekintet nélkül egész Temesvár vasárnap a TAC-nak „drukkol” és agítál. Az egész város egy darab egyetértés és lelkesedés a helyi ügyért. Ritka és öröndetes látvány, csak szeretnénk hasonlót látni vagy egyszer a közélet terén is. Csak egyszer szeretnénk látni, hogy a kisebbségi és határszéli városokat ezerféle módon elnyomó politika ellen egységesen összefog a város társadalma, élén a befolyásos és sok segítségre képes többségiakkal. Csak egyszer, uraim, csak egyszer, mutassanak ilyen lelkes testvérriesülést, ilyen harcias és következetes egységfrontot, olyan esetben, mikor kétségtelenül sokkal életbevágóbb dolgokról van szó, mint ama körülrajongott börgolyó. Amely bár előttük különben meg kell hajolnunk, mert az egyetlen fétis, a mi közös nevezőre tudta hozni egy város széthúzó társadalmát. (k. g.)

— Halva találták lakásában. Csikszere-dából jelentik: Kencse Károly csikszentimrei gazdát hozzátartozói lakása padlóján halva találták. Az ügyben bevezetett nyomozás eddigi megállapítása szerint a koros gazda fején kemény tárgyól származó nyíl seb tártong. Az ügyészség erőlyes nyomozást rendelt el a hirtelen halál teljes tisztázása céljából.

★ Orvosi hír. Dr. Hamburg József szemész-főorvos, Cluj, Calea Regele Ferdinand 34., szabadságáról hazatért és újból rendel.

— Egy hétig gyümölcskiállítás lesz Csikszere-dán. Csikszere-dáról jelentik: Röviden jeleztük, hogy a csiki gyümölcstermelés fellendítése érdekében is készült valami. Dr. Otetea Valér főispán Bors földművelésügyi vezérfelügyelő jelenlétében tanácskozási hivat a várme-gye gyümölcstermelőit és kereskedőit. Ennek során egyhanguan elhatározták, hogy az elhanyagolt állapotban levő gyümölcstermelés fellendítése érdekében szeptember 14-21 napjai között nívós gyümölcskiállítást rendeznek az ipartest-tület székéjében. Ugyanakkor felhívták bocsátanak ki a város kereskedőire is, hogy üzleteikben minél szebb és több gyümölcsöt és zöldséget állítsanak ki. A jövő szempontjából feltétlenül keresztül-viendő célkitűzésként szegtek le, hogy nívós szakelődásokkal elő kell segíteni a rendezes és az idők követelményeinek megfelelő gyümölcstermelést.

★ Dr. Vintila szabadságáról visszatérve, megkezdte rendelését belső- és nemibetegk részére, Brassó, Szent János-utca 16. szám alatt délelőtt 11-1, délután 3-5 óra között.

— Halálos autógázolás. Kolozsvárról jelentik: Csucsán a Központi szálloda előtt, a 360 rendszámú tehérgépkocsi el-gázolta Cujus Ilie 75 éves embert. A koc-si vezetője túlkölt, de a siket aggas-tyán nem hallotta, és nem állott félre. A

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, le-sóanyagodás, sápadtság, mirigybetegek, ek-ek-mák, furunkulások esetében a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos működését és a vért biztosan felfrissíti. Az orvosi tudomány szá-mos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József viz mint alapos és kel-lemes hashajtó mindig kitűnően beválik, miért is szoptató nőknél elválasztáskor kiterjedten alkalmazzák.

Coroiu vagyok! Elő a pénzzel

Targu Frumos, szeptember 8.

Amióta Coroiu, a rettegett bandita nyom-talanul eltűnt, úgy látszik, minden rablójone ezzel a névvel akarja megfélemlíteni kisse-melt áldozatát. A tárgyfrumosi Draghici-villá-ban is megjelent egy bekormozott arcú férfi és fegyvert szegezve, rákiáltott a házigazdára:

— Coroiu vagyok! Elő a pénzzel!
Draghici nem ijedt meg és erőlyes fellépéssel

elkergette az ismeretlent. Már abból a tény-ből, hogy az állítólagos banditavezér elszaladt és a személyleírásából is megállapították, hogy bizonyosan nem Coroiu volt. Csak egy azok közül, akik kamatoztatni szeretnék Co-roiu vérről híressé tett nevét...

Nagy kommunista szervezkedést lepleztek le Németországban

Berlin, szeptember 8.

A Reuter-ügynökség jelentése szerint Berlinben hatalmas kommunista közpon-tot lepleztek le. A központnak az ország minden részében voltak szervei és ügy-nökségei. A nyomozást maga Göring irá-nyítja. Hivatalos jelentést a német ható-ságok még nem adtak ki, kiszivárgott hi-rek szerint azonban eddig már 50 embert tartóztattak le.

FIGYELEM!

Tíz finom cigarettá ele-gáns csomagolásban 12 Lei
A CIGARETTA NEVE?

UNIREA

12 lejért 10 UNIREA cigarettát kaphat szép dobozba csoma-golva. AZ UNIREA CIGARETTÁK nikotinmentesítve vannak, szo-poka nélkülük, alakjuk nagy és elegáns. AZ UNIREA CIGÁ-RETTÁK megőrzik illatukat és egyesítik magukban a legfino-mabb cigaretták ízét és aro-máját, amellyel, hogy NIKOTINMENTESÉK.

SZIVJON UNIREA CIGARETTÁT!!

SPORT

Az év legnagyobb atlétikai eseménye:

Európa-bajnokság Torinóban

Az első nap műsora — A román versenyzők előfutam-beosztása

Torino, szeptember 8.

A torinói Európa-bajnokság pénteki első napjának műsora:

Délelőtt: 500 méter előfutam, magasug-rás (minimum 180 cm) rudugrás (mi-nimum 360 cm) gerelyvetés selejtező.

Délután: 100 előfutamok, 400 előfuta-mok, 110 gát előfutamok, 10.000 méter döntő, 4x100 döntő.

A román versenyzők közül 800 méteren Popovici a következőkkel került egy elő-futamba: Beccali olasz, Dessecker német, Ignác magyar, Keller francia, Kucharszki lengyel és Rosicky cseh. Popovici vala-hol hátul majd nézi a világbajnok Beccali és a többi küzdelmét...

1500 méteren Manea előfutamtársai Szabó magyar, Simacek osztrák, Kuchars-ky lengyel, Mattilainen finn, Paul német, Pluss svájci, Goix francia. Esetleg arra jó lesz az indulása, hogy megjavítsa a ro-mán rekordot az erős mezőnyben.

Sterian a 110 gátban a svéd Petterson, az osztrák Leitner, a francia Bernard, az olasz Caldana társaságába.

Virgil Joan a 400-as gáton nem kiseb-bekkel került össze, mint Facelli olasz, Albrechtson norvég, Jaervinnen finn, Kopp német és Len osztrák.

A BOCSKAI BIZTOSAN GYŐZÖTT A SOMOGY ELLEN

a csütörtöki debreceni bajnoki mérkő-zésen:

Bocskai—Somogy 4:2 (2:1). Návai (2), Teleky és Vincze a Bocskai, Galambos a Somogy góllövői.

Belgium—Hollandia 34:10. Nemzetközi teniszverseny Houyetben.

Vogel, a Brasovia volt csatára, aki je-lenleg a Venusban játszik, állandó tar-tózkodásra Bukarestbe költözik. Eddig ugyanis csak csapata mérkőzéseire uta-zott le.

Szovjetország belép a nemzetközi ökölvívó szövetségbe is és októberben már mérkőzik is Prágában a cseh csapattal. Ezzel minden vonalon megindult a szov-jet sport bekapcsolódása a nemzetközi sportéletbe.

Farmer választott. A román futballszö-vetség kiszemelt skót trénerre választott az ajánlatra. Elfogadja a feltételeket. Csak egyetlen kikötése van, hogy szerződése ne egy, hanem két évre szóljon.

HÖLGYEK!

Külföldi utamon sikerült az idei, leg-ujabb párisi és bécsi bársony, hile, angora, risol és velour MODELKALA-POKAT megszerezni.

Hölgyeim! Siessenek dus válasz-tékomat, míg a készlet tart, vételkötele-zettség nélkül, megtekinteni.

Olcsó árak! Szolid kiszolgálás!

BENEDEK LENKE

„MODE DE PARIS”
BRASSÓ, Kapu-utca 32 sz.

A hatalmas komédia

A diktátorok nem okvetlenül tehetségesek. De egy tehetségük biztosan van, az, hogy diktátorokká tudtak lenni. Ervényesülni tudni, azaz képesség, nem finom, nem szellemi, nem értékes, de — sokat ér. Az érvényesülni tudás a helytállás egy nagyon gyakorlati válfajának akadémiái fogalmazásban karrierizmus a neve. Az emberiség hanyatlásának és a társadalmi bukásoknak korában fölvirul a karrierizmus korszaka. Az uszodákban egymásután ugranak az emberek fejest a magas trambolinokról a mély vízbe, az emberiség elcsillýedésének világát kápráztató idején a karrieristák egymásután ugranak fejest: — az élet magasába. A karrieristák legvakmerőbbje diktátorosdit ugrik és ha nem törí össze a fejt, talán csakugyan diktátor is lesz belőle. Ehhez nem kell sem tudomány, sem műveltség, ehhez csak ugrani kell tudni!

Lesznek, akik azt mondják, az is valami, ha valaki így tud ugrani. Bizonyosan! De nemcsak rajta mulik, a környezeten és a történelmi koron is. A dolgot meg lehet világítani Platóval és a paraszttésszel. Plató nagy filozófus volt és a gondolatai igen magasak és igen mélyek. Véleménye szerint a legjobb filozófusoknak kellene vezetni az államot. De hát nem mindenütt filozófusok vezetnek. Sokkal érhettebb lenne, ha Oswald Spengler, aki a nemzetiszocializmus filozófiáját szolgáltatta, lenne ma a német birodalom diktátora, mint a tényleges diktátor, aki nem filozófus, de tudott diktátorrá lenni. A parasztközmondás azt mondja, akinek az uristen hivatait adott, annak eszt is adott hozzá. Plató itt megbukott, de a paraszttész megállja helyét.

A karrierizmus legmagasabb gyakorlata a diktátorizmus. A diktátorság a legmagasabb hivatal, tehát a közmondás itéi a diktátorság fölött is. A diktátorságra nem fontosak a közmondások, de fontos annak az igazolására, hogy a tömegész régi idők óta nem áll értetlenül a diktátorsággal szemben sem, tehát a diktátorság nem érthetetlen valami. Már nagyon régen értik az emberek azt, hogy valaki diktátorrá tud lenni. És a közmondás második felében meg is van a véleményük erről.

Ez a vélemény nem olyan finom szálakban szétágazó bölcsesség, mint az intellektualizmus ezer szemponton átszött nézetei, de egy rövid tételben összefoglalja azt, ami a legnagyobb káprázatot kelti a diktátorral szemben a kortársban, mint nézőben. A közmondás második része úgy szól, hogy (akinek az Isten hivatait adott...) annak eszt is adott hozzá. A parasztok, mialatt a hatalmasok évszázadokon át a bórnek elevenen való lenyuzását gyakorolták rajtuk, finom és rövid szisszenetekben sürítették össze véleményüket a világról, a hivatalról és az észről is! Ugyhogynak ebbe a mondatba, mely az észről szól, belefoglalták a diktátorság szellemi helyzetét is a maga tömegével szemben. Azt mondja ez a tétel, hogy az elszolgaisodott magatartás himnusozó és közmjénes ajúlata teszi lehetővé, hogy a diktátor tudomány és műveltség nélkül uralkodjék rajtuk. Azért van ez a hivatalhoz, mert akik fölött hivataloskodik, azoknak nincs eszük vele szemben.

Hanyatló idők és bukott korszakok megteremlik a maguk ajúlatait. Anatole France szomorúan állapította meg, hogy az emberiség fölitarthatatlanul halad a szellemi elkretenizálódás felé. Lombrozo ugyanakkor azt jövendölte, hogy az emberiség gonosztevők uralma alá fog kerülni... Mikor háboru tör ki, az emberek olyan ajúlata jutottak már a történelmi helyzet mindennapos sodrása folytán, hogy a háboru alkalmassá tette őket a történelem által való további és teljes elsodortatásra. A béka is kimászik a vízből, hogy agyonverjék kövel, a nyul is szalad, hogy lövése igzassa a vadász idegeit. A diktatura tömegét a történelem lelkiileg kikészítette arra, hogy neccak elviselje, de várják is a diktátort, hogy mint megváltót üdvözölhessék a letiprót, akinek kéj a lábál el fekküdni.

Persze, hogy nem mindenki ilyen ostoba. Vannak a diktátornál is ravaszbabak. Minden karrierizmusnak megvannak a maga óvatos körültekintései, a diktátor karrieristának is. Tudja, hol használhat ki és hol kihasználható. A diktátorság teljes öntudatának a felületén fekete foltokat találai, a hol a szomorúság férgérág. A csodálatos Szigfried hátára, mikor sárkányverben fürdött, hársfalevél esett és ott fehér folt maradt, ahol a sebezhetetlen sebezhető volt. A diktátori öntudat felületén a fekete foltok azok, ahol a diktátori teljes öntudatra azoknak a hatalmasoknak a marka nehezedik, akikkel még a diktátor karrierista sem bír.

A német gyáriparnak és nagytölkének szüksége van egy dugaszra, mellyel bedugja a történelemben azt a lyukat, ahonnan a bolsevizmus fenyegeté kitörni. Minthogy magán dugja ebbe a lyukba, a diktátorságot dugja abba. Ez a dugaszügy így lemezelenítve, sírmasan hat, de a külső fölszerelésében nem

Az a bizonyos

„paradicsomi állapot”

Fájdalmas jelentés a székelyföldi iskolafrontról

Csikszereda, szeptember 8

Néhány nappal ezelőtt a liberális kormány hivatalos lapjában cikk jelent meg, mely kegyetlenül ostromozza az erdélyi magyar sajtó magatartását az iskoláztatással kapcsolatban. A kétségtelesen sugalmazásra irt cikk megállapítja, hogy a romániai kisebbségek a lehető legszélesebb körű szabadságot élvezik, sajtójuk oktanulni veri félre a harangokat, hisz a földkerekségen nem létezik olyan ország, ahol annyira paradicsomi állapotok között élnek a kisebbségek, mint Romániában.

Nem akarunk meddő vitába szállani a hatalmas kormány hivatalosával, a melyik minden szabadelvűsége dacára az utóbbi időben túlságosan sovén hurokat penget.

Néhány megjegyzésünk, tapasztalatok alapján, azért akadna.

Az iskoláztatás szabadságát nem a kormány hivatalosa, vagy Angelescu oktatásiügyi miniszter biztosítja, hanem a törvény. A parlament mindkét háza által megszavazott és a király által szentesített törvény. Így kétség sem fér hozzá, hogy azt tisztelni és érvényesíteni kell. Eszerint a magyar szülők is törvényadta jogukkal élnek akkor, amikor gyermekeiket magyarnyelvű felekezeti iskolába akarják iratni.

És ez az, ami lehetetlen. Egy szervezen kiépített, áthidalhatatlan gát akadályozza ebben a végtelenségig elkeseredett szülőket.

A csikszeredai tanfelügyelőségen Chircă Péter tanügyi felügyelő vezetése

alatt bizottság működik, mely katonás rendben hajtja végre a felekezeti iskolák működésének megbénítására irányuló parancsokat. Kétnaponként késő estig üléseznek, amikor az egyes tagok az elért eredményekről beszámolnak a új parancsokat kapnak.

E bizottság keretében születettek meg az olyan tervek, hogy a felekezeti magyar iskolák terhére, a szülők jogainak kijátzásával, egyességet kell kötni a beiratások idejére. Ahol az ilyen egyességek nem vezettek eredményre — a legtöbb helyen pedig a felekezeti tanítók nem mentek bele a szülői jogok megcsorbításába, — ott újból mérni kezdték a felekezeti iskolák tantermeinek köbtartalmát s kiderült, hogy 20, 30 százalékkal kevesebb tanulót szabad felvenni.

Hol van a szabad iskoláztatás joga?

A 86 százalékos székely lakosú Csikszereda két tanerős, az idegenek szemét is kápráztató, modernül épült római katolikus főgimnáziumában elhelyezett felekezeti iskolájába eddig 100 tanulót volt szabad beírni. Most ukáz érkezett, hogy 80-nál több tanulót nem engedélyeznek a ezekből az első osztályba csak 15 növendéket szabad beírni.

És ez így megy Csikszereda minden községében. Hol van itt a szabad iskoláztatás joga? Hisz a törvény szerint nem az állami iskolai igazgató, vagy tanfelügyelő, hanem a szülő határozza meg, milyen iskolába iratja gyermekét.

Vagy nem arra irányul-e ez a finoman kieszelt törvénytelenység, hogy a felekezeti magyar iskolákat gyorsiramban elnéptelensítsék?

Ellenben a csiki tanügyi front „agytrösztje” nem áll itt meg. Más eszközei is vannak. A községi bírót, elöljárókat és iskolaszéki tagokat arra kényszerítik, hogy gyermekeiket állami iskolába járassák, mert másképpen nem viselhetik tisztségeiket. Szerintük nem lehet községi bíró, elöljáró, vagy iskolaszéki tag az, aki gyermekét felekezeti iskolába iratja.

Ki tud mutatni a közoktatásiügyi törvényben olyan szakaszt, mely ezt az abszurdumot megengedi? Senki, mert nincs benne. És mégis „paradicsomi” állapotok uralkodnak a székelyföldi iskolafronton.

Az egyes állami iskolai igazgatók ingyen tankönyveket és ruhát igénynek azoknak a a szegény székely szülőknek, akik gyermekeiket állami iskolába iratják. Közben a felekezeti iskolák részére elviselhetetlenül súlyos bélyegilletékeket irnak elő. Elkezdve a születési anyakönyvi kivonatoktól a szülői nyilatkozatokon át az előző iskolabizonyítványig mindent fel kell bélyegezni és láttamoztatni. Holott a közoktatásiügyi miniszter 126703—1929 számú rendelete világosan leszegi, hogy a beiratáshoz feltétlenül szükséges szülői nyilatkozatok bélyegmentesek. Viszont az anyakönyvi kivonatokra s az előző évi iskolai bizonyítványra nincs szükség, mert a beiratás tulajdonképpen hivatalból történnek minden állami iskolai igazgatóknak törvényszabta kötelessége év elején az illető község, vagy város születési anyakönyvei alapján névsort összeállítani. Egyetlen esetben kötelező az anyakönyvi kivonat beszerzése: ha a növendék más város, vagy faluban született. A felekezeti iskolák osztályzatai pedig az állami iskolai igazgatók rendelkezésére állanak.

Világos tehát, hogy a székely szülők kegyetlenül mostoha anyagi helyzetével ismerős állami oktatás elviselhetetlenül súlyos terhekkel akarja a kizárólag román nyelvű állami iskolákba kényszeríteni a csak magyarul beszélő székely csemetéket.

Aztán az égbekiáltóan sérelmes névélemzésről sem feledkeznek meg. Törvényadta joga a szülőnek, hogy olyan

nemzetiségűnek vallja magát, amilyennek érzi. Senkinek semmi beleszólása nem lehet a nemzetiség megállapításában. Mégis e nagyhorderejű kérdésbe bírónak tolja fel magát az állami iskolai igazgató, tanfelügyelő, sőt a miniszter is és kimondja a jogtalan határozatot a kézzel-lábbal tiltakozó szülőre, hogy román származású s románul egy szót sem értő gyermekét állami iskolába parancsolja.

Vagy említsük azt, hogy az évtizedek hosszu sora óta békében használt felekezeti iskolai épületeket is kikezdi. Vannak olyan épületek, melyek felépítése során a község is adományokkal támogatta az egyházközséget. Most a felesleges közigazgatási hatóságoktól parancsot kaptak a községek, hogy az ilyen épületeket azonnal az állami iskola birtokába kell adni.

Gyergyócsomafalván például az állami

Vége megindult a zsebtolvajok kipusztítása

Körözőlevelet adtak ki a vonatokon fosztogató hamiskártyások ellen

Nagyvárad, szeptember 8.

Az utóbbi hónapokban cikk cikket követett az erdélyi sajtóban mindenfelé. A hamiskártyások nagyraótt táborában azonban semmi ijedség nem mutatkozott, ők tovább fosztogattak és uralkodtak a vasuti vonalakon.

Most végre azonban, úgy látszik, a hatóságok is megsokalták az állandóan szaporodó áldozatok számát és megkezdődött a hamiskártyások teroszerű összefogdosása.

A rendőrség a csendőrséggel karöltve kezdte meg a munkálatokat. Kiadva a rendeletet, hogy az egyes kisebb vidéki állomások pályaudvaraira befutó vonatokat a csendőröknek meglepetésszerűen körüln kell fogniok és az összes utasokat igazoltatni kell. Ennek az írtóhadjáratnak nem szabad befejeződnie, csak akkor, ha már az összes hamiskártyásokat összefogdosták és végre megtisztították a nagyvárad—kolozsvári, valamint a nagyvárad—szatmári vonalat az „itt a vörös ott a vörös” játékosoktól. Ez a kétségtelesen életrevaló terv a telegdi főszolgabírótól indult ki.

Az „itt a vörös ott a vörös” játékosoknak ugyanis a többek között rengeteg telegdi áldozata is akadt. A telegdi főszolgabíró tehát egy nap titkon értesítette a csendőröket, akik a befutó vonatot körülvették és az összes utasokat igazoltatták.

Nyolc hamiskártyást fogott ezaikalommal a telegdi csendőrség. Ezek között volt többek között egy Sulán nevű hamiskár-

tyás rottegeft tekintélye a nagyvárad—szatmári vonalnak. A társaság tagjai között találták még Mechlinger Dezsőt, Csáki Bélát és még számos kitünően ismert bihari, illetőleg nagyvárad-i hamiskártyást. Az összes letartóztatottakat csendőrökönkéntmenny hozta be Nagyváradra és átadta a nagyvárad-i ügyészségnek. Az ügyész család miatt indított eljárást ellenük, a vádlottak azonban, akiket közben szabadlábra helyeztek, megfélebbzték a vádiratot és a táblai vádtanács másodfokon kimondotta, hogy a hamiskártyások csak kihágást követtek el, így tehát a járásbíróság illetékes, hogy ítélezzék fellettük.

A nagyvárad-i járásbíróság előtt pár nappal ezelőtt kellett volna lefolynia a tárgyalásnak, azonban a nyolc vádlott közül egyik sem jelent meg.

A járásbíróság ekkor körözőlevelet adott ki ellenük. Ennek értelmében tehát ahol megtalálják őket, azonnal le kell tartóztatni valamennyit.

A járásbíróági körözés azonban csak első fázisa a hamiskártyások üldöztetésének. A hatóságok, úgy látszik, végre még is megelégtették azt, hogy egyik cikket a másik után vágjanak zsebre tehetetlenségük miatt. A hamiskártyások üldöztetés tovább folyik. A tervszerűen megrendezett csendőrségi rajtaütések valószínűleg kipusztítják néhány hónapon belül a vármegyéket fosztogató „itt a vörös ott a vörös”-öket.

hiányzik belőle a történelmi pompa, mert a színjáték valóban gigantikus.

Lesznek, akik nem fogadják el a tételt az újult észről, mely a diktatura lábaihoz szédül. És igazuk is van, mert mindent ez sem magyaráz meg. Ezek ne feledkezzenek meg arról, hogy nem a legokosabb emberek szoktak a hivatalokban ülni és hogy a legegyszerűbb emberek közt is vannak okosak, akik arra is al-

kalmassak, hogy — diktátorokká legyenek. Még a főrangnak sem olyan okosak, mint amilyeneknek látszanak, bizonyosság rá Domela, a ki olyan pompásan tudott főherceg lenni, hogy az egész arisztokrácia elhitte. Egyszerű lenyegző pénzváltókból zseniálisabb bankemberek lettek, mint a kereskedelmi akadémiák érettségizetteiből. És Werner Krausz is elég nagy és született komédiás ahhoz, hogy a dik-

tátori szerepet olyan jól játssza el, mint azt egyik-másik diktátor játssza.

Nem! Nem a rendkívüli ész teszik a dolgok, hanem egyszerűen az, hogy a diktaturákra alkalmassá zuhant időben vannak karrieristák, akiknek sikerül a diktátori karrier is! Nagy és érdekes a látvány. És a ma embere egy szerre szereplője és nézője is a hatalmas komédiának, mely nem babra megy, de végre.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A román piac nem tudta kihasználni az angol font legutóbbi esését

Az angol valuta árfolyamhullámozásának kihatása a lej zürichi és párisi helyzetére

Brassó, szeptember 8.

Az angol font legutóbbi áresése, amely megkérdőjelezte a román piacot, a jelek szerint megállt és az intervenció vásárlások megakasztották a besszisták spekulációs manőverét. Mindamellett a font alaposan megtépázva került ki a harcából és jelenleg még sokára fog visszatérni arra a kúrszakra, amelyen augusztus 25-ike előtt volt.

A devizakereskedelemben korlátozottsága miatt a fontesésnek a román piacra sokkal kisebb kihatásai voltak, mint a többi országban, holott igen tekintélyes árfolyamkülönbségeket lehetett volna megkeresni. A romániai kereskedelemben és iparnak elég tekintélyes fonttartozásai vannak, amelyekből csak nagyon kevés szerencsés cég tudott a kedvező árfolyamalakulás révén törleszteni. A régebbi fonteséseknél egyes román vállalatok nagyon jelentős nyereséget tudtak realizálni, mert módjukban volt, külföldi bankösszeköttetéseik révén lej, vagy más valutát beszerezni angol font ellenében.

Valami haszna mégis volt a román piacnak a legutóbbi fontesésből.

Londonban megjavult a lej pozíciója és így

a bessz idején feladott megrendelések olcsóbbak még lejben való fizetés mellett is. Ez különösen a textilgyárak és importőrök szempontjából fontos, miután ugy a pamut, mint a gyapjú ára állandóan emelkedik és a román piacban nem is lehet leszámitolni az új árkülönbségeket. De a valutadifferencia révén az importőrök a fizetésnél hozhatják be ezt a differenciát. Ez a magyarázata annak, hogy a belföldi textilcikk árak nem emelkednek olyan arányban, mint a nyersanyagok, annak ellenére sem, hogy a nyersanyagbehozatal körüli nehézségek következtében nincsen áru a piacon.

Érdekes képet ad a font legutóbbi eséséről, ha összehasonlítjuk az utolsó 8—10 nap különböző tőzsdei jegyzéseit.

Augusztus 27-én a lej hivatalos londoni jegyzése 500 volt, mialatt a Banca Națională 508.50 lejért adott és 498.50 lejért vett fontdevizát és 505 lejért, illetve 515 lejért effektív fontot.

Miután a Banca Națională nincsenek komolyabb fontkészletei, ezt a hivatalos árfolyamot akkor is fenntartotta, amikor Londonban augusztus 28-án már 498 lejért lehetett fontot

kapni a hivatalos forgalomban és a font zürichi jegyzése 15.31 svájci frankon és Párisban 75.80 francia frankon állott. Arbitrázsban tehát Zürichben csak 504.14 lejért adtak egy angol fontot, Párisban pedig 503.31 lejért, tehát 4.14, illetve 3.31 ponttal drágábban, mint Londonban. Augusztus 29-én Londonban a lej és Bukarestben a font hivatalos jegyzése nem változott, de Zürichben a font árfolyama három ponttal, 15.28 frankra és Párisban 28 ponttal, 75.52 frankra esett. Ezzel a lej zürichi hivatalos jegyzése feljavult a fonttal szemben 503.48 frankra, Párisban pedig 501.45 frankra.

Augusztus 30-án a Banca Națională is tudomásul vette a font esését és a deviza hivatalos kúrszát 501—491 lejbe állapította meg, de az effektív font árfolyamát meghagyta az eddigi 505—515 lejes nívón. Londonban ugyanakkor 495 lejért adtak egy fontot hivatalosan.

Zürichben pedig a font lement 15.21 és fél frankra, Párisban 75.21 frankra. Átszámítva a hivatalos árfolyamok alapján, Zürichben ezen a napon 501.33 lejért adták a fontot, Párisban pedig 499.39 lejért. Másnap a jegybank változatlanul meghagyta a fontdeviza árfolyamát

és az effektív font árfolyamát szállította le 495—510 lejre. Ugyanakkor a londoni Livatolos jegyzésben a font már csak 490 lej, 15.09 svájci frankot vagy 74.68 francia frankot ért meg. Ha valaki Londonban lej ellenében fontot vett, ezen igen szépen kereshetett, mert Zürichben a 490 lejes fontért hivatalosan is megkapott 497.21 lejt, Párisban pedig 495.87 lejt.

A font esése szeptember elsején érte el a csúcspontot, amikor Zürichben 15.06 frankot és Párisban 74.55 frankot adtak egy fontért. Miután szombaton a Banca Națională nem ad közze hivatalos árfolyamokat, Bukarestben és általában Romániában az elszámolások az előző napi kúrszon történnek.

holott ugyanakkor Zürichben 496.23 lej és Párisban 495.01 lej volt a font átszámított árfolyama. Szeptember harmadikán az Angol Bank intervenció vásárlásai következtében a font Zürichben 15.50 frankra, Párisban 74.37 frankra, vagyis körülbelül az augusztus 31-iki nívóra javult, viszont a Banca Națională csak most eszkomptálta az előző napi esést és a fontdeviza hivatalos kúrszát leszállította 500—490 lejre, az effektív valutát azonban nem módosította. Ezzel körülbelül kiegyenlítette a bukaresti, zürichi és párisi fontjegyzések között mutatkozó árkülönbséget, hogy azután szeptember negyedikén visszatérjen az augusztus 31-iki helyzethez. Ezen a napon Zürichben a font csak másfél ponttal volt felette az augusztus 31-iki árfolyamnak, Párisban pedig 40 ponttal. A fontesés — úgy látszik — megállt és megkezdődött a feljavulás.

Nyolc év és háromszázalékos kamat

A máramarosszigeti Banca Comerciala egyességet kötött

Máramarossziget, szeptember 8.

Máramarosszigeten ma már csak két szatmári pénzintézet áll: a Casa Noastră és a Szatmárvármegyei Takarékpénztár fiókjai. Csak ez a két intézet van abban a helyzetben, hogy a helyi piac forgalmát lebonyolítsák, ha ugyan forgalomról komoly értelemben beszélni lehet.

A helyi piacnak kétségen kívül szenzációja az a bejelentés, amelyet most tett meg a máramarosszigeti Banca Comerciala, amely betéteinek és folyószámlatartozásainak folyósítását a konverziós törvényre való hivatkozással már régebben becsüszte.

E pénzintézet a konverziós törvénynek 52. szakaszára való hivatkozással felhívta hitelezőit, hogy kössenek magánegységet és erre vonatkozó ajánlatában hitelezőinek negyvenszázalékos köötát

ajánl fel, amely 8 év alatt fizetendő 3 százalékos kamattal, melyet fél éves részletekben akként, hogy az első részlet 1935 május 15-én lenne esedékes.

Az egyes részletek nagyságát az intézet igazgatósága állapítaná meg a bank kinnlevőségeinek időközben történő behajtása arányában.

A bank most az egyik helybeli román lapban hirdetményt tett közzé, amelyben bejelenti, hogy hitelezőinek többsége a fenti ajánlatot elfogadta és miután azt az intézet rendkívüli közgyűlése is jóváhagyta, az jogérvényessé és minden hitelezőre nézve érvényessé vált.

Értesüléseink szerint az intézet hitelezőinek egy része, amely az egyességet nem fogadta el, azt perrel fogja megtámadni, hogy jogait a bankkal szemben érvényesítse.

Vagonhiány miatt megállott a fűrészáru-kereskedelem

Az exportőrök sem tudják a deszkát kiszállítani — Milliós károk fenyegetik a fásokat

Bukarest, szeptember 8.

A székelyföldi fatermelők és kereskedők körében egyre nagyobb nyugtalanság uralkodik a vasúti teherkocsik hiánya miatt, amely az utóbbi időben minden üzleti tevékenységet majdnem lehetetlenné tesz. A vasut csak tűzifa részére ad még vagonokat és alighanem a természésszállítások is fokozottabban igénybe veszik a teherkocsialományt, úgyhogy a fűrészáru szállítása csak a legfontosabb esetben történik. Olyan cégek, amelyek ez előtt naponta 15—30 kocsi árut is beraktak, most alig kapnak 1—2 kocsit, mások napokig egyáltalán nem tudnak kocsikhoz jutni. Tavaly a tűzfát a CFR fedett kocsikban szállította és így a fűrészáru szállítás zavartalanul volt lebonyolítható. A kocsihány miatt a cégek nem mernek újabb eladásokba bocsátkozni, mert az építkezési szezon már a vége felé jár és joggal tartanak attól, hogy nem lesznek képesek kikötött időre leszállítani a megrendelt árut. Emiatt a fűrészáru piacon szüntelen majdnem minden üzleti tevékenység, mi-

alatt az állomásokon több ezer vagon áru fekszik 2—3 hét óta szállításra készen. Értékesítésünk szerint az összes érdekeltek erőfeszései ellenére a vasutnál ennek a rendkívül káros állapotnak a sürgős megváltoztatása érdekében.

A kikötőbeli exportőrök már a múlt héten megmozdultak és Galacon felkérték a kereskedelmi és iparkamarát, hogy járjon el a CFR vezérigazgatóságánál a vagonállítási normalizálása érdekében. Az exportőrök igen nagy tétel fűrészáru tétel meg az ország belsejében dolgozó fűrészüzemekről exportcélokra és hajókat béreltek ki úgy a tengeren, mint a Dunán való szállításra és most nem kapnak vagon, hogy az árut pontos időre kiszállíthassák. A kereskedelmet óriási károk fenyegetik a vagonhiány következtében, mert a szerződéseket késedelmes teljesítés súlyos pénáldékkal, esetleg az üzlet stornorozásával jár, azonkívül pedig az árut nagyon megdrágítja a fölösleges várakozási időre fizetendő fekbérek.

Mégis van egy kis exportfeleslegünk

A belföldi fogyasztás nem fog szükségét szenvedni

Bukarest, szeptember 8.

A bukaresti mezőgazdasági kamara legutolsó becslése szerint az idei termésből 125 ezer 10 tonnás vagon kiutalára lehet számítani, amelyből 25 ezer vagon buza, 7 ezer vagon zab, 50 ezer vagon árpa és 65 ezer vagon tengeri.

Mint hogy a most már véglegesnek te-

kinthető terméseredmények a belföldi szükséglet fedezését nem veszélyeztetik, a kormány tovább folytatja a buzaáraknak belpolitikai okokból való alátámasztására irányuló akcióját, valamint megszüntette a buza kivételével a gabonakivitel tilalmát és a kompenzációs beviteli engedélyek érvényét, amelyek augusztus 1-én lejártak, október 1-ig meghosszabbította.

A közgazdaság hírei

A romániai gyümölcs importvámját Németország leszállította vagononként 28 ezer lejről 8000 lejre, illetve megengedte, hogy csomagolt gyümölcs helyett rinfuzáru is lehessen kivinni, amelynek olcsóbb a váma. A kedvezményes vámmal Románia egyelőre 750 vagon almát vihet ki Erdélyből és Bessarábiából.

Koromgyár felállítását vette terbe a Sonametan földgáz társaság. A gyárat, amelyben a kormot földgázból fogják előállítani, valószínűleg Dicsőszentmártonban rendezik be.

Az október elsején lejáró kompenzációs engedélyekre a kormány csak szeptember 20-ig fogad el exportot. Később csak olyan árut engednek ki kompenzációs cé-

lokra, amelyeknél okmány szerint igazolják, hogy szeptember 20-ika előtt lettek vagonba rakva.

Uj festék- és lakk-gyár létesült Désen szövetkezeti formában. A gyár egyik alapítója Lázár Vasile mérnök, az UEG volt kormánybiztosa, míg a másik alapító Friedmann Miklós mérnök, aki a berendezést hozta aportként a vállalatba.

A vasut 27 ezer villanykörtét vásárol és erre a célra a napokban árlejtést tartott, amelyen a következő ajánlatokat nyújtották be: Tungram és Philips külön-külön egymillión felüli árat kértek, Ericsson 836 ezer lejt, Meteor 750 ezer lejt, Wolfram 700 ezer lejt. Döntés a napokban várható.

Áru- és pénzpiac

NAGYVÁRAD TERMÉNYPIAC-ÁRAK:

A buza emelkedett métermázsánként 10 lejre, a többi terményárak megtartották elmúlt heti nívójukat: Buza 460, rozs 310—320, árpa 380, zab 280, tengeri 260—300, löhere lucerna 140—150, széna 100—110, szalma 60—70.

ÁLLATÁRAK:

Bika, 2 éven aluli, kg. 7—8, bika, 2 éven felüli, kg. 6—7 lej, ökör, fehér tinó kg. 7—9 lej, vörös tinó kg. 8—10 lej, hizott tinó kg. 9—12 lej, tehén kg. 6—7 lej, kövér borjú kg. 10—11 lej, sertés 120 kg-on aluli 15—17 lej, 120 kg-on felüli 17—19 lej, uradalmi disznó 20—22 lej, juh kg. 6—7 lej, disznó-szalonna 28—30 lej.

BRASSÓI PIACI ÁRAK:

Marhahus levesnek I. kg. 16, marhahus levesnek II. kg. 10, marhahus pecsenye kg. 38—40, sertéscombja kg. 28, sertésuszkaraj kg. 34, zsirszalonna kg. 30, zsir kg. 40, tojás db. 1.20—1.50, csirke párja 30—40 lej. — Elő

állatok: Export ökör kg. 9—11, sertés kg. 18—22, igás ökör drb. 3000—5000, 16 drb. 3000—7000, 16 luxus drb. 10.000—16.000 lej — Terményárak nagyban: Buza 100 kg. 490—510, rozs 340—370, sörárpa 320—340, takarmányárpa 290—310, zab 290—310, tengeri 290—300, lencse 600—800, bab fehér 400—500, burgonya 90—110 lej. — Takarmányárak: Széna préselt 100 kg. 130—140, széna laza 90—100, szalma 40—50, korpa 240—250 lej.

Csehszlovákia leszállította a zsir vámját

(Prága) A csehszlovák kormány a megéjtett számítások alapján szeptember 10-től kezdődően az olvasztott zsir vámját az eddigi 300 csehszlovák helyett 200 csehszlovákban állapította meg. A nyerszsir 150, vaj 420 és élő sertés 537 csehszlovák vámpótléka továbbra is érvényben marad.

Szitává lőtték Jugoszlávia leghirhedtebb banditáját

Belgrád, szeptember 8.

Ciupria jugoszláv városka közelében, egy csendőrsztag hosszú hajszá és több mint 100 golyóváltás után szitává lőtte a jugoszláv erdők legendás hirtű, rettegett banditáját, a hírhedt Babeics-et. Ez a bandita

16 éve fosztogatta a falvak védtelen lakóit és a majdnem két évtizeden át tartó gyászos működése közben 18 em-

bert gyilkolt és rengeteget sebesített meg.

A kifosztott emberek számát nem is lehet nyilvántartani.

A bandita halálának híre a megkönynyebülés mellett nagy csodálkozást is keltett, mert Babeics az utóbbi időben nem adott életjelt magáról és így az a legenda kelt szárnyra, hogy Romániába szökött, a vérről szerzett milliókból házat épített s ott él tiszteletben és becsületben.

Vladivosztokba rendelték a feketetengeri és a balti orosz hadiflottát

A francia lapok szerint enyhül az orosz-japán feszültség

Izisztambul, szeptember 8.

A török hatóságok úgy tudják, hogy a feketetengeri orosz flotta parancsot kapott: induljon azonnal Vladivosztokba, Szibéria hadikikötőjébe. Hírek szerint hasonló parancsot kapott a balti orosz hadiflotta is.

Ezekkel a közeli háborút jelző hírekkel szemben a párisi lapok egyöntetűen olyan híreket közölnek, hogy az orosz-japán feszültség jelentősen

enyhült s ezzel a távolkeleti háborus veszedelem egyelőre elodázódott.

A francia lapok értesülése szerint az angol befolyás érvényesült Tokióban s ez a befolyás most egyre erősödik. Amennyiben aztán Japán és a Szovjet békésen intézik el a legutóbbi mérges ügyszetű ügyét, úgy Angolországban módjában lesz elismerni Mandzsúria függetlenségét és lépéseket tehet arra is, hogy Japán újra visszatérjen a Népszövetségbe.

Válás után meggyilkolta a feleségét, azután öngyilkos lett egy boldogtalan férj

Baja, szeptember 8.

Kiss Sándor bajai gazdálkodó és felesége hosszú évekig boldog házasságot éltek. Az utóbbi időben azonban a férfi inni kezdett és verni kezdte a feleségét. Az asszony kért, könyörgött, amikor azonban a férfi nem javult meg, otthagya és hazament a szüleihez. Most a férfi kérte az asszonyt, hogy menjen vissza hozzá. A nő azonban nem engedett és beadta a válópert az ura ellen.

A bajai törvényszék csütörtökön délután tárgyalta a válópert és azon a címen, hogy a férj durván viselkedett a feleség-

vel szemben, ki is mondotta a válást.

Az ítélet kihirdetése után a gazda feltűnően ingerülten, de volt feleségéhez egy szót sem szólva, eltávozott.

Csütörtök délután két órakor a járókelők

a bajai országot mellett az árokban tizenkét késszurással meggyilkoltan találták meg Kiss Sándornét.

A halott asszony mellett férje disznóölő kése feküdt. Az országúttól nem messze eső kis erdőben, egy fára felakasztva megtalálták a gyilkos gazdát is.

Botrányokkal indul a pesti színházi szezon

Csontos Gyulát egyetlen színház sem szerződtette és a „Csikágó”-negyedben fog játszani — Negyedmillió pengőt keresett a Vig-színház a nyári cirkusszal

Budapest, szeptember 8.

Az új budapesti színházi szezon a legkülönbözőbb személyi pletykákkal és botrányokkal kezdődik.

Talán első helyen lehet megemlíteni, hogy a legnagyobb magyar színész, Csontos Gyula, nem kapott szerződést.

Az igazgatók azzal mentetik magukat, hogy Csontos olyan gázsit kér, amit ma nem lehet megfizetni. Egyesek szerint Csontos összeférhetetlen és egyetlen igazgatóval sincs jó viszonyban. Már-már úgy látszott, hogy ez a robusztuserejű művész nem is kap ebben az évben szerepet, amikor — szinte az utolsó pillanatban — Budapest legkisebb és eddig másodrangúnak kezelt színháza, a Bethleni Színház szerződtette. Csontos itt csupa magának való szerepet költött ki, többek között egy Wallace-darabot. Budapest színházi köreiben mindenesetre élénk diskusszió tárgyat képez, hogy Csontos Gyula hogyan kerül a Vig-színházról és a Nemzeti Színházról, máról-holnapra — a Bethlen-térre, a hírhedt Csikágó-negyedbe.

Hasonló súlyos mellőzés érte Kosáry Emmi, a híres operettprimadonnát, aki az első színházak vonalából ugyancsak kénytelen volt kihúzódni a Józsefvárosi Színházba, amely moziból átalakított kültelki színház.

Ebben az esetben az igazgatók azzal érvelnek, hogy Kosáry Emmi már nem olyan fiatal és az új erők, Röck Marika, Balla Lici leszorították a pódiumról.

Harmadik kinos esete az új színházi szezonnak a Jávor Pál-ügy. A Vig-színház bevitelének rövid néhány hét leforgása alatt si-

került magát megutáltatni a közönség egy jókora rétegével. Jávör tudvaleg vésresre ütötte Winternitz lóidomító szemét, sőt, mint a rendőri eljárás során kiderült,

a „nök kedvence” hírhedt és brutális verekedő, aki különböző botrányai miatt már kétféle büntetve volt.

Alpár Gitta esete sem valami kellemes, bár cáfolattal igyekezett rajta enyhíteni. A művész tudvaleg Fröhlich Gusztáv felesége, akinek, Alpár Gitta zsidó származása miatt, el kellett hagynia Berlint.

Alpár Gitta most állítólag egyengetni akarja férje útját vissza Németországba és ezért elhatározta volna, hogy eltüntet magáról minden zsidó nyomot.

Igy elsősorban orrából leoperáltatott egy darabot, másodsorban bejelentette volna a zsidó feleségétől való kilépését. Hogy ez megtörtént-e vagy sem, e pillanatban nem lehet ellenőrizni, tény az, hogy Alpár Gitta cáfolat és kijelentette, hogy esze ágában sincs elhagyni ősei hitét.

Botránynak nevezhető az is, hogy a Vig-színház több mint egy negyedmillió pengőt vett be a nyáron Bus Fekete László csapnivalóan rossz cirkuszdarabjával és nem kevésbé botrányos az is, hogy ennek a tákolmánynak a szerzője megszámlálhatatlan száz- és százezer pengőket szedett össze különböző darabjainak színházi- és filmjogából. Állítólag már nem is tudja, hogy mit csináljon a pénzzel, bérházakat és birtokokat vásárolt és valószínűleg még fog vásárolni, minthogy az új szezonban újabb és újabb darabokkal szerepel a világ összes színházaiban, San Franciscótól Afganisztánig.

Egyébként Budapestnek sohasem volt annyi színháza, mint az új szezonban lesz. Minden utcákon új „bódé” nyílt (Uj Komédia, Pesti Színház, Erzsébetvárosi, Józsefvárosi stb), amelyekben főleg operettet mérnek a „jau közönségnek”. A nagyobb színházak szeptember közepén nyitnak. Az új szezonban a női írók dominálnak: Ligeti Erzsébet, Gáspár Miklós (egy nadrágban járó új Vay Sarolta) és egy

kolozsvári ügyvédnek a leánya, Jakobi Edit, aki saját családjának történetét írta meg Kómisz kölyök címmel. Természetesen mindez: vásári mutatvány, csak erre-erre, tisztelt, jó urak! című produkció — nem irodalom. Irodalmat egyedül Franz Werfel: „Jaurez és Maximilian”-ja jelent eddig a tizenkét pesti színház összrepertoárjában.

Madgearu súlyos kritikát mondott a kormány pénzpolitikájáról

A volt pénzügyminiszter nyilatkozott az Adeverulnak a belföldi kölcsönről, a lej helyzetéről és a Banca Naționala devizapolitikájáról

Bukarest, szeptember 8.

Az Adeverul mai száma interjút közöl Madgearu volt pénzügyminiszterrel, aki szokása szerint ezuttal is igen éles támadást intézett a kormány gazdasági és pénzügyi politikája ellen.

Kijelentette, hogy a hibás devizapolitika következtében pénzegységünk helyzete súlyosan megrendült. A pénzügyminiszter csak részletmegoldásokkal jön a helyett, hogy a bajokat gyökerében orvosolná. A nemzeti-parasztpárt által javasolt leértékelési politikával kapcsolatban megjegyezte, hogy bár a kormány határozottan visszautasítja ezt a tervet, eljön az idő, amikor a körülmények fogják a restabilizációt kikényszeríteni.

A belföldi kölcsönről is nyilatkozott. Kijelentette, hogy

a helyzet egyáltalán nem alkalmas ilyen nagyszabású pénzügyi művelet lebonyolítására.

Költségvetési egyensúlyról nem lehet beszélni, ez pedig egyik előfeltétele mindennemű kölcsönkibocsátásnak.

— A lej árfolyama fikтив — mondta Madgearu. A hibát pedig a Banca Naționala devizapolitikájában kell keresni. Ha ebben az irányban nem történik változás, úgy az ország pénzügyi helyzete még súlyosbodni fog.

Madgearu inkább egyéni, mint hivatalos színezetű kijelentései politikai körökben nagy feltűnést keltettek. A pénzügyminiszter előrelátólag nem hagyja válasz nélkül elődje nyilatkozatát, melyben a kormánykörök inkább politikai támadást látnak, mint szakszerű kritikát.

Szombaton nyílik meg a marosvásárhelyi Astra-kongresszus

Marosvásárhely, szeptember 8.

Az Astra román népművelődési egyesületnek marosvásárhelyi nagygyűlése holnap nyílik meg. A kongresszus első vendégei már meg is érkeztek Marosvásárhelyre, közöttük van Goga Octávián is. Lepadatú kultuszminiszter, aki szintén részt vesz a kongresszuson, szombaton érkezik Marosvásárhelyre a kormány képviselőjében.

Bukaresti tőzsdézárás

ÉRTEKTŐZSDE

Adóbón: 38 és háromnegyed—38 és egy negyed. Az adóbón árfolyama csökkent, arra a hírre, hogy további intézkedés az adóbónnal nem lehet adót fizetni. Stabilizációs kötvény: 39 és háromnegyed. Kisajátítási kötvény: 41 és fél—háromnegyed. Banca Naționala, áru: 3175. Banca Românească 318—319. Creditul Minier 278—280. Mica: 1265—70. Resica: 357—360. A Banca Naționala az angol font új árfolyamát 502—498 lejben állapította meg.

TERMÉNYTŐZSDE

Tavalyi buza, 77 kilós: 496 ab Bukarest, 72 kilós: 456, új buza 73 kilós 45250—46500 ab Bazargic, 76 kilós: 490 ab Bukarest. Zab: 280 ab Giurgiu. Köles: 38—38,200 ab uszály. A tőzsde mai forgalma 128 vagon buza, 8 vagon zab és 25 vagon köles volt.

Ideiglenesen szabadlábra került a márkaszéki hitvesgyilkos

Margitta, szeptember 8

Nemrégiben beszámoltunk arról a megdöbbentő hitvesgyilkosságról, melyet Sumolan Demeter szilágymegyei Márkaszék községbeli kocsmáros követett el, a ki mérget itatott kétéves gyermekében fekvő feleségével, hogy szeretőjét elvehesse. Az arzent, amit a szeretőjétől, egy Burdas Anica nevű felsőkazacsi özevegasszonytól kapott, egy pohár tejben oldotta fel s a mérge pohár kiürítésére veréssel kényszerítette szerencsétlen feleségét. A csendőrség — miután a boncolás a mérgezést igazolta, s Sumolan és elbujtója mindent beismertek, — beszálították őket a zilahi ügyészség fogházába, a nyomozást azonban tovább folytatták, mert felmerült az a gyanu, hogy Burdas Anica tavaly elhunyt férje sem természetes halállal halt meg s el is rendelte a holttest kihantolását.

A héten aztán olyan különös fordulat történt az ügyben, amilyenre aligha volt valaha is példa gyilkosságok nyomozásainak történetében. A gyilkos kocsmáros s szeretője hazaérkeztek Márkaszékre. Mint mondják, a zilahi ügyészség öt hétre feltételeken szabadonengedte őket, hogy gazdasági ügyeiket tisztázzák s csak az öt hét letelte után kell ismét

visszamenniük. Sumolan és az asszony kedden benn jártak a berettyószéplaki betivásáron, ahol tudósítónknak alkalma volt beszélni a gyilkossal.

— Sajnálja-e, hogy a feleségét megölte? — s bántja-e a lelkiismeret? Nagyon bánja amit tett, felel, de szereti Anicát s ha kiszabadulnak, megesküszik.

Anica közben ott áll mellette és mosolyog. Igazán nem nézi ki belőle a démon. Negyvenkörűl, fáradt, agyondolgozott parasztszony s ahogy állnak egymásmellett, vásárrajzoló békés falusi házaspárnak néznék őket az ember.

Élet és halál... Falun minden másképpen értékelődik.

LEGUJABB

Benes nyitotta meg a Népszövetség 81-ik ülését

A népszövetségi tanács 81-ik ülészaka ma délelőtti nyílt meg Benes cseh külügyminiszter elnöke alatt. Zárt ülésen megállapították a napirendet, majd 11 órakor megkezdődött a rendes ülés. A tanács hozzájárult a bolíviai kormány kéréséhez, hogy a paraguay-bolíviai konfliktus ügyét a népszövetségi közgyűlés elé terjesszék, melyen szintén Benes fog elnökölni.

Barthou francia külügyminiszter levelet intézett a genfi rendőrfőnökhöz, amelyben tudomására hozza azt az értesítést, hogy a svájci hitleristák egy csoportja tüntetést akar ellene és a francia delegáció ellen megkísérlni. Ha ez megtörténik, — írja Barthou levelében, — úgy a francia delegáció azonnal elhagyja Genfét.

Bécsben megkezdtek a betegségből felépült Rintelen kihallgatását. A német hivatalos sajtóiroda jelentése szerint Ausztria volt római követ ellen bajos lesz vádat emelni, mivel bűnössége mellett nincs elég terhelő bizonyíték.

Rintelen kijelentette a vizsgálóbírónak, hogy nem tudott a puccsról. Szabadságát Bécsben töltötte s ez alatt az idő alatt többször jelentkezett Dollfussnál kihallgatásra. Egyszer sem sikerült azonban vele beszélnie, mert a kancellárnak más elfoglaltsága volt. Kihallgatása végén a vizsgálóbíró Rintelen ellen elrendelte a vizsgálati fogságot.

Repülőkatasztrófa a Tömös-völgyben

A tömösi völgyben 1000 méter magasságból lezuhant egy Potez-típusú katonai repülőgép. A pilóta szörnyethalt. A katasztrófa további részletei lányzanak.

Kormánybiztos az ausztriai iskolák ellenőrzésére

Az osztrák kormány az ausztriai iskolák ellenőrzésére kormánybiztost nevezett ki, akinek az lesz a kötelessége, hogy az alsó-, közép- és felsőbbfokú oktatást közvetlenül ellenőrizze. Az iskolákból el távolítják mindazokat a tanulókat, akik államellenes mozgalomban vesznek részt merényletet követnek el, vagy készí-

Vasárnapi lapok

A B. L. V A S Á R N A P I M E L L E ' K L E T E

MÁRKOS ALBERT

Anyanyelvünk

Az Erdélyi Múzeum Egyesület brassói vándorgyűlésén Márkos Albert tanár, kiváló nyelvbész, tartalmas tanulmányt olvasott fel a nyelvtisztaságra való nevelésről. Ebből a felolvasásból közöljük alább a legérdekesebb és legtanulságosabb részleteket, niután lapunk terjedelme a teljes egészében való közlését, sajnos, nem bírja el.

Tétele: hogyan neveljünk a nyelvtisztaságra?

Mindenekelőtt jöjjünk tisztába egy dologgal: tökéletes tisztaságu nyelv a természetben éppoly kevésbé található, mint tökéletes tisztaságu víz.

Régen ismert dolog, hogy a nyelvek egymástól roppant mennyiségű szót kölcsönöznek. A világ legkevertebb nyelve például az angol. Mármost az következik-e ebből, hogy tiszta angol nyelv nincsen? A világért sem. A kölcsönzéseket a nyelvek a maguk képeire és hasonlatosságára szokták átgyúrní s az így átgúrt szók éppen úgy a nyelvkincshez tartoznak, mint az eredetiek. Az ökö, buza, asztal, ablak, szokat minden magyar sajátjának érzi és vallja és csak a nyelvtudomány világánál ismerjük föl e szók idegen nyelvekből való kölcsönvételét.

Másképpen áll azonban a dolog az ilyen szavakkal: diszkrét, kuriózum, antipatikus, notorius, fess, herceg, link, gata stb. E szók idegen voltát még az avatatlan is rögtön felismeri. Az ilyen idegen szók derűre-borura való használata ellen emelte fel szavát a nyelvtisztító mozgalom. Száz esztendő leforgása alatt ez már a harmadik megmozdulás nyelvünk történetében. A határon túl támadt, de jótékony hullámai hozzánk is átesaptak. S valóban, aki az utóbbi évek sajtótermékeit figyelemmel kísérte, az kénytelen volt megállapítani, hogy e mozgalom éppen idejében jött. A nemzetőrödségből, kényelemszeretetből, igen sokszor tudományunk fitogtatásából legtöbbször szükségtelenül s néha helytelenül használt idegen szók annyira elárasztották beszédünket, de kivált hírlapjainkat, hogy szótár nélkül már-már alig érthetjük meg a mai beszédet és írást. Ma már nem az emberek eszejárásáról, hanem mentalitásáról beszélünk, a nemzetközit internacionálisnak, a felekezetközit interkonfesszionálisnak, a szórványost sporadikusnak, az ingatagot labilisnak stb. mondjuk. Ime egy mondat a Magyar Nyelv című folyóiratból: „Az internacionális diszpozíciójú neogeneráció indifferens pszühéjének és antinacionális mentalitásának eklátás manifestációja ez a tendecia, mely refúziós propaganda hiányában evidenter katasztrófális perspektívát demonstrál.”

Mi van ebben a mondatban, a ragokon névelőkön és kötőszókon kívül magyarul? Jóformán semmi. Az egészben a legszomorubb pedig az, hogy ez az egész, kétségtelenül célzatos mondat csak félig tréfa, félig kétségbeejtően halálos igazság.

Nekünk, erdélyieknek az általános nyelvromláson kívül különleges bajaink is vannak. Mindennapi tapasztalat, hogy nyelvünket ijesztő mértékben kezdik ellepni a románból vett szavak. Hogy csak az iskola körében maradjunk, mi magunk, tanítással foglalkozó emberek is minduntalan a reglamentről, extemporális és trimestriális írásbelikről, évvégi mediákról és másfajta komédiákról beszélünk. Csodálkozhatunk-e hát, ha a diák ilyen ékes szavakban önti ki szíve érzelmeit: Pista nem tudott kidrúkkolni, bár egy gyöngye szufit, inszet kapott s elvágódott a bakin. A gyengébbek kedvéért eláruljuk, hogy a szufi a sufficient, vagyis elégséges osztályzat megrövidített alakja s hasonló becézgető műtétel lett az insufficient, vagyis elégtelen szóból insz, a baccalaureatból baki.

Azonban az idegen szók a nyelvben csak olyanok, mint az arcon a pörselek: elégtelenítik az ábrázatot, néha fájnak, legtöbbször viszketnek, de halálos

veszedelmet rendszerint nem okoznak. Eppen, mert mindenkinek rögtön a zemebe tűnnek, senkisémet tekintí őket a nyelv igazi tulajdonainak. Idegen voltak nyilvánvaló s hogy ezt még nyilvánvalóbbá tegyük, a nyelvtudomány köreiben olyan indítványok is hangzottak már el, hogy az idegen szokat nyomtatásban dült betűkkel kellene szedetni. Mindenestre derűre-borura való használatuk szegényíti a nyelvet, mert rendesen egy-egy eredeti, jó magyar szót szorítunk ki velük. És természetesen elszántan kell küzdenünk ellenük, mint nyelvünk külső ellenségei ellen. A nagyobb veszedelmet azonban itt is a belső ellenség jelenti. Értém ezen azt a jelenséget, amikor beszédünkben vagy írásunkban a szavak uagyarok ugyan, de a kifejezés-mód, a szókötés, szóval a szerkesztés egész módja idegen.

Egyik legmindennapibb hibája a mai hírlapi nyelvnek s ennek révén aztán a közbeszédnek is, hogy a régi jó meg

igekötőket kezdjük örökből mindinkább kitudni. Pedig ez az igekötőnk a maga nemeslevelét a Halotti Beszédből kapta. A régi magyar megtartotta szavát, ígérété, megállapodását, a mai mindezt a német einalten hatása alatt már betartja. Régebben megígértünk valamit, ma „Michalache beigéri Besszarábiának az autonómiát”. Régebben megállították a kocikat, ma leallítják őket, azok pedig ahelyett, hogy a régi jó szokás szerint megállanának, egyszerűen leállanak, aminthogy emberekről is megcsik, hogy a „legnagyobb tumultusban leállanak a kirakatot bámulni.”

Máskor még alaposabb eljárásra szánják magukat az ujkor emez írásművészei: egyszerűen elsikkasztják az igekötőket: „A kormányban volna a jóindulat”, ehelyett: megvolna a jóindulat, vagy: „a világ közvéleményét két beszéd fogja meg sokáig foglalkoztatni, a melyek pénteken hangzottak”, értsd: hangzottak el. Különösen a tünik ige

DÍOSZEGHY DEZSŐ:

Elkésett ember

Nagyon siettem,
ha tudtam volna, hogy ide jutok,
ha tudtam volna előre, Most már hiába.
Husz éves voltam, most harminc vagyok,
lázás, szomorú és megalázott.
Nagyon siettem.
Husz évtől harmincig tanultam, —
megértettem az élet mély értelmét,
felmértem a mélyt, a magasságot.
Fényre vágytam, — enyém lett hádesz birodalma.
Világosságra — s a próféta is demagóg lett már.
Nagyon siettem.
En csak most látom, ahova értem,
Oda nagyon hiába mentem.
Csak most látom, minden mennyire visszament.
Korom századokkal vágatott vissza
és én, balga, csak mentem előre,
hogy annál nagyobbat bukjam.
Nagyon siettem,
nagyon elfáradtam. Mögöttem: eltékozolt évek,
gyötördések és szent álmok. Elöttem: nagy céltalanságok
sorakoznak, mint zsiárusnál összedobálva,
Nagyon siettem,
és mindenütt elkéstem mégis,
Husz évtől, — harmincig, semmit sem értem el.
Ha újra kezdeném, akkor se érnék,
mert korom a haláltáncot járja.
Hiába van farsangos tangó,
szádistá öklök az agyat szétloccsantják.
s máglyára téve annyi műremek.
Nagyon elkéstem,
de elkésett velem sokmillió ember
husztól harmincig. Csátát veszítettünk,
eléstünk, mielőtt harcban lettünk volna.
Minket lesújtott a tultermelés, s mink nem termeltünk semmit.
A tulprodukción, amiből nekiünk semmi se jutott.
Láttunk: háborút, összeomlást, forradalmat, konjunkturát,
inflációt, stabilizációt, — rólunk mindegyik megfélekedzett.
Mostan fegyverkezést
hallunk mindenfelől, légben, földön, vízben, víz alatt,
azt hiszem, jövőnk érdekében e nagy előkészület.
Még csend van. De iszonyatos tragédiák árnyéka
már itt lebeg. E dermedt csendben
összeroskadva támolyognak, na pról-napra,
Korom magaslatán,
husztól harminc, harminctől hatvan évesek
fejlődések és perspektívák lezárt horizontján,
izmuskok utvesztő útjain, tovább megyek.
Mindegy, mit hoz a jövő!
Csak ne tovább! E halotti dermedtségből,
Kimegyek a szellem-barrikádra.
Mert:
Vádolt és vádolt vagyok,
tűben égnek, vajudnak az eszmék.
Ki lázad, ir, szeret, vágyódik és él,
aki jövőtlen és harmincéves
... és elkésett ember.

mellől szeretik eltüntetni a föl igekötőt. Az ép nyelvérzékű magyart minduntalan egy-egy ilyen mondat löki mellbe: „Ugy tűnt neki, mintha lépteket hallana”. „Most mindez rendkívül kedvesnek tűnt nekem”. „Mindig úgy tűnt, mintha erre született volna”, stb. Szerencsére mindez a jelenség egyelőre jobbadán csak Pesten tündöklök.

De már például az egy határozatlan névelő elhagyatása szelében divatozik itt nálunk, Erdélyben is. Még legjobb íróink tollából is szaladnak ki efféle mondatok: „Pillanatig egymásra néztek”. „Hacsak pillanatig is megpihenhetne”. Ép nyelvérzékkel egy pillanatig nézünk és egy pillanatig pihenünk. Azután meg: „az elébb egy kicsit meg voltam bolondulva”; kicsit bánta a dolgot, de érezte, hogy nincs menekvés”. Lám, a népdal helyesebben mondja: „Csit, csit, csit, egy kicsit”. Aztán meg az egy elhagyása néha értelemzavaró is. Mászt jelent: egy kicsit bánta a dolgot s ismét mást: kicsit bánta a dolgot.

A háboru után beálló gazdasági zűlés ismertetett meg mindnyájunkat a leépítés (abbaen) fogalmával. Ez a szép virág, hála a neki föltötte kedvező talajnak, gyönyörűen pompázik s amint a viszonyokból megítélhető, nem is igen van rá kilátás, hogy egyhamar hervadásnak induljon.

Szóhatunk a szóvonzatok hibás alkalmazásáról, vagy a szóvonzatok összevarrásáról is: „Dicsérő szavakkal emlékezett meg a miniszternek a szövetségben kifejtett munkájáért”. Ez hibás, mert vagy megdicsérek valakit a munkájáért, vagy megemlékezem valakinek a munkájáról. „Radulescu egy másik alkalommal Motrut tette meg Európa legkiemelkedőbb emberévé”. Teszek valamivé, de megteszek valaminek”. „Nagysiettséggel fogtak neki a dologhoz”. Pedig nekifogok valaminek és hozzáfogok valamihez.

Általában azonban a hibáknak csak egyrésze származik az író, vagy beszélő tájékozatlanságából, vagy hibás nyelvérzékéből. A nyelv dolgában, azt hiszem, kevesebb zavart okoz a tudatlanság, mint a tudáskosság. A nyelv ugyanis annyira mindnyájunk közös sajátja, mint a ruha. Amilyen gyönyörűséggel szoktuk bírálgatni a mások ruházatát, éppen olyan jól esik kijavítgatunk, igen sokszor igazságtalanul, embertársaink beszédét. Ha valaki a társaságban azt mondja: „eszek, iszok”, vagy „adjál egy kis tüzet”, rögtön készek vagyunk egy kis előadást tartani az ikes igék használatáról s közben elfelejtjük, hogy az ikes igék szabályszerű ragozása csak a székelységben maradt meg, a magyar nyelv más területein pedig már évszázadokkal ezelőtt úgy össze volt zavarva, hogy erre igazán talál Mauthner híres német nyelvész szellemes kiszólása: „Kicsoda beszél helyesen? Senki és Mindenkik”.

A műkedvelő nyelvész leghatalmasabb fegyvere a logika. Az logikát keres a nyelvhasználat minden megnyilvánulásában s bosszankodik és duruzsol, ha olykor a nyelv megtérfálja s fejetetejére állítja a logikát. A műkedvelő nyelvész pénzegységünket még most is leunak mondja és írja, mert az általában használt lej többes számú alak, már pedig a magyar a számnevek után egyes számot használ. Nem gondolja meg, hogy a paradisus, Aegyptus alakok is nem egyes nominatívusi, hanem accusatívusi esetekben jöttek át a magyarba s lett belőlük paradicsom és Egyiptom, arról nem is beszélve, hogy a leu kettős magánhangzójától ösztönszerűleg irtózik a magyar nyelv s ezért kapta fel a magyar száznak könnyebben kiejthető lej alakot.

Ugyancsak a logika mondatja a műkedvelő nyelvészekkel a sinfalvait a sinfalvi helyett, énlakait és énlaki és fél egyházait és főlegyházi helyett. Legyer szabad ezért ezuton arra hívnom fel becses figyelmüket, hogy a főnevekhez járuló melléknévképző előtt az egyes harmadik személyű birtokos személyrag, az -a, -e mindig kiesik, tehát deményházi, farkaslaki, március tizenötödiki stb.

Hanem térjünk a kérdés magjára: hogyan neveljünk helyes és tiszta magyarságra. Nevelésről lévén szó, természet

szerűleg legelőször az iskolára kell gondolnunk. A helyes nyelvértéket a környezet oltja ugyan a gyerekebe, de benne öntudatos az iskola teszi. Ez legelőször is az ő hivatása volna. Csak hogy a hivatás becsületes teljesítése elé olyan akadályok gördülnek, amelyeken a gyereket át nem segítheti a tanító legjobb indulata s legszakaszerűbb vezetése sem. Vegyük mindjárt az elemi oktatást. Itt a tanítástervezőt már a nyolcéves gyerektől megköveteli, hogy egyes tárgyakat, pl. a történetet, földrajzot román nyelven tanulja. Tetszik tudni, mit jelent ez? Azt, hogy a szegény gyerek s tán még szegényebb tanító teljes buzgótságának, minden erőfeszítésének legalább kilencetized részét a román nyelvű anyag bemagolása és bemagoltatása emészti föl. Akik elemista gyermekekre ilyen feladatokat rónak, azok bizony nem sokat forgatták a neveléstani munkákat. Hiszen már több mint háromszáz esztendeje megmondotta Comenius, hogy 10 éves kora előtt a gyereket idegen nyelvtanulásra ne fogjuk, mert „hominem formamus, non psittacus”, embert kell nevelnünk s nem papagályokat.

A városi gyerekek igen nagy hányada hibás nyelvértékekkel kerül az elemibe. Itt aztán nyelvértéke nemhogy erősödnek, hanem még jobban megromlik. A gimnázium pedig, ahol kezdő fokozat három, majd négy, később öt, végül hat nyelvet kell tanulnia a magyar diáknak, nyilvánvalóan újkori Babeltornya. Itt az anyanyelvérték fejlesztéséről nem beszélhetünk. Megelégedhetünk egyelőre azzal, ha a felsőbb hatalmak az anyanyelv számára is a többséggel egyenlő heti óraszámot engedélyeznének. Némi könnyítést jelentene a középiskolák nyelvvizsgáztatásában az is, ha a magyar iskolák számára engedélyt nyerhetnének arra, hogy a maguk használatára a román és francia nyelveknek egy külön tanítási tervezetet szerkeszthessünk s ezt követve, az idegen nyelveket a magyarral karöltve, lehetőleg ugyanegy anyagot, ugyanegy időben és azonos műszakkal taníthatnók. Így mégis inkább megrogzítottathatnók az egyes nyelvekben szükséges tudnivalókat, összehasonlítás útján módunkban volna rámutatni a magyar nyelv sajátosságaira s ezzel erősíthetnők a tanítványokban a helyes magyar nyelvértéket. Mindezt azonban nem tehetjük addig, amíg a különféle felekezeti iskolák fűhatóságai együttes, énértetes fellépésre el nem szánják magukat. Az iskola tehát a magyar nyelv ügyében az eddiginél többet nem igen tehet.

Mi marad más hátra, mint e nagy ügygel is magyarságunk egyetlen erős várára, a magyar közönségnek a kapuján zörgetnünk? Itt most sem zörgetünk hiába. A művelt magyar társadalom élénken érdeklődik a nyelvtisztító mozgalom iránt s amint ezt töle méltán elvárhatni, jóindulattal érdeklődik iránta. Zavaró hangot az általános helyeslés közepette elédig csak egyet hallottam. Szerencsére ez sem nálunk, hanem Budapesten hangzott el. Szerb Antal a maga, egyébként eredeti meglátásokban gazdag, pályanyertes nagyszerű irodalomtörténetében, amikor Kosztolányi méltatja, többek között ezt mondja: „Különös és nehezen érthető ellenmondás, hogy a nyelvértékelés titkainak ez a mestere újabban a nyelvtisztító purizmus művészetellenes laposságainak hívéül szegődött.” (Szerb A. Magy. irod. tört. II. 204 l.) Ez a csak úgy mellékesen odavetett megjegyzés szép hegedűszóban azt akarja zengeni, hogy az idegenszerűségtől mentes, tiszta magyar beszéd „művészetellenes és lapos”. Erre a képtelen állításra csak egy megjegyzésünk van: ha az idegen szók tömeges használata a stílust művészi és emelkedetté varázsolja, akkor Szerb Antal írásmódja a művészetnek és az emelkedettségnek olyan magas fokán áll, hogy oda mi, szerényebb halandók nem tudunk, de nem is akarunk fölemelkedni. Ismétlem, ez a zavaró hang Budapesten hangzott el, bár igaz, a kitűnő könyv, melyben az idézet található, itt Erdélyben jelent meg. Az erdélyi felfogás azonban ettől a megállapítástól egészen idegen. Nálunk a nagyközönség szócsövei, a hírlapok nagy lelkesedéssel szegődtek e mérhetetlen fontosságu ügy szolgálatába. Ki ne emlékeznék Spectatornak szívekre és elmékre hasító lelkes harsonájára, melyet egyik kolozsvári lap hasábjain szököltetett meg? „Közügyé, sőt közérdekké kell avatni a nyelvmozgalmat” mondja ő. „Lapjainknak és folyóiratainknak folyton-folyvást buzogni kell e dolog körül, ébren tartani az érdeket s bírálatok során latra vetni, ki és miként felel meg e főbenjáró kötelességnek?”

A lelkes felhívás elhangzott, de azóta is minálunk alig történt valami. Bezzeg

a határon túl e tekintetben más világ járja. Ott egy nyelvművelő társaság vette kezébe az ügyet. Ez havonként egy népszerű nyelvművelő folyóiratot ad ki. A folyóirat több ezer példányban jelenik meg s öröm nézni azt az eleveniséget, azt a lüktető életet, amely lapjain szétárad. Jól tudom, hogy a mi körülményeink között, a mi szegényes eszközeinkkel képtelenek vagyunk hasonló mozgalom megindítására, de azért egy kis jóakarral mi is tehetnénk egyetmást. Például komoly lapjaink megtehetnék, hogy hetenként egyszer, a vanárnapi számban pár hasábot rendelkezésére bocsássanak azoknak, akik nyelvünk ügyével akarnak foglalkozni. Mert azt hiszem, a magyar nyelv ügye is van olyan fontos, mint egy-egy keresztretjvény, vagy a hölgyek kendőzésének rejtelmes titkai.

Ebben a rovatban aztán sok mindent meg lehetne beszélni. Tájékoztathatnók az erdélyi közönséget a mozgalomnak a határon túli állásáról, az ott bevált módszerekről és eredményekről. Azután megtárgyalhatnók a magunk házi ügyeit. Gombostűhegyre szedhetnók az újonnan megjelent nyomtatványok, folyóiratok és hírlapok hibáit. Segítenénk megmenteni azt a mérhetetlen kincset, amely nyelv-

járásainkban még jóformán kiaknázatlanul hever s amelyet az új idők számunkának futóhomokja maholnap örökre eltemet. Igyekeznénk megértetni minden magyarral, hogy nyelvünk ma már sokkal több, mint gondolatainknak egyszerű közlő eszköze. A magyar nyelv ma a szétdarabolt magyarság összekötő szent kapcsa, annyi veszteségeink után egyetlen megmaradt drága kincsünk. Azt féltenünk, ápolnunk, fejlesztenünk kell legjobb tehetségünk szerint és védelmeznünk, bárholonnan jövő támadás ellen utolsó lehetőségekig.

Jól esett mindezt elmondanom itt, e nemes város falai között, amelynek magyarsága a jelen mozgalom rendjén elsőnek állott sorompóba a magyar nyelv szepőtelen tisztaságának megvédésére s nem is fejezhetném be méltóbban igénytelen fejtegetésem, mintha Egyletünk s az egész erdélyi magyarság nevében e mozgalom idevaló lelkes vezetőinek nyelvünk ügyében eddig kifejtett példaadó, áldozatos munkásságáért köszönetet mondok.*

*A nyelvtisztaságra és nyelvművelésre irányuló mozgalmat Erdélyben a B. I. és munkatársai indították meg.

Nő-legény?

A dolgozó nő már szinte a munkaterületek felől hódította el a férfiakat

A dolgozó nők száma Angliában majdnem olyan nagy, mint a dolgozó férfiaké. A legújabb kimutatások szerint a szakszervezeteknek több női, mint férfi tagjuk van. Alig akad foglalkozás, melynek női művelői ne lennének. Kezdvé a nehézipart, a kovácslást, a posta, vasut, rendőrség, hivatal, egyetem, professzionista sport mindenütt tele van nővel. Hogy ennek mi a tényleges oka, arról vitatkozni sokat lehet, de arról, hogy a nők épügy megállják a helyüket, mint a férfiak, erről ma már túlhaladott álláspont beszél-ni.

Már teljesen idejét mult a férfiak egyoldalú és legtöbbször humoros vélekedése, amivel a hábornelötti feminista nőtipust mint állandó vicclaptémát tüntette fel. Nemcsak számolni kell ma már a nők munkaakarássával, de komolyan számolni kell a munkabírassukkal és ezt követő tehetségükkel is.

Hogy a nő miképpen tartja el magát és sokszor másokat is, mennyire büszke, vagy önző, ezt nem az egyén dönti el, hanem a helyzet, a szükség és a jövő. Ezzel a nagy átalakulással karöltve jár a nő egész lelki világának átalakulása is, ami természetesen néha a nőiség rovására esik.

De számolnak ma már ezzel a divattervezők is, hiszen évek óta kísért s valami formájában minden évben visszatér a férfindrág viselete és az egész férfiru-

házkodás átvétele annak praktikusabbá tételével.

Az új női generáció nemcsak hogy öntudatos, előre megfontolt szándékkal készül az önállóságra, hanem ugyanakkor olyan övintézkedéseket is tesz egészségének s ezzel erejének és szépségének, illetve jó megjelenésének épségben tartására, amire a férfiak soha képesek nem voltak. Nem elégszik meg azzal, hogy munkabírását fokozza, de rájött, hogy a napi pár óra szabad időnek pihenéssel való eltöltése nem pihenés s ezt az időt sportra, testének művelésére fordítja.

Az utolsó husz esztendőben éppen ezért olyan betegségek, melyek azelőtt általánosok voltak, majdnem férfibetegséggé specializálódtak, mint a magas vérnyomás, bizonyos szívbetegségek stb. Naivitás volna azt hinni, hogy ennek kizárólag ez az oka, de tudjuk viszont, hogy a fiatal és egészséges test: egészséges életmóddal, — bármennyi fizikai vagy szellemi, tehát idegmunkát is végez — melynek döntő tényezője a sport, az egészséges szórakozás, a nem túlzott és bőséges étkezés, mennyire ellenállóbb s mennyivel kevésbé hajlamos a fenti megbetegedésekre. Bizonyítják ezt nagy általánosságban azok a férfiak, akik, ha ilyen életmódot éltek, nem érzik már 40 éves korukban az öregedést, tehát a magas vérnyomás, érelmeszesedés stb. tüneteit, legalább is annyira nem, mint a hasonló kora nők.

Gagy László:

A hüség

János a kapuban állott. Fiatalon, frissen. A nap végigömlött az utcán, a sugarak bujósokát játszottak a jóillatu fűszálak között és fénnel kacagták tele a szívet.

Nem is tudta, miért áll a kapuban. Csak állott, mint egy szobor: mozdulatlanul. A testében jóleső érzések futkároztak szerteszét: gyönyörű volt ez a nagy, meleg, jószagu mozdulatlanság.

Az utcán egy asszony jött. Gyors, ruganyos izzó lépésekkel. János csak úgy félszemmel itta fel az asszony ruganyos, friss lépéseit, de egész szívét belenézte ebbe a félszeg nézésbe. Máriskó volt, a Péter felesége. — Nem szólok neki — gondolta János. Miért szólnék? Péterhez ment, hát mehet tőlem le is, meg fel is. Nem ismerem. Idegen. Csak úgy fáj, mint a fának a leszakított levele. Közben Máriskó eléje érkezett. Ő sem szólt. Csak bólintott.

— ...gyonisten, János.
— ...gyonisten, Máriskó.
Máriskó elfordította az arcát. Megindult. — Csak menj — gondolta János. Tőlem mehetsz. Nekem az nem fáj. Engem az nem éget. Menj, nő... Nini, csakugyan megy!
— Siecc, Máriskó?
— Sietek!
Megállott. Az arcát visszafordította Jánosra. Rányíltak a szemei. A szemei na-

gyok voltak, akkorák, mint egy-egy aranydió. A szája piros volt és széles. Sohase volt ilyen szép ez a Máriskó. Jánosnak hirtelen eltelt a szíve fájdalommal. Ha nem lett volna Péter gazdagabb! Ő, mennyi mindent elvitt tőle ez a Péter! Nő, nem baj — llessegette el lelkéről a bánatot — nagy a világ, sok benne a harmatos rózsaszál.

— Jó neked, Máriskó!
— Miért volna jó?
— Urad van.

Az asszony megint ráemelte a szemeit. János nagycsodálkozva belenézett. Milyen mások most a szemei. Nem igaz, amit az előbb gondolt. Hiába minden, harmatos rózsaszál, egyik se Máriskó. Ismeri gyerekkora óta. Ismeri, mint a lelkét. Ismeri a szemeit, ismeri a lépéseit, ismeri a sóhajlását, ismeri a hangját. János sok leánnyal beszélt azóta. Talán szebbek, talán sugárzóbbak voltak, mint ez a Máriskó. De egyik se tudott így mosolyogni, így nézni. Egyiknek sem volt ilyen lágy, szívbeboruló hangja.

— Igazad van, Péter. Nekem uram van.
— Szomorú a hangod.
— A tiéd se vig.
— Nekem senkim sincsen.
— Tiéd az egész világ.
— Hiába!

János lehorgasztotta a fejét. Azt akarta mondani: „szeretlek, Máriskó, úgy

szeretlek, Máriskó, mint a szomjas virág a harmatot". De nem szólt. Miért? Máriskó már a Péterre. Elment tőle. Meghalt. El is temette. Sokáig nem gondolt rá. Kiverte a melléből, mint egy kutyát. És most beléfújult újra ez az arc. Újra élt Máriskó. Nem rajta kívül. A bőre alatt, a husában, valahol a szíve közepén.

— Megyek, János.
— Mért siecc?
— Dolgom van.
— Az uraddal?
— Vele.

Jánosnak eltorzult az arca. Kezeit ökölbe gyúrta a hatalmas fájdalom.

— Szeretted?
— Társam.
Máriskó elfordult. A földre nézett. Sójajtott, Titkolta, de János észrevette. Teleszívta levegővel a mellét. Hatalmasan. Ő is sóhajtott.

— Velem is csak úgy vótál.
— Hogy?
— Mint Péterrel.
— Nem. Te más vótál.
— Máriskó, engem szeretted?
— Az asszony ránézett. Valami észvesztő fájdalom volt a szemeiben. János előtt megfordult a világ.

— Téged szerettelek, János.
— Nagyon?
— Nagyon.
— Hát, mér mentél Péterhez?
— Muszáj vót. Te tudod azt, János. Azt hittem, megérted. Az öregek betegek vótak... Sokba került... Doktorra... Patikára... Muszáj vót...

János lehorgasztott fővel állott. Irtózat, lebirhatatlan vágy emészte a szívet. Ugy remegett, mint egy nyárfalevél.

— Elfelejtetél, Máriskó?
— Nem felejtettelek el.
— Holnap elfelejtess...
— Nem, János. Én sohase felejtlek el.

Hosszu csend szakadt rájuk. Az eperfa szétömlő ágain verebek csiripoltak. Hangosan. Áradó jókedvvel. A levegőben földszag ömlött feléjük. Földszag, fűszag és meleg emberi ének. Meglóbálta a szívüket. És egybesodorta. A szívük énekelte, mint két harang.

— Máriskó!
— Nő!
— Máriskó... tudod mit? ...gyere ki este...

Az asszony felriadt. Kikerekedtek a szemei. Rémülten.

— Jó két karom van! — magyarázta János könyörgő hangon. Nézd csak. Én szeretlek dógózni. Megélnék valahogy. Mit ér a Péter vagyona? Mit ér az én szabadságom? A lelkiünk elemészti a fájdalom. Gyere ki este.

Az asszony nem nézett rá. Csak úgy, lehajtott fővel beszélt. A hangja remegett. Mintha sirna.

— Nem.
— Hát holnap?
— Nem.
— Hát mikor?
— Soha.

— Engem szerecc?
— Tégedet. Lehet, hogy addig szeretlek, amíg a föld alá dugnak. Lehet, hogy még azután is szeretni foglak. De nem jövök ki, ne kívánd tőlem ezt...

— Miért?
— Mert megesküdtem.
— Hogy nem jössz ki?
— Hogy hű leszek hozzá. Hogy igaz társa leszek. Hogy nem hagyom el sen

**ANYA-
NYELVUNK**

A helyes és tiszta magyarság KÉZIKÖNYVE. Idegen szavak szótára.

SZERKESZTETTE: KACSÓ SÁNDOR.
Ára: 40 lej, postán küldve portóra 10 lej küldendő be. Utánvét 60 lej. — Kapható a Brassói Lapok Könyvesztályában

Vegyének timisoarai

menő sorsjegyei

Ötvenezredik 250.000 lej azonkívül 100 ezer, 50 ezer, 25 ezer, 10 ezer, 5 ezer és számos kisebb nyeremény húzás 1934 szeptember 9-én.
— Egy sorsjegy ára 50 lej. — Sorsjegyek a „Salvarea”-nál s a trafikokban. Vidékre csak az összeg előzetes beküldése ellenében küldünk sorsjegyet.

életében, sem betegségében, sem halálában. Soha!

Jánost elöntötte a fájdalom. Ugy hullottak a lelkére az asszony remegő szavai, mint valami irgalmatlan kódorbasok. Mindenik megsebezte. Mindenik után megcsordult a vére. Mindenik után ordítani szeretett volna. Olyan erősen, hogy a hegyek megrázkódnak, hogy az erdők jajgatva sirassák az ő megszakadt szívének fájdalmát.

— Máriskó... gyere ki... muszáj...
— Nem jövök.
— Mer nem akarsz.
— Akarok. A szívem kijön. A szívem mindig kint van. De én nem jövök. Nekem ott a helyem... Engedd el a kezem!

— Ezt sem akard?
— Nem. Így még jobban fáj...
— Máriskó!

— János, irgalmaz! Engedj!
De Jánosból kitortek a visszafojtott vágyak. János föléje hatalmasodott, mint egy óriás, magához ölelte, mint egy hajlékony, gyenge fűszálát. Magához ölelte, karjai felszívták az asszony ellágyult, forró testét. Máriskó védekezni akart. Kiáltani akart. De János hatalmas volt, mint egy tölgyfa. És a száját csókolt meg, szigorúan lecsukott, fájdalmasan vonagló nagy, piros száját.

— Nem, nem — kiáltotta, amikor valahogy kitépte magát. — Engedj! Jön az uralom.

— Gyere!
— Nem. Péter! Péter!!

Péter megfutamodott. Zihálva közeledett feléjük. János váratlanul elérőtlenedett. Lehervadtak karjai az asszony forró derekáról. Máriskó kiáltott, Pétert kiáltotta. Pedig őt szereti, érte fog megszakadni a szíve. A teste megrozkadt. Nem értett semmit, csak azt, hogy az asszony a másikat kiáltotta. Ez a kiáltás beledöfött a lelkébe, mint egy kard. Fájt a teste és a lelke.

Közben odaérkezett Péter. Kidagadt szemekkel. Eltorzult arccal. Mint egy állat. Egyik karjával magához ölelte az asszonyt, másik karját magasban felemelte a levegőben.

János csak állott megrozkadtan. Nem védekezett.

— Ne, ne — sikoltotta az asszony.

János lerogyott. Hangtalanul. Mint egy derékban kettétört hatalmas fenyőszál...

A Goldberger-unokák

Irta: S. Hajós Alice

A találkozás egy szabadság-téri kávéházban történt. Összeperődtünk a világ különböző tájairól. Imre Csehszlovákiából jött és propagandauton volt egy litván fiúval. En aznap érkeztem Erdélyből. Bandi pesti mérnök, most ridikül-ügynök. Frissen és kíváncsian mustráltak egymást. Pista pedig, az ünnepe, a zongoránál a zenekarban, meg sem moccanhatott, mikor meglátott, pedig az ő tiszteletére jöttünk ide. Utoljára jött Zolika, szintén unokatestvér, jólnevelt levanteoktató. Mi, fiatalok, már együtt voltunk. — Mind hősök ők, mind férfiak, mind Goldberger unoka, — szeretném a költővel mondani, — de nem lehet, mert én is ott vagyok köztük, az egyetlen női Goldberger. Egymásnak estünk és csillogó szemmel kérdezősködtünk össze-vissza. Lili néni pedig, az egyetlen jelenlevő néni, egy vezérigazgató felesége, mindenkit egyformán szeretett és kérdezett, nála apró, egyéni eltérések nem számítottak.

En azonban idegeskedni kezdtem, hogy Pista miért nem jön közénk, miért kell neki egyfolytában zongorázni, miért nem néz ránk, mikor az ő kedvéért jöttünk ebbe a kávéházba. Meglepetéssel láttam, hogy Pista szokatlanul jól érzi magát a könnyű műfajban. Ugyanis másként indult. Bachot játszott finoman és elmélyedően, mikor a matura után elhatározta, hogy a zenének fog élni. Ezenkívül teozófus volt, majd spiritizista. Szellemi ember, azaz pontosabban: szellemek embere. Megvetett mindent, ami a földhöz kötötte, legszívesebben az űrben libeggett volna. De Jenő bácsi meghalt, a rendeltő átadták és — élni kellett. Így jutott Bachot Schuberthez, majd egyre jobban el a klasszikusoktól, amíg a Krisnamurti-fiúka egy szép napon kacsiás huszáregyenruhát öltött és egy körüli kávéház zenekarban kötött ki. Ma pedig fekete frakkban, szürke kihajtottal itt énekl, játssza, köztünk közepén és epedőn a „Kleine entzückende Frau”-t.

A családi összejövetel érdekessége, hogy eljön Terus, a fiatalasszony, Pista felesége is. Pista ugyanis, aki fiatalabb éveiben az Iszlennel való egyesülést, az „unio mystica”-t hirdette, de idők folyamán meg gondolta a dolgot és inkább Terust választotta, a szőke, kékszemű, aprógörös háztartási alkalmazottat, aki a családot gondozta. Terus volt hivatalos a fard családában az üde egészséget, a pirosposzsgást képviselni.

Már javában beszélgettünk, mikor szülingözni kezdtek a többi rokonok: a néni Először Olga néni jött bizonytalanul

sántikálva, rövidlátó szemekkel, esetlenül keresve a családi asztalt. Mögötte az új feleség. Nemsokára megérkezett Róza néni, a levanteoktató nagynéje. Összehunyorította szemét, ahogy közeledett bizalmatlanul. A külvilág már nem nagyon érdekelt. Ő még most is benn ült a homályos kispárosi boltban, a legendás Goldberger-üzletben, amely ott trónolt a kispárosi utca sarkán. Még hallja a sürgés-forgást, méterek lendülését, palócok ravaszkodását, látja a parkosos gyelvet tölöket, de mindezek felett látja önmagát, az áruk istennőjét, amint a kasszában ül és a pénzt berakja. Most pedig jön, az ellenséges, idegen világon át, boldogan siet hozzánk, véreikhez, a Goldberger-unokákhoz.

Az élénkség asztalunknál egyre nő. Majd egy percre csend. Belép Margit fardtan és megrokkanva (egy bomba egész családját elpusztította). Végtelen finoman és jóakarattal jön az idegen család felé (ő anyai rokonom). Itt most előkelő és idegen Margit legitimista, a zsidókat nem szereti, de ez nem vonatkozhatik Goldbergerekre, az „Alice családjára”. Minden találkozásra eljön, ilyenkor királyi, danzigi korridort és nagy győzelmeket ígér. De mindezen túl összetört és a nyomorban elfáradt ember. Leül, éppen szemben a cionista Imrével.

És ahogy így együtt ülünk, különféle emberek, farkán, mindegyik fajtából egy, akár egy új Noé bárkaja, a cionista az antiszemita, a forradalmár a ridikül-ügynök szemben a vezérigazgató-nagynéivel, én a gunyolódó újságíró, aki befőttesübegek és kulikalapok mögül törtem ki, szemben az álmatag nagynéivel, aki bekészen alussza fiatalágának üzleti álmát, fiatalok és öregek, mult és jövő, olyan valószínűtlennek, olyan örültségnek tűnik fel az én életem és mindnyájunknak az élete, a maga külön egyéniségével. Valami azonban mégis van és tündöklöl, ez az egyetlen megfogható valami: a Goldberger-család.

Olga néni, aki szemben helyezkedett el fiával, nyílt anyai büszkeséggel nézi. Mégis ilyen szép kávéházban, a közepén játszik és a többiek néha tapsolnak. Mégis csak ő a hős itt, nagy dolog ez. De azután felülkerekedik ezen a gyermekded örömen és anyai büszkeségen a Goldberger-vér, a felvidéki üzlet, a bolt. Őket mindenki ismerte, „pán Goldberger” — kiáltották a parasztok és ő egy Goldberger-lány. És nemrég a szörnyű csapás, hogy Pista elvette Terust. Megszólal hát a társaság felé. őszintén, bután és szomorúan:

ruan:

— Bizony, ezt én sohse hittem volna, nem így képzeltem el, hogy egy Goldberger-unoka itt juttsson egy kávéházban. Jaj, ez a mai világ, ezek a fiatalok! —

Bandi, mint parittyából a kő, nyílegyenesen visszalő a támadásra. Az alacsony, fanatikus mérnök, akit Buenos Ayresből a honvágy kergetett vissza, aki a világ összes nyomorultjain segíteni szeretett volna s aki párszor ült is emiatt. (Egy Goldberger-unoka, micsoda szégyen!)

— Miféle beszéd ez, Olga néni! Hol van itt az ősi birtok, a latifundiumok? Hisz maga úgy beszél, mint herceg Eszterházy! Mit gondol maga, honnan származunk mi, kik vagyunk mi?

— No de mégis csak, fiam, hát te nem látod, milyen szégyen ez?

— En nem látok semmit, — szól Bandi már dühösen. — A mi őseink is előbb-utóbb pásáron kezdtek, egész biztos. Hogy a Goldberger-üzlet véletlenül százhusz éves?

— Lásd be — velem magam közbe — Olga néninek fáj, hogy így eltávolodtunk az ősi rőtől, azaz rőtől. —

Kacagás. A helyzet meg van mentve. — Különbös is itt van gróf Zichy Tiv, aki szintén, — vigasztalom.

Ez egy időre lecsillapítja. De hiába, mégsem lehet annyiba hagyni, a többi unokatestvérek, vendégek, jönnek, mennek, a pincérek kiszolgálják őket, Pista meg ott ül közepén és egyfolytában játszik (mint egy cseléd — gondolja). De már látja, hogy dinasztikus érzéssel ezekenél a furcsa fiataloknál nem lehet, ezzel náluk semmire sem megy. Új oldalról kezdi hát a támadást:

— De mégis, mi, Goldberger-lányok, oly intelligensek voltunk, az egész város tudta.

Mit mondhatok erre. En, elfajzott unoka, már Török Sophiet vagy Virginia Woolfot talán intelligensebbnek tartom, de megmondani nem merem. És hiába, a kakasos templom városában mégis ők voltak a legintelligensebbek, ez az axioma a vérben van, ez ellen nem lehet küzdeni.

— Olga néni, — kockáztatok meg egy kérdést, ugyis, mint újságíró — mit szól maga az időkhöz, a korhoz, vagy mindennek csak Pista az oka és Bandi, meg én és a többi érthetetlen fiatalok, akik egyszer csak elindulnak, ki Palesztinába, ki másfelé?

— Hiszen igaz, fiam, — bólint nyugodtabban. — Köröskörül éppen tapsolnak. Pista most fejezte be: „Az idén nyáron, nagy dívat a szerelem” kezdetű szerelmi

Tusnádi Jánossy Jakab:

Fegyveresek, irgalom!...

Kőnyapatakból ittál-e?
Vérpatakból áztál-e?
Hullahegyen fáztál-e?
Pokol mélyén háltál-e?

Kőnyapatakból ittam én!
Vérpatakból áztam én!
Hullahegyen fáztam én!
Pokol mélyén háltam én!

De embert ott se öltem,
gyilkoló hős nem lettem.

En az embert sajnálom,
testvérem ő, — nem bánom!

Kinyitóm a szívemet:
szerettem azt, ki szeret.

En a békét hirdetem,
— összetörtem fegyverem!...

En a békét akarom!
Fegyveresek! Irgalom!...

Láng Ida:

Köszöni az élet

Egy este szembejött velem az Élet.
A mámoros,
százszínű valóság
biborruhájában,
arannyal ékesen
s mosolygásában napfény ragyogott!
Közel jött hozzám,
felém mosolygott
s ahogy elsuhan mellettem,
bisszaköszönt
s sóhajomnak.

Budapesti levél

Kelemen és Radó...

A „hivatalnok urak” nem mai téma, ők legfeljebb néhány statisztikai adat erejéig „érdekesekek”. Az egyik adat — hogy negyven százalékuk havi fizetése nem haladja meg a nyolcvan pengőt. A második adat, hogy több mint ötven percentjük állás nélkül van. A „dolgozó férfi”-nek nincs kultusza sem a modern színpadon, sem a regényben. A dolgozó férfi olyan régi, elcsépett jelenség, hogy nem izgathatja a fantáziát.

A hivatalnok urakból ritkán kerül ki „up to date” fiúgura, mint amilyen a parkettáros, a soffőr, vagy a sportbajnok. Ma is, amikor az egész élet a házardérián alapszik, csak a kimért, kitaposott utakon szeretne járni. Rejtélyes szolidaritásával legtöbbször még a nyolcvan pengős fizetés kereteibe is bele tudja gyömöszölni az életét. Gazdasági talpköve a „fixum”. Valamikor a polgári életcél. Gondos anyák a „fixumhoz” adták feleségül leányaikat. A önálló üzlet tönkremehet. Orvosnak, ügyvédnek szerencse kell, hogy boldogulhasson. De a „fixum” a szikla, amely sohasem inoghat meg. Mérlegképes megbívalóra, francia-német levelezőre, megbízható pénztárosra mindig szükség van.

Ő, a hivatalnok ur, volt az, akinek békében apósa a házasságkötés előtt kifizette a nyolcszázkoronás legénykori adósságát, berendezte háromszoba-konyhás lakását és kezébe nyomott egy tízezer koronás takarékkönyvet. Minden a legnagyobb rendben folyt. Cselédet tartott, nyáron Pestkörnyéken nyaralt, felesége egy év alatt gyereket szült. Ujvékor „renumerációt” kapott, ruhabérlete lehetővé tette, hogy csupán árnyalatnyi-

val maradjon el főnöke eleganciája mögött. A házban tekintélye volt mint pontos házbérfizetőnek. A felesége zongorázott.

Néha megvadult és elhatározta, hogy önállósítja magát. A feleségének tetszett a gondolat, mert főnök feleségének lenni, mégis csak „különb” pozíció”. De az apósaától kezdve minden jóakarója szörnyűködve lebeszélte. — Mi jut eszedbe? — mondták neki. — Nem férsz a bőrödben? Gondokat akarsz? Csödbe akarsz jutni?

Néhány éjszakán át még vívódott, aztán rájött, hogy a legjobban mégis úgy van, ahogy van.

A háború kitörésekor mosolyogva felöltötte tartalékos hadnagy egyenruháját, amelynek volt némi része abban, hogy a menyasszonya annakidején szebbeket álmodott róla. Maga lepődött meg a legjobban, amikor rábízták egy század vezetését. Maga lepődött meg a legjobban, amikor rácszmélt, hogy ő, aki a világ legtanácstalanabb embere, aki az irodában csak azt teszi, amit a főnök parancsol, amit a felettes előír, — milyen jól tud parancsolni, vezetni, irányítani. Maga lepődött meg a legjobban, amikor kiderült róla, hogy éppen olyan hős, mint a hivatásos hősök, éppen olyan hadnagy, főhadnagy és kapitány, mint azok, akik sohasem vezettek „strazzát” és sohasem kerestek hónapokig a „bilánszban” egy 15 filléres differenciát, hanem gyermekkoruk óta a stratégiai könyveket bujták. S a hősöknek járó „renumerációt”, a kitüntetések is éppúgy megkapta, mint a sematizmus professzionista hadfiai.

Tábornokok, miniszterek áradozva állították ki a bizonyítványát: jól harcolt.

Akárhogy is volt azonban, ő nem a harcra termett, hanem a békés, szolid, szubordinált munkára. S ha a háborúban százaknak parancsolt, ha megszokta is, hogy az utcan ezerszámra tisztelik peckes haptákbak aranycsillagait — szép szeliden visszament az irodába és várta, hogy parancsoljanak neki és derékba-hajlottan tisztelgett a főnöknek, holott az csak egyszerű közbaka-írnokként „dekkolta” végig a háborút valamelyik hadikórházban.

Ott akarta folytatni, ahol abbahagyta. A régi szolid üzlet hagyományainak szellemében akart tovább dolgozni. De az üzlet, ha régi és szolid volt, egyre rosszabbul ment s őt csak azért nem eresztette szélnek, mert mégis évekig a cégnél dolgozott s azonkívül védte a hazát, tehát a céget is. Végül azonban még is szélnek eresztették, mert a régi, szolid üzlet tönkrement. Vagy pedig: a régi, szolid üzlet átszerelt s a szolid konfliktusból autó lett. Ő nem értett ehhez a bonnyolult géphez, nehézkes volt, fantáziátlan volt. Még mindig csak arra ügyelt, hogy a munkája rendes legyen külszín, és pontos legyen belülsz szemponkjából. Egy rosszul alkalmazott ékezetet félóraig radirozott. Ezzel szemben a főnöknek olyan emberre volt szüksége, akinek van fantáziája. Akinek vannak tippjei, aki arra a kérdésre, hogy: „Mit lehetne csinálni?” — kitalál valami képzelennel, lehetetlennel határozat, szóval olyasvalamit, ami a viszonyoknak megfelelő. Mert a cég rájött, hogy régi munkaterülete többé nem bázis. Adni, venni és a nyereségből megélni, egyszerűen termelni — nem üzlet. Üzlet: spekulálni a tőzsdén, valutázni, sibilni, csempészni. Összeköttetéseket szerezni és kijárni. És így tovább. Minderről neki fogalma sem volt. Ő most is csak dolgozni akart, el-

meteorológiai jelentést. És már megint Pista fénylik és az anyai dicsőség. Mindnyájan nagyokat tapsolunk.

— Nini, Paula, itt van Paula — kiáltjuk örömmel — és megjelenik Paula, lorgonját göröcsösen szorítva, de fejét oldalra kisse félrehajta, végtelen alázatosan és messzirenéző, mert — ahogy mesélték — ő most Krisztushivő zsidó. — Istenem, mit jelenthet neki egy kelkáposzta — gondolom — és eszembe jut az a végtelen nyomorúság, munkanélküli férjjel és három gyerekkel a Podmanicky-ut végén. De ez mind semmi. Új hüláma csap fel a családi érzésnek. Paula, a vezérigazgató felesége, Lili néni mellé ül. És elkezdődik a beszéd, a csicsérgés, mindent pillanat alatt tudni akarnak, a kötelek szövődik, erősödik, a Goldberger horizont és összetartás szemlátomást nő.

De Olga néni újból nyugtalan. Igaz, a csapás tulsok. Hogy valakinek a háztartási alkalmazottja legyen visavis-ja egy kávéházban, olyat már hallottunk, de egyúttal a menyé is és a fiatalok egész természetes hangon beszéljenek vele, ez kicsit sok. Megint támad:

— Hiába, nem tudok belenyugodni, ez a foglalkozás nem elég előkelő.

— De, Olga néni, — veszem most át a odelmet — hát mi előkelők vagyunk? Bandi ridikülgyűnök, Imre pedig, mint tudja, lakatos.

Mindenki fogózkodjék meg. Ez az, amit eddig tiltottam. A legnagyobb szégyen, az „elviselhetetlen”. Ami miatt szülei álmatlanul forgolódnak, amiről rokonok sugdosnak, amit idegenek tárgyálnak a városban. Goldberger Imre, a Goldberger Simon-cég egyetlen örököse nem lép be ősei üzletébe, hanem lakatos lesz. Itt meg áll az ész. Az összes néni átérzik a szégyent, lelkük mélyén első perctől kezdve erre gondoltak. Mindenki ez motoszkál, a vész előérzete. És akkor még itt van ez a litván, mindennek eleve bizonyítéka. Minek hozta ide? A litván, Imre barátja, nemrég jött Palesztinából. Egek óta leveleznek, két egytestő, nem Mennót, Herzl fia. Egy dologért élnek, de alig szólnak egymáshoz, fél mondatokban beszélnek, mint régi házasságok. A litván nem is így beszél egész idő alatt a társasággal, de jelen van és ez Imrét erősíti, a szégyent jelenti. De hiába, — gondolja Karla néni, oldalról mustrálva a fiút, — mégsem Goldberger-unoka, csak idegen és ez minden.

Imre pedig, az elkényeztetett, a legfiatalabb Goldberger-unoka, az üzlet várományosa. A finom és neurasténia gyermek, aki komplikált anyja művészi régiségei közt kezdte életét egy szép, zöld parkban. És megtörtént a divatos csoda: a lírai lélek Ady- és Kassák-verseken ke-

resztül, filozófián és szocializmusokon át: ősei földjére érkezett.

Eltől a perctől kezdve nem érdekelté más, csak Palesztina. Lemond az Oppcsokoládéről és narancsokról, amit édesanyja gyöngéden éjjeliszekrényére kényszerít, elpakolja Szabó Dezsőt és Rilket: csak az eszmének él. Dehogyan is meg egyetemre, vagy pláne üzletbe. Valami mesterséget tanul, hogy aztán kimehessen és itt nincs segítség. Hiába sirás, hiába fenyegetés, hiába panasz és magyarázás, hiába ajándék és hiába tervek, ő hallja a jerikói kürtöket, a hívó héber szót, fűtül az üzletre, családját feláldozza, de a népet el nem hagyhatja. Nappal mocsok vasakat cipel a lakatosműhelyben, este a mozgalomnak él.

Olga néni zavart mosollyal nézi. Szégyent hozott a családra. Talán sejti, hogy most adja a kegyelemdíjást a pusztulásban levő felvidéki Buddenbrocks-háznak. Ki beszéljen vele, — gondolkodik Róza néni — az álmód. Apjára sohase hallgatott. Ki beszéljen vele, emberek! — szeretne segítségért kiáltani. — Jósi bácsi a legszigorúbb a családban, mindent megpróbált, de neki sem sikerült. Ha még legalább a régi jó szakszualis bonyodalom lenne. Istenem, milyen egyszerű is volt az ilyesmi azelőtt. Előttük a fiút egy kétes házba párszor és megnyugodott. De

A HATVANÖTESZTENDŐS BAKFIS

Mistinguett!

Valamikor régen csak revüszár volt. Tehetségesebb, ügyesebb, viccesebb, kellemesebb ugyan, mint a többi, de végéreményben semmi más.

Lassanként azonban az évek, sőt az évtizedek szapora pergésben, ahelyett, hogy elmorzsolódott, elfelejtődött volna, mint a többiek — fogalomma nőtt.

Mistinguettből „a Mistinguett” lett. Páris nevezetessége, a francia idegenforgalom komoly tényezője. Gazdag amerikaiak első párisi útja nem a Louvreba, hanem abba a revüszínházba vezet, amelyikben a nagy Mistinguett táncol. Idős amerikai milliósok hölgyet semmi a világon nem érdekel jobban, mint az, hogy a nagy sztár, aki testvérek között is közelebb van a hetedik, mint a hatodik íxhez, mitől maradt huszesztendős bakfis.

Mistinguett az a nő, aki saját unokájának néz ki. A maga, mondjuk, hatvanöt esztendejével fiatalabb, fürgébb, fris-

eze a maiak? Ki tud erre irt? Ezekre az újfajta bonyodalmakra? Hogy valaki ne akarja folytatni ősei mesterességét, ne akarjon számolni, kalkulálni, összeadni, uralkodni üzleten és városon, hanem itthagyni az egész nagyszerű üzletet a legfinomabb szöveteitől a „bóvlikig” és utrakeljen Jeruzsálem felé. Nincs is senki a családban, aki ezt megbocsássa.

De halljuk Olga néni, aki eddig tűrtöztette magát:

— Imrikém, igaz az, amit hallottunk, te lakatos vagy, ez egész komoly?

— Igen, már tavaly óta, — szól mosolyogva.

— És te úgy mindent csinálsz, kilincseket, meg záratokat is, ilyeneket?

— Hát még, mikor azokat a csuf, nehéz rudakat hordozza végig a korzón, — kiálom közbe bosszúból, mert Olga néni azelőtt szenvedélyesen szeretett engem férjhezadni, — izzadt és piszkos olyankor.

— Jaj, istenem, — sóhajt fel Róza néni hangosan. A többiek csendben, feszülten figyelnek.

Róza néni, a csökönyös álmodozó, nem adja fel a harcot:

— Hát, Imrikém, ha már mindenáron lakatos akarsz lenni, nem lehetnél lakatos Európában?

Derűtség a fiatalok közt. Lili néni, a

sebb, mint a tizenhatesztendős görlek, akik revüjében mellette táncolnak.

Mistinguett példátlan hatást gyakorolt a francia izlésre. Neki tulajdonítják, hogy Franciaország az egyetlen hely a világon, ahol fiatal leány nem csinálhat vagy csak egészen kivételes esetekben csinálhat színházi karriert. Franciaországban Mistinguett óta nincs naiva-karrier. Franciaországban az igazi színésznő harminc évnél kezdődik.

Egész természetes, hogy ilyen csodálatos fiatalság-konzerválásnak rettenetesen nagy ára van. Nincs a világon még egy ember, aki testápolásra annyi időt és olyan mértékűtől sok pénzt áldozott volna mint Mistinguett. Külön tornatanára, külön masszörje és külön kendőzőszerei vannak. A módszert, ami szerint tornázik és ami szerint felkeléskor és lefekvéskor masszírozzák, ő maga csinálta, nem is beszélve kendőzőszereinek arzenáljáról, aminek titkaiba még emberi szem nem tekinthetett be.

sején felvenni a fizetését, kifizetni a fizetési valót és a többi beosztani. Amikor senki sem tudta, hogy a következő órában mi történik, ő egy hónapra akart programot csinálni. Mert hiába volt az ugynevezett szervezete, mégis csak ő volt az ideális polgár. Minden érzésével idegenkedett az általános üzleti szokással, „nagyvállalás”-tól, annál is inkább, mert féltette tőle az állását. A kenyérét. A fixumát. Mikor mindenki nekiesett a könnyű vagyonszerszereknek, neki még mindig „fixa-idea”-ja volt a fixum. Hiába táplálkozott, öltözködött és szórakozott egyre rosszabbul, hiába vette észre lejárásával, hogy a pénzért egyre kevesebb életet adnak — ha kevés is, de biztos. Neki volt igaz. Az üzleti nagystílus karöltve a pénzügyi és gazdasági katasztrófa-politikával, kivégezte a vállalatot. Vehette a lüsterkabátját és mehetett a bizonytalanba és a semmibe.

Kilépett az utcára, megállt, körülnézett. És nem jutott semmi az szébe.

Hogyan is juthatott volna az eszébe valami? Mit csinált ő eddig? Amire utasították. „Állítsa össze X számláját”, „Írjon levelet Y-nak, hogy fizesse meg a hátralékot”. „Kérjen halasztást Y-tól”. Ezt parancsolták neki és minden úgy ment, mint a kárikacsapás. A könyvelés is egyszerű munka annak, aki megtanulta. Ő megtanulta és tudja. De az a baj, hogy egyebet nem tud. Most itt áll a „perfekt könyvelő”, német-francia levelező: mit könyveljen? Kivel levelezzen? Senki sem mondja meg, hogy itt mit kell tennie, márpedig ő egész életében sohasem csinált semmit utasítás nélkül. Neki nincs szerzám a kezében, nincs diplomája, nincs tőkéje: ő nem tud dolgozni, ha nem dolgoztatják. A szakmája, az irodai szokások, tartozik-követel rubrikák és a fixum keretében élt — és most, hogy ezek a keretek felbomlottak, olyan, mint a sánta, aki elvesztette a mankóját.

Csak áll az eszevesztett iroda előtt és nem tudja, hova menjen. Haza? Ha van

otthona, csakugyan hazamegy és naponként utra kel, hogy új irodát keressen. Először a szakmájában — de a szakma éppen azért bocsátotta el, mert pang. Aztán más szakmában. Aztán egyre lejjebb. Testimunkát, szükségmunkát, később a nyomorakciók érdeklik. Tavaly télen az egyik újság között egy kimutatást a hólapátolókrol, foglalkozás szerint. Egyharmaduk volt magántisztviselő. Az öngyilkosok statisztikájában is az élen halad. És sajnálatosan, de törvényszerűen az intellektuális bűnözőkben is. Szegények néha csálnak, okiratot hamisítanak, sikkasztgatnak. Az életük rejtélyes. Felerészben munkanélküliek és csodálatos, hogy mégis élnek. Jó, hát eladják a butorukat, a ruhájukat, a feleségük ékszerét, — de tizenöt évre csak nem telt a butorokból és garderobjukból?

A pesti ember sajátmagán is csodálkozik, hogy megél. De a munkanélküli magántisztviselő élete olyan rejtélyes, mint az elefántok násza és halála.

*

S ha van munkája, szakonként bizonytalanabbá teszi a két nagy erővel előnyomuló konkurrens, a női munka és a gép. Kétségtelen, hogy a nő, aki olcsóbban végzi ugyanazt a munkát, ma kaposabb nála. S a gép fölöslegessé teszi egész sereg munkakörben. A harmadik konkurrens, az ugynevezett középosztály új generációja, amely most programszerűen, kereskedelmi és ipari pályákon akar elhelyezkedni. Régebben állami tisztviselőnek készült, ma bankba, gyárba, vállalatok büroiba tódul. A bank, a gyár, a vállalat eleinte izlése és érdekei ellenére alkalmazta őket, mert parirozni akarta a divatos demagógiából származható veszedelmeket. Egy bank ma csakugyan „comme il faut” hely, címecek, előnevek, ipszilonok és H-ák dekorálják a hivatalnok urakat. Régi izmaelít, „kedves bátyámmak” szólítja a praktikus, aki feltétlenül hasznosabb az igazgató házből, mint a számfelíró

osztályon. Ma már az igazgatónak is rokonszenvesebb egy jómódu, jólfészült, jó nyakkendő, jótáncos fiatalember, mint valamilyen vizeskélés, korpásgalléros, Kardos vagy Kelemen, vagy Radó, vagy Blau és azonkívül, ha a parlamentben valamelyik teliszáju fajmentő megvádolja, büszkén hivatkozhatik a statisztikára. . .

*

Valamikor ő töltötte meg a színházat, ő vette meg a könyveket és valljuk be, elseje körül ő örült leghangosabban az életnek. „Elseje, elseje, örül szívem belseje” — dalolta a régi kupléénekes. Ma nem jár színházba, nem olvas könyvet és az élete örömtelen. Hogy igazságosak legyünk: ha már a nőtisztviselőkkal szemben a szexuális életet foglalkozunk vele is. Igen egyszerű feladat: egyszerűen nincs szexuális élete. Ritka és ünnepi felmagasztosulása legfeljebb a melléktáca legolcsóbb prostitúciójához fűződik. Kollegái nagyobb igényűek, semhogy vele barátkozzanak. A nőnek, ha nem akarja, nincs osztálya, nincs nemzete, nincs vallása. A nő, ha akarja, mindezeket a különbségeket át tudja hidalni.

Különös, hogy minden alkalmazott-kategória között ő volt az, aki a legnehezebben adta fel a polgári jellegét. Külseje, lakása, kávéháza, színháza és újságja polgári volt. A neki alárendelt munkással szemben sokszor érdekesebben érezte a tőke hatalmát, mint maga a munkaadó. Nagyon nagy tömegei még ma is szörnyű élményei után is csökönyös eleppje a polgárságnak.

Sajnos, senkinek sietett segítségére, sem a társadalom, sem a tőke, hogy megmentse a polgári rendnek. Fejjel zuhan — vagy a Dunába és egyre gyakrabban a proletáriátus legmélyebb mélyére, ahol a veszedelmes indulatok morajlanak és kétségbeesetten fészegetik a társadalom alapjait.

Világforradalom akar, pedig tegnap még a fixummal is beérte volna. . .

Zolt Béla

jóságos, tapintatos és gazdag, ügyesen más témára siklik. A néni szomorúak. Dühösen nézik a litvánt. A zene, azaz Pista, a középső Goldberger-unoka, busan „Ma Önről álmodtam, Asszonyom”. Margit, a legitimista, nem zavartatja magát, élénk beszélgetésbe kezd Olga néniel, egy szellemes viccet mesél a cionistákról. Imre, a lakatos, udvariasan mosolyog. A Krisztushivő néni izgatottan magyaráz az új feleségnek, Terusnak, egy méltóságos asszonyról, akinél kinn volt Rákoshégyen s aki kifizette az egy pengő nyolcvan filért. A néni lassan külön beszélgetésben vannak. Kicsit elhagyottak szegények. Látják, ezekkel a fiatalokkal valami baj van. Ezeket nem lehet segíteni, mintha valami tolvajnyelvet beszélne. Az nemrég jött a börtönből, ez urban Palesztina felé, a harmadik egy nyomorúságos erdélyi városból érkezett, mégis egy pillanat alatt tökéletesen értik egymást. Mi öregek, pedig csupa komoly, praktikus dolgokra gondolunk, az ő javukat akarjuk, de ők ránk se hederítenek.

— Te, — szólók végre Pistához, aki miatt idejöttünk és most egy percre végre hozzánk jöhetett, — te még mindig olyan borzalmas vicceket mesélsz? — Ezzel intézem el Terust, a házasságot, a zongorázást és mindent.

— Akár te, — adja vissza a kölcsönt.

— Csinálj egy foxtrotot, Pistukám, — szól közbe Bandi, pesti blazirtan. „Egyéni élet, isten veled!” — éneklék a Goldberger-unokák.

— De mit szól ehhez Róza néni? — vetem közbe véstjósón. Kacagunk. Most a fiatalok mulatnak. De nemsokára menni kell, a litván és Imre holnap tovább utaznak.

Lassan mindnyájan cihelődünk, eltelt az idő. A néni kielégült mosollyal. Ha vannak is nyugtalanító jelenségek a családban, az úgy sem lehet komoly. Talán csak nem boldogultak meg ezek az okos Goldberger-gyerek? Amellett minden jól áll nekik, oly sikerültek, hisz Goldberger Jakab unokái. Még Imre is majd meggondolja.

Pista kezét fog, siet vissza a zenekarba. A többiek visszasietnek életükbe, Margit a legitimistákhoz, a Krisztushivő a Podmanicky-ut végére, Lili néni a Margitszigetre és így tovább.

A sarkon állunk, már bucsuzunk.

— Te kivel méssz? — kérdező tolem várakozással.

— Én a fiukkal, ahová ők mennek, a vurstliba. — Levelem a kalapomat, hogy kamaszosabban nézzek ki köztük és odaállok a litván mellé.

És megindulunk négyen a liget felé, mindnyájan, akik a szégyent hoztuk a családra. Elöl megy Imre a litvánal. Én hátul Bandival, aki a másik szégyent hozta. S ahogy a langyos esteben vonulunk, bémultan hallgatom őket. Ahogy mennek összefogozva előttem, mint valami álomban, nem látják ezt a szép, cínikus, zsongó párost, ezt a vurstlit, ezt a Goldberger-családot.

Bandi füttyörsz. Elöl a lakatos énekel és az „idegen”.

A néni pedig elmaradnak lassan a homályban.

Villám csapott a repülőgépbe, de a pilóta mégis sikeresen leszállott

London, szeptember 8.

A Daily Mail jelenti, hogy a londoni párisi repülőgép a La Manche csatorna felett zivatarba került és a villám becsapott a gépbe. A villámcsapás a pilóta arcát, balkarját és ruházatát megperzselt, de nem tette szolgálatképtelenné a pilótát, aki a gépet rendeltetési helyére juttatta. A gép rádióközüléke elpusztult. A baleset oka az volt, hogy a hirtelen támadt zivatar következtében a gép személyzetének már nem volt ideje a rádióközüléket az utasításoknak megfelelően üzemben kívül helyezni.

Ellopták Titkos Ilona ezüstautóját

Budapest, szeptember 8.

Titkos Ilona, a neves színművész tegnap este megjelent a főkapitányság központi ügyeletén és bejelentette, hogy mialatt a Fórum-moziban az előadást nézte, a mozi elől ismeretlen tettesek ellopták BA 706 rendszámú, ezüstsínű Lancia-Lambda gyártmányú autóját. A rendőrség megindította a nyomozást a

EGY KIS GYERMEK-KOZMETIKA

IRTA: VÁRADY ILUS, A BÉCSI KOZMETIKAI EGYESÜLET ELNÖKNŐJE

Igen szellemesen mondja professzor Burget, a kiváló párisi esztétikus, hogy az embereknek az egészségre és a szépségre való nevelését már az anyaméhben kellene kezdeni.

Hogy ezt az arany szabályt mennyire nem követik, sőt; hogy mi mindent elkövetnek ellene, arról annyi és olyan rettenetes dolgokat lehetne írni, hogy még az a kis hit is kialudnék, amely még lelkiünkben lángol az ember nemesebb hitvallásáról és az ezzel együtt járó emberességről.

Különösen a mi mai pokolvilágunkban lehet megállapítani, hogy az anyák egy része csak azért hozza a világra a gyermekét, mert a törvény nem ad neki más módot, hogy megakadályozza a megszületését. De aztán mi mindent megkísérel, mennyi ártalmas és ártalmatlan hókuszpokuszt megcsinál, hogy az a szegény gyermek valahogyan mégse lássa meg a napvilágot, vagy hogy még az első időben valamiképpen elhagyja azt az áldott anyai méhet.

Csoda-e azután, hogy az újonnan született gyermekeknek jó hányada máris betegesen jön erre a világra és megszületése után is, mint nem szívesen látott szerelmivendég nélkülözi a fejlődő testnek és léleknek kijáró szeretetet és ápolást és így korántsem fejlődhetik, hanem tele lesz mindennemű, később annyi bajt és tragédiát hozó testi és lelki félszeregekkel.

Bécs szociális városvezetése úgy próbált a nagyvárosok életének ezen az átkán segíteni, hogy az összes újonnan születendő gyermekeket szigorú városi gyámság alá helyezte. Az anyákat elláták ingyenes babakelengyekkel, sőt emi-innivalóval is. Az anyáknak már terhes állapotban egy városi tanfolyamot kellett végig hallgatniuk s ebben kioktatták őket a csecsemőkkel való higiénikus bánásmódról. Az újonnan született gyermekeket aztán minden héten meglátogatta egy városi csecsemőgondozó ápolónő, részben ellenőrzés, részben az anyának való segítség végett. Ha ez a nővér azt tapasztalta, hogy az anyában nincsen meg a kellő szeretet, jóakarát, figyelem, odaadás az újszülött iránt, akkor háromszori megintés után kényszerítettkül elvették tőle a gyermeket és városi csecsemőgondozóba adták. Ezek a csecsemőgondozók az egész viñgon párjukat ritkító modern intézmények, ahol a kis csecsemők ideális ellátásban és gondozásban részesülnek. Ujjában, mint értesülünk, csak Oroszország rendelkezik még hasonló intézményekkel és részben Amerika, ahol azonban ezek a magánjótékonykodás kezében vannak. Bécsben a legnagyobb gondot mindenekelőtt a fejlődő porontyok emésztésére, fogrendszérére, szemére és a test arányos kiképzésére fordították. Teljesen szakítottak a fászlással, aminek sok gyermek köszönhetett azelőtt az egyes tagok nem eléggé arányos és egyenes növekedését. A csecsemőket főleg úgy edzették az olyan gyakori meghűlések ellen, hogy minél többet engedték őket teljesen meztelenül feküdni a rendesen fűtött nagy laktermekben. Igen gyakran fűrésztették őket és igen korán kezdték alkalmazni már hidegebb évszakokban is nemcsak a természetes napsugárzásokat, hanem a mesterséges kvarz- és ultraviolett sugárzásokat is.

A kis csecsemő teste és vére csakhamar megmutatja a nyomaikat azoknak az esetleg későbbben igen végzetes kimeneteli, öröklött fertőző betegségeknek, amelyek a csecsemőnél aránylag igen könnyen meg lehet előzni vagy esetleg radikálisan kikézelni.

Még csak azt óhajtjuk megjegyezni, hogy Bécs városának a gondoskodása az összes újonnan született csecsemőket illetően teljesen ingyenesen történt, kivétel nélkül minden gyermek részére, tekintet nélkül a szülők vagyoni helyzetére. Ez szinte mesészerűen hangzik, amit eleinte magam sem akartam elhinni, de utána járva, személyesen meggyőződtem róla. Sőt ez a csecsemőgondoskodás a külföldieknek Bécsben született újszülött csecsemőire is kiterjedt.

Mikor megkérdeztem egyik városi tanácsost, hogy ennek mi az oka, így magyarázta meg:

„Egy nagyváros életében semmi sem olyan veszélyes a közegészségre nézve, mint az időközönként fellépő gyermekjárványok, amelyeknek a kuforrása mindig valamelyik nem eléggé vagy nem szakszerűen ápolat és gondozott kisdéd betegségehez vezet. Ezeknek a jár-

ványoknak az elfojtása nemcsak ijesztő költségeket ró a városi közigazgatásra, hanem nagyon árthat közvetve az egész város kereskedelmi és így elsősorban az idegenforgalmának. Miután Bécs főként idegenforgalmából élő város, mindent el kell követnie az ilyen járványok megakadályozására. Ezért elsősorban az újonnan született csecsemőkről való gondoskodás, de azután tény az, hogy a nagyvárosokban az újonnan született csecsemők jó nagy százaléka házasságon kívül születik. Az anyák, még ha a legnagyobb szeretettel is csiingne a kisdédnek, nincsenek abban a helyzetben, hogy róla gondoskodják. Ha már most tudja, hogy az újonnan születettel éhen kell majd halnia, akkor nem fog visszamenni a magzatelhajtásnak a legborzalmasabb és a legártalmasabb fajihoz fordulni. Ma az államoknak nemcsak szociális, hanem erkölcsi kötelességük is, hogy az újonnan született kis emberekről gondoskodjanak.

Azonban nemcsak az egészen szegény vagy elesett anyák gyermekei, de még a gazdag anyák csecsszopói is sokszor a legkellemetlenebb és zavarosabb körülmények között látják meg a napvilágot nemcsak Bécsben, hanem a világnak majdnem minden más városában is. Sokszor azonban a tulságba vitt anyai szeretet is majdnem annyit árthat, mint ennek teljes hiánya.

Sokan azt fogják mondani, hogy minden anyai szeretet a gyermeket és így teljesen ki van zárva, hogy valami hiba tör-

ténhessék. Erre az a megjegyzésünk: A kis újonnan születettnek leginkább teljesen szakszerű, állandó orvosi felügyelet alatt álló gondozásra van szüksége. Igen sok esetben például nagyon is árt neki az anyatej. Hány beteg anyai szűl gyermeket, akiknek később az lesz az átká, hogy beteg anyai szűl s aztán beteg tejjel is táplálta. Itt semmi helye nincsen a szentimentalizmusnak. Az igazi anyai szeretetnek éppen abban kell megnyilvánulnia, hogy ha a gyermeke jövő egészsége és szépsége úgy kívánja, teljesen le kell mondania arról, hogy a gyermeket maga táplálja, gondozza, sőt több esetben nevelje is.

Rousseau azt állítja, hogy a gyermekek nevelésében, testi kiképzésében és kifejlődésében alapozódik meg az államok felélemelkedése, vagy elhanyatlása és mégis, 150 év múlva e nagy gondolkodó halála óta még mindig olyan kétségbeesetten kevés történik ezen a téren. Ugy vasárnapi pontként elnézve, valamelyik nepparkban végtelen hadat azoknak a szomorú megnyomorított embereknek, akiket mind igen könnyen lehetett volna segíteni csecsemő- és gyermekkorukban, amikor a fejlődő testcskék valósággal a szobrász kezével lehet formálni, eszünkbe jut egy régi, szomorú székely népdal:

„Édesanyám, hej, ha tudtad volna,

Dehogyan szültél vón engemet!”

(Copyright by Wiener Kosmetik, Wien, I. Kärntnerstrasse 21.)

Kozmetikai üzenetek

Gondos anya: Ön egy kenőcsöt kér tőlünk, amely végleg eltünteti a kisdíák fia testéről ama kékfoltokat, amelyek még látszanak két hónap után is a tanártól kapott verés következtében. Az ilyen kékfoltok ellen nincsen más kenőcs, mint az idő. De abba az iskolába többé ne írassa be a gyermekét. Az ilyen emberbőrbe bujtatott szadistákat pedig azonnal fel kell jelenteni. Fiatal gyermekeket verni, az nem pedagógia, hanem undok, romlott szadizmus.

Nem szoktam kacérkodni, Arad. Ön szert kér tőlünk, amitől még az egészen öregedő arc is legalább egy pár órára, ha még annyi redő is barázdázza már, annyira visszanyeri üdőségét és simaságát, hogy ismétljük, legalább egy pár órára, mondjuk egy színházi előadás, egy koncert, egy vacsora idejére az illető hölgyről mindenki elragadtatva fogja megállapítani, hogy milyen „jól néz ki ma”. — Tényleg — szerencséje van a kérdésével — van egy ilyen poralakban készített szer, amelybe sikerült megrögzíteni a levegő életető tartalmát, az oxigént. A mint ez a por, főleg ecetes tartalmu nedvekkel érintkezésbe kerül, rögtön feloldódik belőle az oxigén. Ezért alkalmazza ezt a port arcpakolásoknál, ha az illető hölgy jól akar kinézni egy pár órára. Mert tovább nem tart a hatás.

Többeknek, Orvosi kérdések megoldásával sem újságúzenet, sem egy magánlevél keretében nem foglalkozhatunk, annál kevésbé, mert nem vagyunk orvosok. Bár igaz, hogy az emberiség legnagyobb orvosai sohasem szereztek orvosi diplomát és csak mint laikusok gyógyítottak, mert ahhoz, hogy valaki gyógyítani tudjon, elsősorban születési adottság kell és nem megszerzett tudás. Ezt nagyon jól meg lehet figyelni az egyszerű falusi népeknél, ahol mindig akad valaki, aki anélkül, hogy meganulta volna, egészen különös hajlamot, értelmességet és rutint árul el gyógyítási dolgokban. Természetesen, ha az ilyen születésüknek fogva erre a foglalkozásra hajlamosokat képeznek ki és nemcsak olyan egyéneket, akiknek meg van a pénzük rá, hogy a gyermekeiket egy jó kereső pályára kiképeztessék, akkor legalább is ezer százalékkal jobban állana az emberiség egészsége a kérdése. Az is természetes, hogy a modern kozmetikusnak igen beható tanulmányokat kell folytatnia állandóan, mert hiszen nincsen olyan szépséghiba, amelynek tulajdonképpen. főindítóka ne valami belső szervezeti elváltozásban volna, nem is beszélve az anyagcsere, a vérkeringés, az ideghálózat esetleges nem rendes működéséről.

Szomorú. A panasz, hogy 25 éves és csak akkora a melle, mint egy 10 éves leánykának és ezenkívül kemény, vörös felületű pattanások képződnek az arcán és ezeknek a nyoma évekig megmarad.

Ez is eminens orvosi probléma. Tessék egy jó nőorvoshoz fordulni. Mi a magunk részéről mindennemű kísérletet — különféle krémekkel, vizekkel és külső kezelésekkel — nem helyeslünk, mert itt elsősorban magában a szervezetben, a vérben rejlik a szépség-hibák okozója. Általánosságban azt a tanácsot adhatjuk, hogy tessék igen jól táplálkozni és igen sokat a friss levegőn — nem tulságosan megerőltető sportokkal foglalkozni. Magát a mellet uszás erősíti a legjobban és a mély, hosszas, a mellkast kidomborító lélegzések. A jelen esetben az Ön által kért mellelőstől lotionnak alig lenne valami hatása. De miután még csak 25 éves, nem kell magát agyonbuszolni, mert ezzel árt a legtöbbet magának. Ha igyekszik teljesen egészségesen, vidáman és nemes ambíciókkal élni, akkor azt hisszük, hogy idővel magától megszűnnek ezek a bajok. A pattanásoknál mindenesetre — az orvosával egyetértően — jó lesz, ha kénes kenőcsöket használ és őrizkedjék a pattanások és miteszerek erős szaksos kinyomásától, eltávolításától, mert főleg ilyen esetekben marad meg a nyomuk. Még azt írja, hogy Várad valamennyi bőrgyógyásza kezelte már. Ebből azt látjuk, hogy az eredménytelen kezelés hibája nem a bőrgyógyászok oldalán van, hanem a magán, mert nincsen türelme kivárni a végét a kezelésnek. Pedig az nem megy soha márholtnapra. Egy orvosnak először legalább hetekig kell ilyen esetekben csak tanulmányozni a páciense betegségét és csak azután, ha már teljesen kialakult agyában a körkép, kezdheti meg valójában a kezelést, ami bizony ilyen súlyos esetekben, mint az öné, sokszor még évekig is eltarthat. Tehát tessék türelmesnek lenni és legyen különben is rendes és nagyon tiszta a saját önápolásában is. Ebben a tekintetben, félünk, hogy szintén igen hibás. Ennek egy szimptomáját látjuk abban, hogy a hozzánk írott levelet egy, valami füzetből kitépett lapra írta és hozzá elég hanyagul.

Szőke 18. Azt írja, hogy sohasem volt beteg és mégis hull a haja és hogy miért fakult meg az aranyzőke haja és hogy miért áll meg a puder egy csomóban az arcán. No, látja! Ha különben egészséges, akkor azért hull a haja, mert nem tisztítja a fejbőrt eléggé vagy ha ezt teszi, ehhez erősen alkoholos vizeket, vagy sok szódát és igen rossz szappanokat használ. Meleg olajmasszázsok igen jól fognak tenni. Száraz arcbólért éjjelre kifogástalan ásványi zsírkremmel dörzsölje be. A hajszíne éppen úgy oxidálódik idővel, mint minden más, ha nem kapja meg a kellő kezelést. Az olajos kezelést vissza fogja adni idővel az eredeti szint, de még inkább a Burghet-féle színező szőke szőke. Miskor tessék vigyázni levelének a portójára. Ha már kúpot nem is csatolt hozzá, az azt

UTÓKURA

Svábhegyi Szanatórium

Budapest.

SPORT-SZÓRAKOZÁS-STRANDFÜRDŐ

igazán nem kívánhatja, hogy mi még 30 garas büntetést is fizessünk csak azért, hogy magának tanácsot adhassunk.

Társaságbeli hölgy. Ön azon panaszkodik, hogy mit csináljon az édesanyjával, aki Önnél él, de hallani sem akar semmi intenzívebb test- és bőrápolásról, viszont, ha vendégei jönnek, halálisan meg van sértve, ha nem lehet övelük és nem vehet részt a megszokott szalonpletykálkodásban. Fel tudjuk fogni nehé helyzetét, mert már több oldalról hallottuk ezt a panaszt. Igen megszokott dolog, hogy öreg hölgyek a nemiség érzésének kimúlásával teljesen lemondanak arról, hogy magukat ápolják, vagy talán ezek ezt azelőtt sem igen tették! A mi véleményünk szerint az ilyen hölgyeket minden szentimentalizmust félretéve, kíméletlenül ki kell zárni az emberi közösségből, a maga esetében a szalonjából. Az ilyen öreg hölgyek igen mocskosszájuk szoktak lenni és belőlük kerül ki az anyósoknak az a fajtája, amely tönkreteszi a fiatalok életét. Ezek általában a leggyilkosabb pletykák terjesztői is. Az öregedő nő szadizmusával gázolnak a fiatalok életében és mindent ticsárolnak, elátkoznak, ami nemesebb és szebb a mai fiatalok életében, mint az ő életükben volt. Ha lehetséges, helyezze el valami aggkori női menedékházban és fizesse szívesen érte a díjat, ha a szájától is kell elspórolnia, mert előbb-utóbb a maga házasságának a sirásója lesz. Ezzel szemben állanak természetesen azok a csupa jóakarattól, szívnemességtől, tisztaságtól, jólápoltságtól sugárzó öreg hölgyek, akiket olyan szívesen látnak a fiatalok maguk között és akik élettapasztalatukat és emlékeiket arra használják fel, hogy ezzel segítsenek a gyermekeken és nemhogy megzavarják és nehezebbé tegyék az életüket.

Előfizetőnő, Szatmár. Ön azt panasolja, hogy amint időváltozás van, azonnal kivörösödik a keze és az orra. Egészen enyhe vérkeringési hiba. Arra kell törekednie, hogy ezt megszüntesse. Próbáljon pár héten keresztül felváltva forró és hideg kéz- és lábfürdőket venni. Éjjelre úgy az orrára, mint a kezeire erősen vitamintartalmu krémeket dörzsölhet. Hogy a kezeivel ne mocskolja be az ágyneműt, tessék bő kesztyűt huzni. Inja meg nekünk az eredményt.

Kiss M. Tessék kúpot küldeni és akkor levélben válaszolunk. Különben is a kérdését még tanulmányozni kell. Rendkívül érdekes, modern probléma. Csak az a baja, hogy inkább lelki, mint kozmetikai.

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN GYÓGYSZER

FEJFAJÁS, HÜLES MIGRÉNE, REUMÁS FAJDALMAK ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

AUTÓ ÉS MOTOR

Tíz jégtörő hajóval a Dunán télen is biztosítják a teherhajók forgalmát

Galac, szeptember 8.

A nemzetközi Duna-bizottság legutóbbi ülésén a jégtörőhajó üzembehelyezését határozták el a Dunán a téli hónapokban.

A jégtörő hajók alkalmazásával ugyanis a téli hónapok is biztosíthatják Bécsből Galacig a teheráruforgalom zavartalan lebonyolítását. A bizottság tíz szakaszra osztotta fel a Dunát Bécsből Galacig és minden egyes szakaszon egy-egy jégtörőhajó fog működni, illetve teszi szabaddá a Duna vizét a teherhajók számára.

A személyhajóforgalom természetesen a téli hónapok alatt is szünetelni fog.

A jégtörőhajók tanulmányozása céljából bizottság indul Szovjetországra, ahol a jégtörő hajókat már hosszabb idő óta alkalmazzák.

AMERIKA 'AUTÓINAK HUSZ SZÁZÁLEKÁN VAN RÁDIO

Az Egyesült Államok kereskedelmi hivatalának összeállítására szerint az idén eladott autók 20 százaléka fel volt szerelve rádiókészülékkel.

NÉMET TÁVOLBALATÓ AUTÓ LONDONBAN

A német Loewe-cég caterpillar-tank-rendszerű autón indult utnak, hogy az angol postaminiszternek bemutassa rádió-távolbalató rendszerét. Az autón teljes laboratóriumot rendeztek be két ultrarövidhullámú adóval, mely közül az egyik a kábel, a másik a hang közvetítésére szolgál.

Csökkenteni kell a világ kereskedelmi flottáját

London, szeptember 8.

Az angol kormány érdekes indítvánnyal fordult a tengeri hatalmakhoz. Az indítvány rámutat arra, hogy a világ kereskedelmi flottája aránytalanul nagy az összehasonorított nemzetközi kereskedelemhez képest, meg kellene tehát egyezni abban, hogy minden egyes tengeri hatalom csökkentse kereskedelmi flottáját.

Az angol kormány már másfél hónappal ezelőtti emlékiratot intézett az érdekelt hatalmakhoz és felszólította őket, hogy nyilvánítsák véleményüket ebben a kérdésben. Az akció, élén a londoni lapok kölése szerint Sir John Simon külügyminiszter áll. A válaszok legnagyobb része még nem érkezett be, a külügyminisztériumban azonban úgy számítják, hogy legkésőbb októberben valamennyi válasz együtt lesz, úgyhogy az angol kormány a beérkezett vélemények alapján hivatalosan is megkezdheti akcióját a kereskedelmi flották csökkentése érdekében.

RÁDIO A SZTRATOSZFÉRÁBAN

A legutolsó amerikai sztratoszférarepülés alkalmával, mint Cosyns és Piccard gondolain rádióállomást is szereltek és a repülő állandó összeköttetést tartottak fenn a földdel. A rövidhullámú adóberendezés energiája mindössze 8 watt volt. A turmalin kristállyal vezérelt adó 13.050 kilocikluson dolgozott. Az áramforrás száraztelepekből állott. Az adó és a vevő, valamint a száraztelepek együttes súlya 96 kilogramm. Az antennát a gondola és a léggömb között függőlegesen szerelték fel. A berendezés a repülés tartama alatt állandóan működött.

ANGOLOK VILLAMOSÍTJAK A LENGYEL VASUTAKAT

Két angol tőkéscsoport megállapodást kötött a lengyel kormánnyal a lengyel államvasúti hálózatnak villamosítása tárgyában. Az angol vállalkozók külön bizottságot létesítettek, amelynek képviselői jelenleg Lengyelországban tartózkodnak, hogy a lengyel közmunkaügyi minisztérium mérnök-szakértőivel részletesen letárgyalják az átalakítás technikai feltételeit. Az angol cégekkel kötött megállapodás értelmében a vállalkozók bizonyos cikkeket Lengyelországban szereznek be és erre 90.000 fontot fordítanak.

23.000 méter magasba emelkedett egy ember nélküli orosz sztratoszféraballon

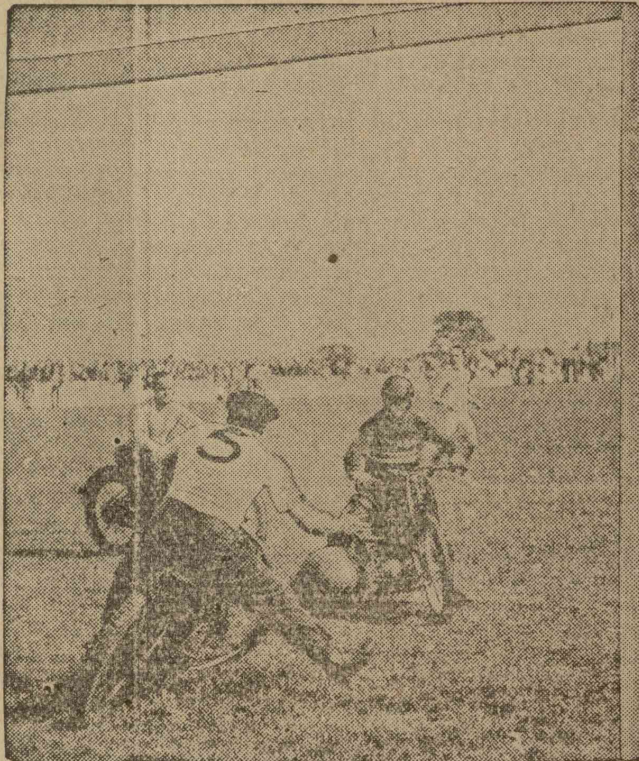
Moszkva, szeptember 8.

Kis sztratoszféraballongömb, amelyet a Jermak jégtörőhajó fedélzetéről bocsátottak a levegőbe és amelynek fedélzetén élőlény nem foglalt helyet, 23.000 méter magasságba emelkedett, szóval 1500 méterrel magasabbra, mint az Osoviachim sztratoszféraballon, amely februárban startolt és amelynek három

orosz pilóta életét vesztette. A kis ballon különféle tudományos mérőeszközöket vitt magával és néhány óráig maradt a sztratoszférában, majd önműködő ejtőernyő segítségével leszállt. Maltesnov mérnök, a ballon konstruktőre több hasonló ballont készített, amelyeket egymásután fognak tudományos megfigyelések céljából a sztratoszférába bocsátani.

Sport, amely már nagyon elterjedt:

a motor-kerékpáros futball

Nyugaton kedvelt sport már a motorkerékpáros futball. Országok közötti válogatott mérkőzéseket is játszanak már. Képpünk az angol-francia meccs egyik legérdekesebb jelenetét mutatja be. A mérkőzést a franciák nyerték 3:0-ra. A franciák középsatára éppen a harmadik gölt „motorozza be” a kapuba.

Akik még sohasem láttak autót...

Belgrád, szeptember 8.

Montenegróban tegnap nyíltak meg egy új országutak, amely a tartomány belsejében vezet keresztül. A benszülöttek, akik soha nem hagyták el szülőfalujukat, ezuttal először láttak autót. Nagy riadalom támadt közöttük. Először ördögmasinának tartották és alig tudták megérteni, hogy kocsik is nélkül is szaladhatnak.

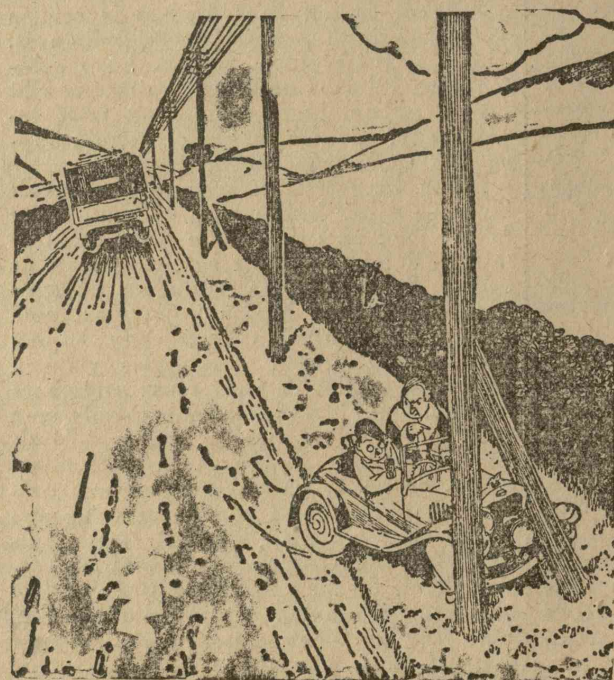
Két fontba kerül egy éjszakai autótülkölés Londonban

Az új csendrendelet bemutatója az angol fővárosban

London, szeptember 8.

A múlt hét szerdára virradó éjszaka életbelépett London területén az új csendrendelet, amelynek értelmében éjjel fél-tizenkettőtől reggel hét óráig nem szabad az utcákon autótülköléssel lármázni.

Ez a rendelet tizenhét kilométer átmérőjű körzetben érvényes. Ebben a „csendzónában” minden éjszakai autótülkölés redőri kihágásnak számít, amelyért két font sterling, tehát körülbelül ezer-ezer-száz lej pénzbírság jár, amelyet a közlekedési rendőr nyomban be is hajt.

Mit gondolsz, itt átlér az autó?

(Volán ur kezdő még a vezetés magasabb művészetében. A szembejövő teherautótól úgy megrémül, hogy félrerántja a kormánykereket. Az autó nagyot zökken és megáll. Volánné felriad szendergéséből.)

— Mindig mondtam, hogy csökönyös vagy. Hogy gondold, hogy itt átlérsz az autódra?!...

A vasut az autóségély szolgálatában

Prága, szeptember 8.

A cseh vasutagazgatás, a csehszlovák köztársaság autókлубjának kezdeményezésére már régebben rendeletet adott ki, amely lehetővé teszi, hogy

autóbaeseteknél bármely vasúti állomás távbeszélőjét igénybe lehet venni orvosi segély vagy mechanikusok hívására a kocsi kijáratára céljából.

Ilyen esetekben továbbá a vasúti állomásokon erre vonatkozó táviratokat is fel lehet adni, még akkor is, ha ezeknek a vasúti állomásoknak nincs jogában magántáviratokat elfogadni, vagy ha a vasúti állomás távbeszélőjének vagy távirójának igénybevétele a hivatalos órákon túl történik. Ezt a kedvezményt most oly értelemben bővítik ki, hogy ilyen esetekben megengedik a vasúti megállóhelyek és vasúti órházak távbeszélőjének igénybevételét is. Az ilyen táviratokért az autós ugyanazon vagy a rákövetkező napon tartozik megfizetni az előírt díjat.

Oszták tengeri hajót avattak Róma kikötőjében

Róma, szeptember 8.

Róma tengeri kikötőjében, Ostiában ünnepélyes keretek között felavatták az új oszták kereskedelmi flotta első gőzhajóját. Az új oszták-olasz gazdasági megállapodások értelmében, mint ismeretes, Ausztria szabad kikötőt kap Triestben, úgyhogy ismét lesz oszták kikötő, ahol törzskönyvezik az oszták kereskedelmi flotta gőzhajóit.

Az első oszták kereskedelmi gőzös, amelyet egy szláv tengerhajózási vállalatól vásároltak, a „Wien” nevet kapta az ünnepélyes keresztelődél. A hajót eddig „Gyurkó Topics”-nak hívták. A 3700 tonnás gőzös régi legénységének egy részét megtartották, a tisztek azonban egytől-egytől osztákok.

Különös vámtörténet:

„Belföldi terület” a repülőgép?

London, szeptember 8.

Egy angol repülőgépen háromszáz trópusi halat küldtek Hamburgból Londonba. Amidőn a repülőgép Croydonba megérkezett, megállapították, hogy utközben nyolcvan kis halacskaival szaporodott az állomány.

A küldemény címzettje nem akarta ezek után a vámot megfizetni, azt vitatta, hogy

a nyolcvan kis hal belföldinek tekintendő, miután angol területen, tudniillik a repülőgépben pillantotta meg a vizet.

A vámhivatal nem fogadta el az érvelést és a vámot 380 hal után kellett fizetni.

Hasravágódtak

a leszálló repülőgép előtt és úgy menekültek meg a biztos haláltól

London, szeptember 8.

Jersey szigetén, St. Helier kikötőjében a londoni postarepülőgép a leszállásnál nekifutott a kikötő falának és darabokra zúzódott. A gép utasai közül egyetlenegy sem sérült meg, a rakparton álló nézők azonban nem tudtak elég gyorsan a lecsapódó gép utjából elszaladni és egy kilencéves fiút a gép halálragasztott, egy másikat életveszélyesen megsebesített. Két fiatalember úgy menekült meg a biztos haláltól, hogy gyors mozdulattal hasravágódtak s így a gép szárnya fölöttük haladt el, anélkül, hogy leütötte volna őket.

Elégett a kínaiak bombavető repülője

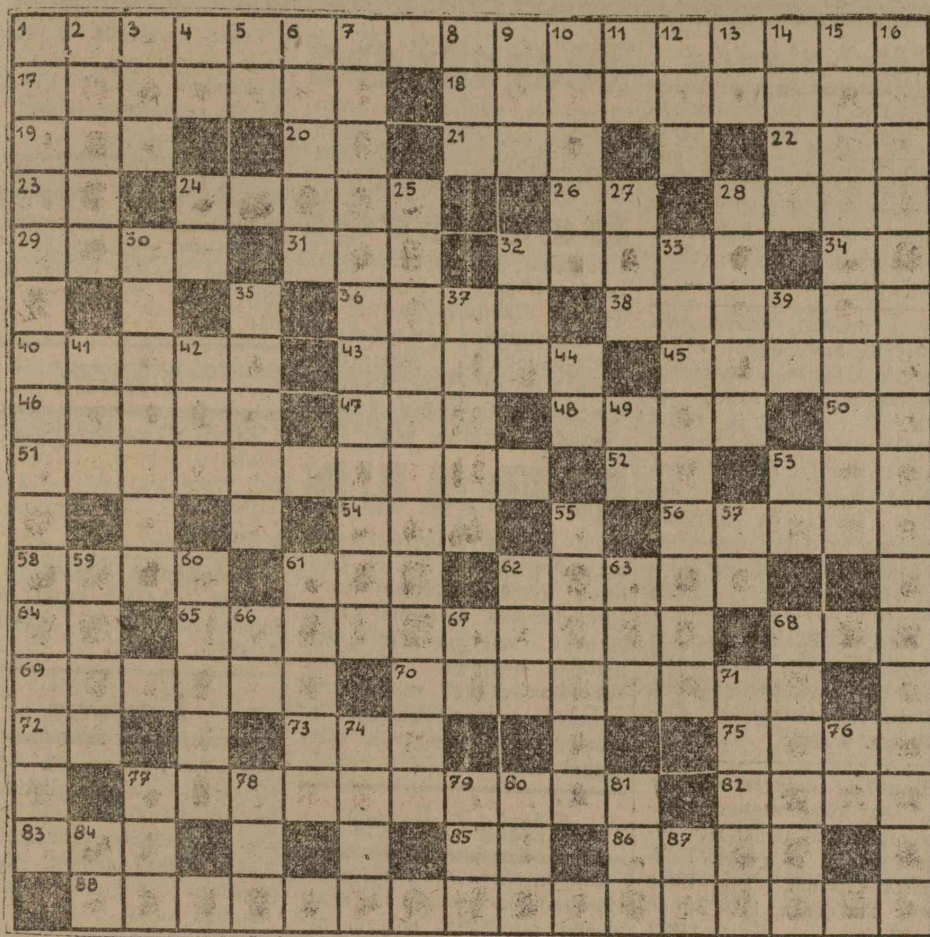
Sanghai, szeptember 8.

A nancsangi repülőtéren pénteken elégett az a 12 bombavetőgép, amelyet Csangkajsek marsall Amerikából rendelt és amely a kínai repülőflotta magyát volt hivatva szolgálatni. A kínai légihaderők szeptemberre tervezett nagy légitámadásait emiatt le kellett mondani.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény (30 fok Celsius)

Megfejtésül beküldendő: vízszintes: 1, 18, 77 és függőleges: 1, 16, 33.

Vízszintes: 1. Kánikulai moziműsor. 17. Jó itt hűsülni nyáron a strandon. 18. Nagy a keletje a forráságnak (névelővel). 19. Becézett nőnév. 20. Korjelző rövidítés. 21. Idegen címzésrövidítés. 22. Terv része. 23. Üzletforma rövidítése. 24. Személyemnek. 26. Lord B... on. 28. Európai főváros. 29. Vissza: elődei. 31. Lásd a 19. vízszintest. 32. Az elismerés szava. 34. Helyrag. 36. Part betűi keverve. 38. Izgalmas dolog. 40. Válasz a „hová?” kérdésre. 43. Kutya jelzője. 45. Lakféle; autókát kennek be vele. 46. A hőségben jólmenő textilcikk. 47. Szomorú hely. 48. Két vívónő neve: az egyik Európabajnok. 50. Igeköti. 51. Ország Ázsiában. 52. Véd. 53. Szerep a „Krétakör”-ben. 54. Mosdó közepe. 56. Vissza: vevő — németül (innen kuncsaft). 58. Csillagosfejű ló. 61. A sport teszi. 62. Üvéle. 64. Rövidítés levélborítékokon. 65. Pestkörnyéki nyaralóhely. 68. Cával behint. 69. Csapkés a

szőlő... 70. Testőr — más nyelven, fonetikusán. 72. Azonos mássalhangzók. 73. Szellemesség része. 75. Egy bolygó rövid neve. 77. Nyáron legszívesebben ebben járna az ember. 82. Német férfinév. 83. Hosszú vagy súlyt állapít meg. 85. Bibliai város. 86. A Balaton télen. 88. Hűvös nyáron a strandokon... van. Függőleges: 1. A nyarat néha szinte elviselhetetlenné teszi. 2. Eine... Dame (egy kedves hölgy). 3. Vissza: elhunyt költő. 4. Hárem magánhangzói. 5. Torna terem része. 6.-picike. 7. Telen is lehetővé teszi az uszást. 8. Régi súly. 9. Magyar Filmiroda rövid. 10. Mitológiai alak. 11. Mozgásban van. 12.os; perzsa uralkodó volt. 13. Igeköti. 14. Római ügyvéd és államférfi volt. 15. A „tigris” (francia államférfi volt). 16. Nyáron hemzseg vízben és homokban. 24. Egyik nem. 25. Budapest egyik legszebb része. 27. Hátrafelé mászó állat.

28. Nem rólatok. 30. Tiszamenti város. 52. Vissza: somogyi község. 53. Szelid vízi „vad”. 55. De jölesik nyáron! 57. Üdülőhely. 59. Autóklub. 41. A-val benne: ott hon készített. 42. Pl. az oroszán. 44. Póker magánhangzói. 49. Házállat. 53. Pardon két vége. 55. A kánikulában teszi mindenki, aki teheti. 57. Erdő fele. 59. Autómárka (a holdrakéta feltalálója is). 60. Látványos színjáték (névelővel). 61. Tedd magasabbra. 62. Elvisel. 63. S. D. I. 66. Állati lakhely. 67. Nagy növény. 68. Viz, homok — és rengeteg ember. 71. Nagyot esik. 74. Bétlen blöff. 76. Német prepozíció. 77. ...goli (híres artista volt). 78. Majdnem ráér. 79. Capek drámája. 80. Jegyezd. 81. Ilyen támadás is van. 84. szerszám. 87. Idegen kettősmagánhangzó.

A B. L. augusztus 26-iki számában megjelent keresztrejtvény megfejtése a következő:

Európa aug. 26.

Vízszintes: 1. A népvándorlás átalakítja Európát. 16. Keleti tenger. 17. Róma. 18. Eger L. M. 20. Tatik. 21. Rin. 22. Porto. 26. Arad. 28. Ni. E. 29. Yorkház. 31. Rita. 32. Tt. 33. Sl. V. 35. Tokosak. 37. Tm. J. 39. Z. hál. D. 41. Nádas. 43. Oda. 44. Tv. 45. Lehuz. G. 48. To. N. E. 49. Écd. 50. Messina. N. 53. Ámu. 55. Nr. I. J. 57. Átir. 58. Kacor. 60. Ypern. 63. Oka. 64. Igavonó. 66. Sorozat. 67. Puy. I. 68. Tp.

69. Éon. 70. Tagosító. 74. Bá. 75. Glarus. 77. Dél. 78. Kínált. R. 80. Trónol. 83. Ma. 84. Olaszok. U. 89. London. 93. Cé. — Függőleges: 1. A kereszténység Róma államvallása. 34. Liverpool. 54. Mont Blanc.

A képrejtvények megfejtése: 1. Vikárius. 2. Gyökeret ver. 3. Hányja-veti magát. 4. Egyaránt. 5. Átok előttem.

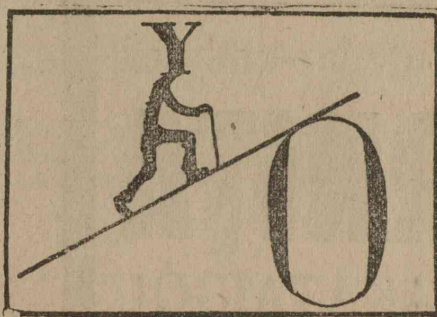
Helyes megfejtést küldöttek be: Schlett Pirooska, Páll V. Géza, Páll V. Béla, Mátyás Mária, Kiss József, Szigethy Péter, Szabó László, Hampel Béla, Fehér László, Tarsay Ernő, Kuligovszky Béla, Sulyok Béla, Bene Rózsika, Niesner Anetta, Balássy Jolán, Brunner Janka, Illyés József, Moskovits Imre, Varga Endre, Ajtay Árpád, Varga Albert, Makkai Kálmán, ifj. Göllner Béláné, Kádár Zoltán, Brenner Lia, Roznay Magda, Neumann Miklós, Bardócz Mariska, Nagy Elek, Fodor Erzsébet, Cziffer Lenke, Derzsi Ferenc, Horská Jonel, Ratiu Leontina, Vónház Bert, Merly I. Kamil, Ludasi Magda, Demény Béla, Tóth Ferenc, Schmidt Pirooska, Varga Lászlóné, Fazekas István, Sándor Gyula.

E heti nyereménykönyveinket sorsolás útján a következők nyerték:

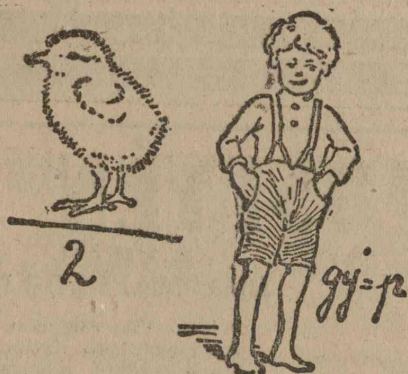
1. Szigethy Péter.
2. Tarsay Ernő.
3. Horská Jonel.

Képrejtvények

11.

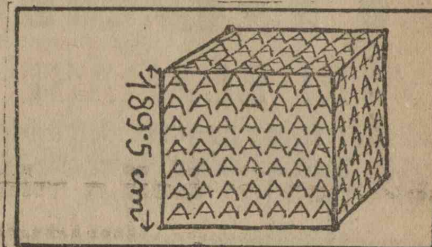
12.

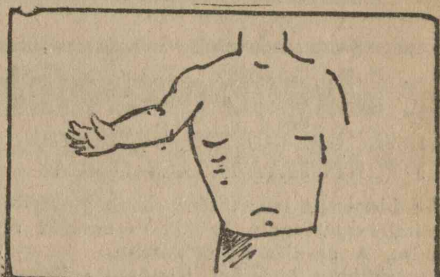
13.

Csödör yes

14.

15.

Rádió-műsor

Vasárnap, szeptember 9.

Bukarest. 17: A parasztkor órája. 18: Vegyes zene. 19: Hírek. 19.20: Vegyes zene. 20: Előadás. 20.15: Hanglemezek. 20.45: Előadás. 21: Olasz operaból. 22: Sport. 22.10: Operett egyvelegek. 23: Hírek. — Budapest. 10.15: Hírek. 11: Protestáns istentisztelet. 12: Katolikus istentisztelet. 13.20: Hírek. 13.30: Az Operaház zenekarának hangversenye. Mendelssohn, Schubert, Debussy, Glasunov, 15: Hangosfilmekből. 16: Mezőgazdálkodás. 16.45: Cigányzene. 17.30: Csevegés. 18: Szalonzene. 19: Előadás. 19.30: Lehár Ferenc és Kálmán Imre operettekből. 21: Sport hírek. 21.20: Hegedűzene. 22: Szavalt. 22.50: Hírek. 23.10: Cigányzene. 24: Szalon és dzsezz-zene. 1: Cigányzene. — Bécs. 12.45: Szimfonikus hgv. Haydn, Franz Schmidt, Anton Dvorák művek. 13.55: Szórakoztató szimfonikus hgv. 16.55: Haydn: F-dur vonósnygyes. 18.30: Fuvószene. 20.30: Bárzene. 21.05: Dalok és áriák. 21.45: Strauss rádióegyveleg. 23.20: Táncczene. 1: Cigányzene Budapestről.

Hétfőn, szeptember 10.

Bukarest. 18: Könnyű zene. 20: Előadás. 20.15: Hanglemezek. 20.45: Előadás. 21: Haydn B-dur négyes. 21.50: Előadás. 21.45: Dalhgv. 22.15: Zongoraszonáta. 22.45: Hírek három nyelven. 23.15: Vendéglozi zene. — Budapest. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Cigányzene. 14.30: Szórakoztató hgv. 15.40: Háziaszonyok órája. 17: Diákok órája. 18: Nőknek. 18.35: Szalonzene. 19.40: Csevegés. 20.10: Olaszországban. Hanglemezek. 21.10: Csevegés. 21.40: Cigányzene. 23: Az Operaház zenekarának zenekari és zongorahgv. Mozart, Beethoven, Haydn. 0.15: Dzsezz. — Bécs. 12.30: Paraszttzene hanglemezen. 15: Szórakoztató hgv. Richard, Wagner, Glasunov, Leo Fall. 14: A szórakoztató hgv. folytatása. 17.40: A rádió kis szinpada. 18.40: Délutáni hgv. Rossini, Debussy, Borodin. 20.35: Paraszttzene. Tiroli férfinégyes. 22.55: Brahms. 23.50: Táncczene. 1.15—2: Éjszakai hgv.

Kedd, szeptember 11.

Bukarest. 18: Vegyes hgv. 19: Hírek. 19.20: Vegyes hgv. 20: Előadás. 20.15: Hanglemezek. 20.45: Előadás. 21: Zenekari hgv. Wagner. 22: Előadás. 22.15: Beethoven. 3. „Eroica” szimfóniája. 23: Hírek három nyelven. — Budapest. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Szalonzene. 14.30: Katonazene. 15.40: A főzésről. 17: Nőknek. 18: Csevegés. 18.30: Cigányzene. 19.30: Orvosi előadás. 20: Karének. 20.50: Hangjáték. 22.55: Hárfá, fuvola és oboa-zene. 24: Hanglemezek. — Bécs. 12.30: Paraszttánccok hanglemezen. 13: Déli szimfonikus hgv. 14.10: A hgv. folytatása. 17: Könnyű zongoraművek gyermekeknek. 17.40: Hegedű és gordonkahgv. 18.50: Délutáni hgv. 20.45: Verdi és Puccini melódiák. 23.50: Éjszakai hgv. 1—2: Éjszakai hgv.

Szerda, szeptember 12

BUKAREST. 18: Könnyű zene. 19: Hírek. 19.20: Könnyű zene. 20: Előadás. 20.15: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Chopin művek. 21.30: Előadás. 21.45: Dalhgv. 22.15: Gordonkahgv. 22.45: Hírek három nyelven. 23.15: Kávélházi zene. — BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Balalajkzene. 14.30: A postások zenekarának hgv. 15.40: A főzési művészetéről. 17: A diákok órája. 18: Csevegés. 18.35: Szalonzene. 19.30: Csevegés. 20.05: Zongorahgv. 20.50: Farkas Imre: „A nótás kapitány” című operettje. 23.15: Cigányzene. 23.45: Az Operaház zenekarának hgv. — BÉCS. 13: Déli szimf. hgv. 14.10: A hgv. folyt. 15.10—15.30: Ismert művészek hglem. Részletek Wagner, Meyerbeer operákból. Schubert dalok. 17.40: Délutáni hgv. 20.25: Kardalok. 21: Emlékezés Dollfussra. 22.45: Esti hgv. 23.50: A hgv. folyt. 0.30—2: Táncczene.

Csütörtök, szeptember 13

BUKAREST. 18: Román népzene. 19: Hírek. 19.15: Román népzene. 20: Előadás. 20.30: Gounod „Margarette” című operája. — BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Szórakoztató hgv. 14.30: Zenekari hgv. 15.40: A főzés művészetéről. 17: Gyermekek órája. 18: Szórakoztató hgv. Strauss, Lehár, Huszka-művek. 19.15: Angol előadás Magyarországról. 19.50: Cigányzene. 20.55: Csevegés. 21.30: Szórakoztató hgv. 23: Hírek. 23.20: Schumann 3-as vonósnygyese. 24: Francia előadás. 0.20: Dzsezz. — BÉCS. 13: Déli hgv. hglem. 14.10: A déli hgv. folyt. 15.10—15.30: Ismert művészek hglem. Paganini, Gigli, Saljapin, Richard

Tauber. 17.40: Könnyű hgv. Ábrahám Pál művek stb. Richard Tauber, Gaál Franciska hglem. 18.50: Mélyhegedű hgv. 21.30: Szórakoztató hgv. 23: Dalok és áriák. 24: Táncczene.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 14.

BUKAREST. 18: Könnyű zene. 19: Hírek. 19.20: Könnyű zene. 20: Előadás. 20.15: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Zongorahgv. Bach. 21.30: Előadás. 21.45: Dalhgv. Schubert-dalok, Verdi, Lehár-áriák. 22.15: Fuvolahgv. 22.45: Hírek 3 nyelven.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Dzsezzzene. két zongorán. 14.30: Cigányzene. 15.40: A főzés művészetéről. 17: A diákok órája. 18: Közvetítés a városból. 19.20: Csevegés. 19.55: Szalonzene. 21: Sport hírek. 21.15: Csevegés. 22.45: Külpolitikai szemle. 23: Hírek. 23.20: Pilinski Zsigmond dalhgv. Áriák ismert operákból. 24. Dzsezz.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 15.

BUKAREST. 18: Vegyes zene. 19: Hírek. 19.20: Vegyes zene. 20: Előadás. 20.15: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Dalhgv. 21.20: Könnyű zene. 22: Levelesláda. 22.20: Könnyű zene. 23: Hírek 3 nyelven. 23.30: Kávélházi zene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Zene-trió. 14.30: Könnyű zene. D'Albert, Lehár, Huszka-dalok. 15.40: A főzés művészetéről. 18: A cserkész órája. 19: Előadás. 19.35: Magyar dalok és cigányzene. 20.50: Connors: „Fruska” című vígjátéka. 22.35: Hírek. 22.55: Zongorahgv. Mozart, Schubert szerzemények. 23.40: A rendőrök zenekarának hgv.

BÉCS. 13: Déli hgv. hglem. 14.10: A déli hgv. folyt. 15.10—16.30: Ismert művészek hglem. 17.35: Citerahgv. 18.05: Délutáni hgv. 20: Melltrac és Gille „Manon” című operája. 23.20: Esti hgv. 0.45—2: Táncczene.

SZÜLŐK!

LÁSSÁK EL

GYERMEKEIKET

AZ ÚJ
ISKOLA-ÉVBEN

D. MOCIORNITA

GYÁRI ELADÁSI LERAKATAIBÓL

BUKAREST: Strada Carol 29, Cal. Grivitei 128 és Șoseaua Mihai Bravu 12
VIDÉKEN: Brassó, Buzău, Kolozsvár, Craiova, Câmpulung, Galați, Ploiești, Roman, Tecuci, Târgoviște.

LÁBBELI

tartós, szép,
és olcsó, szavatolt
anyagból

ISKOLATÁSKÁK

kizárólag bőrből
fiúk és lányok
részére

IRATTÁSKÁK

különböző nagyság-
ban és minőségben,
tanulók és diákok részére

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismételt feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

120—150 lóerős lokomobilt vagy félstabil gőzgépet keresünk azonnali megvételre, abszolút üzembé, jókarban levő gépre reflektálunk, kondenzátor nélkül. Ajánlatok Darvas-Elekes et Comp., Gheorgheni címzendők. 14522

Orvosi rendelő, elsőrendűen felszerelve, aradmegyei nagyközségben átadó. Leveleket Mosse hírlapiroda, Arad, továbbít. 14534

Eladó Erdély fővárosában, betegség folytán, 22 év óta fennálló fűszer- és gyarmat-áru engros és detail üzlet. Erdélyiek 550.000 jelkére a kiadóra irjanak. 14563

H. Markus, Rășnov 22., keres egy használt, jó állapotban levő „vastagság”-gépet, kombinált „Abrihterrel”, 40—50—60 cm. széles. 14569

Hidraulikus olajprést és egy 21. „Ganz”-hengerek kerekek vételre. Eladók 50 HP. indikált félstabil gőzgépet. Követitőket díjazom. Ing. Elias Győző, Timișoara IV. Bulev. Duca 27. 14337

Eladó belvárosi bérház! 13 szobával, 4 év jövedelemmel. Bővebbet naponta 4—6 óra között portásnál, Brașov, Hosszu-utca 9. 14545

Egy darab bélyeg, Velence osztrák birtoklása idejéből eladó. Kozma Hugó, Arad, Blv. Reg. Ferd. 62. 14542

Karl Fröhlich és Tsa. kereskedése

Brassó, Hosszu-u. 30.

Telefon 221.

Állandóan dunsz felszerelt rakár minden kovács, lakatos, bádógos, ács, asztalos, építész, mezőgazdasági szükségleti cikkből, a legolcsóbb napi áron.

Nagy fűzőkemence- és fűzőedény raktár

Rádió

egyen- és váltóáramra (városokban), battriást (falvakban) legelőnyösebb feltételek mellett elad, javít, átalakít és

becserél

a romániai Marconi és Morgan Telefonszolgálat érdekkörébe tartozó, Standard Electric által felülvizsgált, a helybeli vételviszonyoknak legmegfelelőbbnek talált Coltes Brandes, Marconi és Columbia rádiókat állandóan raktáron tart

BRAUN

rádió- és villanyfelszerelési szaküzlet, Brassó, Str. N. Titulescu (volt Tehénpiac) 7. A legmodernebb battriás készülékeket, amelyek már a legújabbban megjelent Tungsram takarékosokkal vannak felszerelve, a legolcsóbban és legbiztonságosabban elad, javít, átalakít és

Állást nyer

Clujon, Aradon, Timișoárán, Sibubán, koncesszionált tisztviselői hiteliroda, megyei organizációinak önálló vezetői, kevés tőkével és garanciával rendelkező, kereskedelmi képzett urakat keres. Részletes ajánlatokat referenciákkal „Reprezentabilis” jellegű Rudolf Mosse, București, Bulev. Brătianu küldendők.

Kereskedelmi végzett pénztárnok és butorszakmában bevezetett elsőrendű eladó, román, német, magyar nyelvűvel felvételre a brassói fiókhoz, Székely és Réti Butorgyár Rt.-nél. Ajánlatok Tg. Muresre kértnek. Rajzolásban jártas eladó előnyben részesül. 14500

Vidéki gyógyszerárban dirigens vizsgával bíró keresztény gyógyszerész óhajtok alkalmazni. Igényeinek megjelölésével küldje ajánlatát, esetleg bérbe is vehető. Cim 14474 szám alatt a kiadóhivatalban.

Konfekciós-segéd, ki az állam nyelvét bírja, felvétetik. Részletes ajánlatok „Női konfekció” jellegűre a kiadóba.

Utazó kerestetik, ki Háromszék-, Brassómegyékben italszakmában már működött. Ajánlatokat „Bevezetett” jellegűre a kiadóba. 14543

Állást keres

25 éves zöldség- és virágtermelő kertész állást keres. Rész. Miklós, Ploesti, Str. Juon Bob 50. 14503

Lakás

Kiadó 4 szobás lakás mellékkel, helyiségekkel. Előnyös árban. Megtekinthető 9—12 és 15—18 között. Cim Jorga-sor 18. manzard. 14465

Kolozsváron kertés házban diákok körkörösítással lakást kaphatnak. Gabel, Berthelot 6. szám. 14420

Vegyes

Iskolás fiut vennék teljes ellátásba, Saguna-gimnáziumba járó fiam mellé. Jó bánásmód és elsőrangú ellátás, mérsékelt díjazás mellett. Megkezeséseket „Saguna” jellegűre a kiadóba kérek.

Iskolás gyermekek, vallás-különbőség nélkül, teljes ellátásra, szigorú felügyelet mellett, havi 1200 lej ellenében felvétetnek. Német Diakonissza-nővérek otthona, Brașov, Blumăna, Malom-utca 27.

Egy vagy két iskolás fiugyermekek vennék ellátásba. Szakács, Brassó, Hosszu-utca 68. 14568

Zsigmond Erzsébet bevált módszerű varró- és szabászati iskoláját a tandíjat csökkentő új rendszerrel kibővíti, szeptember 15-én megnyitja. Választja női ruhák készítését is! Felvilágosítással készséggel áll az érdeklődők rendelkezésére, lakásán: Brassó, Fekete-utca 7. II. emelet. 14520

Gyenge férfiak-

nak bementve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvem! Cim: „Patent 601” Cluj (Kolozsvár) 1. sz. postafiók.

Biri néni szakácskönyve a leg-

jobb s mégis a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100— lej. Postán utánvétellel szállítja a

Brassói Lapok Könyvosztálya.

Régi rádióját

a csikagói Belmont-gyár 1934—1935. évi, tehát legújabb típusu supergépére igen előnyös feltételek mellett

becseréljük!

Külföldi összeköttetésekkel való megállapodás értelmében a csere-akció augusztus 1-től szeptember 15-ig tart. Bővebb felvilágosítást levélben is ad

„NOVY”-rádió

Brașov, Prundul Roselor (volt Rózsa-utca) 19. Telefon 1-99.

Két jóbarát!

A: Ember, hisz ostobasággal tönkreteszed magad!
B: De félek, örültem félek.

A: Hiszen ennek már régen meg van az ellenszere, minden érzécsökkenés nélkül, a legnagyobb biztonsággal használják a

CULBERTSON

A Kontrakt Bridzs második kék könyve

Utalással a „Pesti iskola” eltéréseire Magyarra átdolgozta: KENEDI SÁNDOR.

A 330 oldalas könyv ára 108.— lej

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

PÖSTYÉN

A VILÁG RHEUMAFÜRDŐJE

A festői Vág-völgyben. A legelőnyösebb fürdőbe-
rendezésekkel, nagyszerű thermalstrandfürdővel Napfürdők, torna, tenisz, golf, vadászat, halászat. A legjobb társaság találkozhelye. Felvilágosítások (deviza megszerzése ügyében is): Mg. Ph. L. Singer, Timișoara Strada Șaguna 8 szám alatt

Iskolaharisnyáim dus választékban megérkeztek!

Minden színben

LEI

Iskola patentharisnya 9-25
Iskola flór patentharisnya 18-35
Gyermek reformnadrág 19-32
Gyermekpullóver és mellény 45-60
Gyermekpullóver és mellény, tiszta gyapjú 125-240
Gyermek golfkabát gyapjú 160-290

BLATT M.

harisnya-üzletben

BRASSÓ, Kapu-utca 30 szám.

Ára 240 lej.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Felvilágosító: Kocsis Béla

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.-T. Brașov.